XVI. évfolyam. Budapest. 42. szám. Szombat, 1882. február 11.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre	20.—
Félévre	10.—
Negyedévre	5.—
Egy hóra	1.80

Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.

Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Rudolf Mosse, 40. rue notre dame-des-Victoires (place de la Bourse.)
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

Valahára!

Midőn Rodichot, az udvar egykori kegyenczét néhány hó előtt nyugdijazták, Bécsben azt mondák ez elhatározás okául, hogy Rodich nem volt kellően tájékozva a dalmácziai dolgok iránt s nem tájékozá kellőleg a közös kormányt sem. Akkor még nem akarták nyiltan bevallani, hogy a mai viszonyok közt nem tanácsos erős délszláv érzelmü férfiut szláv ajku tartományban a katonaság élén hagyni.

Most — mint a távirat értesit — Csikos István generálist helyezik a nyugalmasság allapotába, azért és egyedül csak azért, mert benne a szláv rokonszenvek igen élesen ki vannak fejlődve. Most már a valódi indokot nemcsak bemerik, hanem be is akarják vallani, sőt nyiltan hirdetik, noha a közös hadseregnek vagy tizezer szláv és délszláv érzelmü tisztje van.

Vajjon mi történt, hogy e nagy fordulat bekövetkezhetett?

Sok történt. A déli dalmát-szlávok föllázadtak. A herczegócz-szlávok föllázadtak. A montenegrói és szerbiai szlávok a lázadókkal rokonszenveznek s azokat titkon segitik pénzzel is, fegyverrel is, menedékhelylyel is, önkénytesekkel is. Magyarországon, Pancsova körül titkos szláv bujtogatók kerültek hurokra. Galicziaban Lembergben titkos és jól szervezett szláv propaganda jött napvilágra s jutott a börtönbe, a mely orosz pénzzel dolgozott s orosz politikát csinált. Zágrábban van egy szláv párt, mely az összes déli szlávok: horvátok, szerbek, bosnyákok, herczegóczok, dalmaták, illirek egyesitésén s függetlenitésén töri fejét. Egy dalmácziai szláv ezredből sürüen történnek a szökések, nem azért, mert unják a fegyverviselést, hanem azért, mert harczolni akarnak, mint lázadók a lázadókkal — mi ellenünk. Szentpétervárott Szkobelev, a czár benső hive, főherczegi lakomán poharat ürit a délszláv lázadók sikereért. Orosz katonák jönnek Románián, Bulgárián és Szerbián át a bosnyák földre, hogy segitsék a lázadást Ausztria és Magyarország ellen. És a többi.

Ime ez történt és ez történik néhány hónap óta. Ime ez az oka annak, a miért a szláv érzelmü generálist nemcsak félre teszik, hanem azonfelül Bécsben azt is kimondják világosan, hogy azért teszik félre, mert szláv érzelmü.

Ebben van a dolog komolysága. Udvarok és államférfiak nagyon sok dolgot megcselekesznek, a mit bevallaniok nem szabad, nem is lehet. Ha már egyszer bevallják: az azt jelenti, hogy attól, a mi el van határozva, semmi körülmény közt visszalépni nem fognak.

Ily fordulatnak be kellett következni. Bizonyos kigyóról beszélik, hogy az szemeivel megbüvöli a madarat s azt arra kényszeriti, hogy önkényt menjen be torkába, hogy lenyelessék s kényelmes táplálékul szolgáljon. Ha az uralkodó család e mesebeli ostoba madár sorsára jutni nem akar: az esetben a pánszláv kigyóval szemben nem a tehetetlen galambnak, hanem a kigyóevő sasnak szerepére kell vállalkoznia.

Ugy látszik, az udvar gondolkodik már e szerepen. Nem korán kezdi meg, noha még egyáltalán nem késő.

Mi nem mondjuk azt, nem is helyeselnők azt, hogy a szláv elem akár Ausztriában, akár Magyarországon elnyomassék. Istenért sem akarjuk a szláv elemnek azt a sorsot, melyre a szláv-illir elem negyven év óta minket kárhoztatni folyton törekedett. Barbár vágyak minket nem vezérelnek s mi a szabadságnak egyenlő hivei vagyunk, akár a magunk, akár a szlávok érdekében van arról szó.

De épen azért hivei vagyunk a magunk szabadságának is s el nem hihetjük azt, hogy az a szláv, ki orosz pénzzel, orosz jelszóra és orosz politika érdekében dolgozik: az a szabadságért dolgozik. Azért nézünk mi gyanus szemmel a zágrábi Starcsevics-féle mozgalmakra s azért tartjuk mi a dalmát és herczegócz fölkelést a leggonoszabb természetünek, melyet minden áron el kell nyomni, törik-szakad. Azért tartjuk helyesnek, ha a Dobrzánszky-fajta ügynökök ellen a leggyorsabb és a legnagyobb szigorral jár el a büntető biróság.

De mindez nem elég.

Szükséges az is, hogy az udvarnál, a hadseregben és Ausztria kormányában is a határozott szláv törekvésü férfiak kezéből kivétessék a hatalom. Csikos elmozditása csak oly okos dolog, mint Rodiché és mint az egyik Filippoviché volt. És szükséges az is, hogy a hadsereg tisztikarában a magyar és lengyel elemnek s a hadsereg csapataiban a magyar nemzet minden jogának megadassék a kellő befolyás, elismerés és méltánylat.

Azon összeesküvéssel szemközt, mely Moszkvából és Szentpétervárról kiindulva, Szófián, Belgrádon, Czetinyén, Pancsován, Zágrábon, Prágán, Lembergen, Krivosjén és Mosztáron keresztül ellenünk tör, tökéletesen azonos érdeke van a Habsburg-dinasztiának és a magyar nemzetnek. De épen azért mig elismerjük, hogy a dinasztia ez összeesküvés ellen minden áldozatra felhivhatja a magyart, más részről igénybe veszszük azt a jogot, hogy e nagy kérdésben a dinasztia hallgassa meg a magyar nemzet tanácsát.

És e tanács abból áll, hogy azt a kiszivattyuzó, elsorvasztó, koldusbotra juttató politikát, melyet hazánk ellen az udvar negyven év óta folytatott, haladéktalanul félben kell hagyni s helyébe Magyarországban ugy az anyagi, mint az erkölcsi téren okos, nemzeti politikát kell haladéktalanul alkalmazni.

De az orosz ellen még ez sem elég.

Ha a czár dolgozik ellenünk nyilt lázadás szitásával: nekünk szuronyhoz és törvény szigorához kell nyulnunk.

Ha dolgozik ellenünk nyilt, bevallott, egyenes háboruval: állunk elébe ott.

De ha dolgozik ellenünk, mint félszázadon át Törökország ellen, az ugynevezett nemzetiségi kérdés ürügyén pénzzel, sajtóval, titkos bujtogatással, föld alatti forradalom ügyes szervezésével: akkor nekünk vissza kell őt támadnunk titkon és nyiltan hasonló fegyverekkel.

Ott a dicső lengyel nemzet! Ott a gyászos lengyel kérdés! Am legyen az uralkodó család ennek a nemzetnek, mint mi vagyunk, igaz barátja s akkor nem az fog történni, hogy az alsó Duna partjain a Romanovok hatalmáért imádkozzanak és harczoljanak a népek, hanem az fog történni, hogy a Visztula véráztatta partjain a Habsburgok hatalmáért fognak imádkozni és győzelmes harczot vivni.

A magyar király tanácsadói emlékezzenek meg arról, minő gyönge volt az orosz kolosszus ezelőtt 19—20 évvel a lengyel lázadás napjaiban. Pedig akkor a Habsburgok csak kéz alatt, csak kis mérvben segitették a fölkelőket.

Ha mi Mosztárban és Szerajevóban békét akarunk: akkor nekünk Varsóban kell előbb a békét megkötnünk. Ne felejtse ezt a bécsi udvar.

A közoktatásügyi bizottságból.

A képviselőház közoktatásügyi albizottsága ma délután 5 órakor tartott ülést, melyben folytatta a középiskolai törvényjavaslat részletes tárgyalását. Elnök: Baross Gábor; jegyző: Szathmáry György. Az albizottság tagjai közül jelen volt: Mikó Bálint, Miehl Jakab, Zay Adolf, Kovács Albert és Hegedüs László. A meghivott felekezeti képviselők és tanférfiak közül jelen voltak: Haynald Lajos bibornok-érsek, Radvánszky Antal báró, (idősb Vay Miklós báró gyöngélkedes következtében nem jelenhetett meg); továbbá Kaczvinszky Viktor, Kalmár Endre, Hunfalvy Pál, Lutter Nándor, Say Mór, Berecz Antal és Kőváry László. A képviselők közül ott láttuk: Bárczay Ödönt, Grünwald Bélát, Rostaházyt, Mocsáryt, Bendét, Grecsákot, Tischler Vinczét, Semberyt stb. A kormány részéről jelen volt Szász Károly min. tanácsos.

A középiskolai törvényjavaslathoz még folyton érkeznek a beadványok és emlékiratok. Az elnök ma is kettőt terjesztett elő. Az egyik a balásfalvi gör. kath. érseki fökonszisztoriumnak Román Sándor képviselő által beadott kérvénye, melyben a gimnáziumi és reáliskolai oktatásról szóló törvényjavaslat elvetését kéri. (Épugy mint a szászok kérvénye.) A másik a magyarországi tornatanitók egyletének kérvénye, melyben ugyanazon javaslatnak módositását kérik. Ezután az albizottság áttért a napirendre, de ennek megkezdése előtt Zay Adolf az épen beadott kérvények alkalmából inditványozza, hogy valamennyi középiskolát fenntartó felekezet képviselői hivassanak meg a bizottság tárgyalásaira. Baross és Hegedüs László felszólalásai után elhatároztatik, hogy tekintettel az idő és a tárgyalások előhaladott voltára, többé nem hivatik meg senki. Ugyancsak elnök, okulva az eddigi tárgyalások tapasztalatain, inditványozza, hogy a mint már mások is óhajtották, először a felekezeti képviselők adják elő, a mit a magok részéről és álláspontjából előadni szükségesnek tartanak, azután a szakértők tegyék meg észrevételeiket s a bizottság mindezeket adatgyüjtésképen jegyzőkönyvileg följegyezvén, a teljes bizottsághoz benyujtandó jelentésében ad referendum veszi.

Radvánszky Antal báró kijelenti, hogy ugy ő mint kollegája Vay Miklós báró csak azon szakaszoknál fognak felszóllalni, melyekről azt tartják, hogy a protestáns autonomiába ütköznek. Ezen nyilatkozat tudomásul vétetvén, miután a javaslat első § ára didaktikai szempontból észrevétel nem tétetett, az albizottság áttért határozathozatal nélkül a második §. tárgyalására, miután elfogadtatott Baross Gábor imént emlitett inditványa. Ezen §. következőleg hangzik:

2. §. Mindazon középiskolák, melyek a vallás- és közoktatásügyi miniszter kezelése alatt levő alapból tartatnak fenn, továbbá a melyek királyi adomány fejében, szerzetes rendek által láttatnak el, avagy általaban, a melyek jelenleg a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése és közvetlen vezetése alatt állanak: a törvényhozás e részben teendő intézkedéseig, eddigi jellegük fenntartásával maradnak továbbra a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése alatt, és a jelen törvény II., III., IV. és V. fejezetében foglalt határozatok (a mennyiben e törvényben kivétel nem tétetik) reájok nézve is érvényesek.

Haynald Lajos ezen §-hoz a következő módositványokat terjeszti elő:

„E szavak után: miniszter kezelése alatt levő, tétessék: katholikus, e szavak helyett: továbbá, a melyek királyi adomány fejében szerzetes rendek által, tétessék: továbbá a melyek birtokos szerzetes rendek által. E szavak helyett: a törvényhozás e részben teendő intézkedéseig, tétessék: Addig mig a katholikus tanulmányi bizottság, az apostoli király mint legföbb védur által felállittatik." Haynald ugyanezen szakaszhoz magáévá tévén az erdélyi róm. kath. státus módositványát, egy második kikezdés gyanánt, a következő módositványt ajánlja: „Az erdélyi r. kath. középiskolákra nézve a jelen törvény VI-ik fejezetében foglalt határozatok érvényesek." Ezen módositványok indokolására Haynald felolvassa az 1548. 12. t. cz., 1550. 19. t. cz., 1560. 15. t. cz. ide vonatkozó passzusait, mint melyek igazolják, azt, miért nevezi ő módositványában az alpitványokat katholikus jellegüeknek. „Birtokosoknak" azért mondja a tanitó szerzetes rendeket, mert nemcsak királyi adományokból vannak jószágaik — hanem magán adakozásokból is és önmagok szerzeményeiből származnak. Szónok szerint tehát a törvényjavaslatban használt kifejezés kicsinyes és nem kimeritő. Ezután reflektál Zaynak némely kifejezéseire, ki egyebek közt azt jegyzé meg, hogy az erdélyi róm. kath. státus emlékiratát báró Jósika Lajos világi férfi irta alá. Szónok figyelmezteti Zayt, hogy azon emlékiratot első helyen Fogarasy Mihály erdélyi püspök irta alá, tehát alaposan nem lehet különbséget tenni az erdélyi katholikus egyházmegye és a magyarországi egyház állása között azon inczidensből, hogy a szónok által bemutatott emlékiratot csak maga mint egyházi férfi irta alá, mert Erdélyben is Magyarországon is hierarchia áll fenn, csakhogy másmás formában. Igyekezni fog azon, hogy valamint az erdélyi egyházmegye élén a világi elemekből is álló státus, ugy a magyarországi kath. egyházban felállittassék a jogfolytonosság alapján a tanulmányi bizottság. Ezek előadása után, hivatkozva még az általa benyujtott emlékiratban mondottakra, küldetését befejezettnek tekinti és nyilvánitja. (Haynald szavait a jelen voltak éljenzéssel fogadják.)

Baross Gábor az albizottság nevében köszönetet mond Haynaldnak a tárgyalásokban való szives és készséges részvétéért. Ezután konstatálja elnök, hogy a 2-ik §-ra didaktikai szempontból nem tétettek észrevételek.

Zay a javaslat két első §-ára vonatkozólag némely kérdéseket intéz a kormány képviselőjéhez, mikre nézve Szász Károly kijelenti, hogy az albizottság kebelében, mikor ez magára fog tárgyalni, nyilatkozni fog.

Ugyancsak a javaslat második §-hoz a tanitó szerzetes rendek a következő módositványt adták volt be:

„Mindazon középiskolák, melyek jelenleg a tanitó szerzetes rendek által láttatnak el, katholikus jellegök fenntartásával, ezentul is a vallás- és közoktatásügyi miniszter közvetlen vezetése alatt állanak, és a jelen törvény II., III., IV., V-ik fejezetében foglalt határozatok (a mennyiben a törvényben kivétel nem tétetik) rájok nézve is érvényesek. Ugyanez áll más középtanodákról is, melyek eddig a vallás- és közoktatásügyi miniszter közvetlen vezetése alatt állottak."

Kaczvinczky Viktor a tanitó szerzetes rendek nevében visszavonja ezen módositványt és kijelenti, hogy csatlakozik a Haynaldéhoz.

Ezzel a második § ugyancsak szavazás és határozathozatal nélkül elintéztetvén, következett a

II. FEJEZET.

Az állam rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló gimnáziumok és reáliskolák szervezete.

3. §. Mind a gimnázium, mind a reáliskola nyolcz osztályu, ugyanannyi évfolyammal.

Kivételesen megengedhető nem teljes intézetek felállitása is; négy osztályuaknál kisebbeké azonban semmi esetre nem.

A négy alsó osztály nélkül felsőbb osztályok felállitása és fenntartása meg nem engedhető.

Ujonnan állitandó intézetek fokozatosan, évfolyamról-évfolyamra is szervezhetők; ezek átmenetileg lehetnek egy, két vagy három osztályuak is, de a fejlesztésnek, legalább négy osztályig, évről-évre folytonosnak kell lenni.

A II-ik fejezet felolvasása után **Hegedüs** László rövid indokolással a következő kérdéseket veti föl, melyek tárgyalását tanügyi szempontból rendkivül fontosnak tartja:

1. Szükséges-e a középtanodákra nézve a reform? 2. Helyes-e a javaslatban tervezett reform? 3. Nem kellene-e inkább az egységes középiskolára törekedni és eljöttnek lehet-e tekinteni erre nézve az időt? Végül minő módositásokat kellene tenni a gimnázium és reáliskolai tanterven? Szóló fölhivja a jelenlevő tanügyi szakférfiakat, sziveskedjenek ezen kérdésekre előadni nézeteiket.

Baross Gábor megjegyzi, hogy ezen kérdések: szükséges-e a középtanodai reform és az egységes középiskola kérdése, most e helyen megvitathatók, a többihez azonban csak a javaslat illető részleteinél lehetne czélszerüen hozzászólni. Ezen osztályozás megkönnyitené a tárgyalást. Az albizottság ezt helyeselvén, a szakértők most ezuttal csak az elnök által emlitett két kérdésre teszik meg nyilatkozataikat.

Lutter Nándor oda nyilatkozott, hogy a reform okvetlenül szükséges. Sajnos azonban, hogy eddigelé nagyon is sok reform volt, egyik gyors egymásutánban követte a másikat. A változás kétségbeejtő kapkodássá lett. Nem volt ideje az egyik reformnak gyökeret verni, már jött helyébe a másik. — Ilyen természetü reformoktól óvakodni kell jövőre és különösen kell óvakodni az olyan iskoláztatási változásoktól, melyek nem engedik, hogy a tanuló gyermek gyermek maradjon, az ifju pedig ifju. Szóval, óvakodni kell a tanulóság tulterhelésétől. Mi a reáliskolákat illeti, azt jegyzi meg, hogy ha a természettudományok és modern nyelvek fejlődésekor már kezdetben kellő tekintetbe vették volna ezeket a gimnáziumok, most nem léteznének reáliskolák. Egyéni meggyőződése az, hogy az egységes középiskolának jövője van, de addig fenntartandó a status quo, vagyis a gimnázium maradjon gimnáziumnak, a reáliskola pedig reáliskolának. Hanem a reáliskolát a maga természetes alapján kell reformálni, nem pedig tekintettel a gimnáziumra.

Kőváry László egész röviden oda nyilatkozik, hogy a gimnázium és reáliskola két nevezet alatt ugyanazon intézet. Szerinte jövője a reáliskolának nincs.

Berecz Antal fejtegeti, hogy a gimnáziumot illetőleg még 8—9 évet kell várni legalább, mig az uj tanterv eredményét láthatjuk. A reformot tehát a gimnáziumra nézve kizárandónak tartja. Ellenben a reáliskolát okvetlenül reformálni kell, mert oly tantervvel kinlódik, mely nem neki való. Egységes középiskolánk már van: a gimnázim; a reáliskola csak mellette megy. Összefoglalva nézetét, a gimnázium maradjon ugy a mint van; annak tantervének tapasztalatai összegyüjtendők; a reáliskola alaposan reformálandó s általában törvény által intézkedni szükséges.

Say Mór kifejti, hogy a reáliskola életszükség. Ha képes volna a gimnázium a latin és görög nyelv által megadni azt a müveltséget, a mit mainapság méltán megkövetelünk, akkor nem volna szükség reáliskolára. Hivatkozik arra, hogy a reáliskolából kitünő müegyetemi tanárok kerültek.

AZ „EGYETÉRTÉS" TÁRCZÁJA.

Természettudományi estély.

— febr. 10.

Dr. Tanhoffer Lajos a természettudományi társulat mai estélyén nagyszámu hallgatóság előtt érdekes előadást tartott a nagyitókról és a mikroskopról s azoknak szerepéről a tudomány és közéletben. Előadó bevezetésképen felhozza, hogy mennyire elterjedt már a nagyitók használata nemcsak a tudományban, hanem a közéletben is. Angol laikus hölgyek szalonjának asztalain kitünő mikroskopok — mikrográfiai müvek fekszenek s csodásabbnál csodásabb apró mikroskopikus lények az u. n. diatomeaceák kovapánczéljait vagy pillangók szárnypikkelyeit mutogatják vendégeiknek. Óhajtja, hogy vajha igy lenne hazánkban is; akkor inkább támadna kedv a hölgyek és ifjakban a természettudományok iránt.

A nagyitók történetéből felhozza előadó, hogy Layard ásatásai közben már Ninivében is találtak hegykristályból készült lencséket. Utal arra, hogy Aristophanes „Felhők" czimü szinmüvében olvashatjuk, hogy már Strepsiades és Sokrates megemlékeznek egy égető köröl, mely alatt hegykristálynál egyebet nem érthettek. Plinius szerint az orvosok a sebeket vizzel telt üveggolyókkal égették. A vesztaszüzek valószinüleg lencsékkel gyujtották meg tüzeiket. Ezekből látszik, hogy már az ős korban ismerhették a lencsék égető hatását, ép ugy mint mi gyermekkorunkban, mikor szegény jó anyánk szemüvegéből csináltunk égető üveget s gyermektársaink ruháin ugyancsak meglátszott a gyermeki kedvtöltés egy-egy égésfolt alakjában. Azonban a régiek nagyon keveset szólottak a lencsék nagyitó képességeiről.

Plinius irja, hogy „Nero princeps, gladiatorum pugnas spectabat smaragdo" (Nero a gladiátorok harczát szmaragdon át nézte.) Már Seneca is mondta, hogy a legkisebb betü is nagyobbnak látszik, ha vizzel telt golyón át nézzük azt. Ez mutatja, hogy Seneca is ismerte már az ilyen gömbfölületü átlátszó testek nagyitó hatását.

Bámulatunkat kelti fel e tekintetben a hires Michel Angelo pecsétje, mely átlátszó karneolból volt késziteve" csak 11½ milliméter magas és 15 millimeter széles volt s mégis 19 emberi és állati alak, folyók, fák voltak a legremekebbül belevésve s csak lupe (nagyitó üveg) alatt lehetett az alakokat felismerni s azokat ily nagyitó üveg segélyével készithették is. Igy látható, hogy már a régiek is ismerték a nagyitó üvegeket; de a római birodalom pusztulásával ezeknek ismerete s készitésmódja is feledésbe ment.

A 12-dik század arabjainál, Alhazennél találkozunk megint a nagyitókkal. Roger Bacon oxfordi francziskánus már nagyobb nagyitó lencséket készitett, s ezért ördöngösnek tekintették. Kimondta ő már azt is, hogyan látjuk nagyobbitva a tárgyakat lencsén át, sőt azt is, hogy a lencsék gyenge és öreg szemüeknek hasznosak.

E derék tudós az akkori sötét században e buvárlataiért nagy üldöztetéseknek volt kitéve. A 13-ik század végén Armati találta fel a szemüvegeket, mint az a florenci Santa Maria Maggiore templomában lévő sirfeliratból is látható. — A szemüvegek használata hamar elterjedt, különösen a 14-dik században, mig a teleskopot és a mikroskopot csak 1600 körül sikerült feltalálni. Janssen János és fia Zachariás hollandi szemüveg-köszörüsök 1590—1610 körül találták fel a mikroskopot s az érdem e tekintetben kétségen kivül az övék, noha az olaszok Fontanát és Galileit szeretik a mikroskop feltalálói gyanánt emlegetni.

Ez érdekes történelmi adatok után, előadó beszél az emberi szem szerkezetéről, s gipsz-szem mintát mutatván be, szól a kép képződéséről a szemben és szól röviden a látásról.

Érdekes optikai kisérletek közben fejtegeti, hogy milyen szerepe van a lencséknek, s miképen nagyitanak ezek? Szól a kéznagyitásról (lupe), a dolgozó nagyitásról, az egyszerü és összetett mikroskop szerkezetéről s egyuttal mintákat és igen szép eszközöket mutat be a hallgatóságnak. Beszél az optikai eszközök és az emberi szem egyes hibáiról. Mach optikai szekrényének villamos fénye mellett bemutatja a szines eltérést. A gömb felülettől függő eltérés bemutatására és javitására érdekes és meggyőző kisérleteket mutat be. Majd a napmikroskopokat és büvös lámpát mutatja be, érdeket keltő projekcziókat téve mikrofotografiákkal.

Áttér ezek után előadó annak fejtegetésére, hogy milyen szerepe van a mikroskopnak a természettudós kezében, s mennyi világcsodát tárt az már fel, és mennyire gyarapodtak annak használata következtében ismereteink; vázlatosan megemlékszik a mikroskopikus vizsgálatokról a mikroskopizálás bölcsőjétől kezdve az ujabb korig. Felemliti a nagynevü Mohl Hugo és Schrann tudósokat, mint a sejttan megalapitóit, s több más fényes nevet s ezek vizgálatait. Beszél a vérkeringésről, érdekes dolgokat emlit föl a krétahegyeket képező mikroskopikus foranum ferakról, a datomaceákról, melyek milliárd és milliárd kovapárczéljaikkal a föld képződésére nagy befolyást gyakorolnak. Páris boulevardjainak palotáit, az Európán és Azsián végig vonuló mészhegyeket, a tengerek fenekét nagy részben az apró lények alkotják. Projekczió mellett a látogatójegy meszes borítékából, meg a fekete tenger fenekének fövényéből bemutat ily apró lényeket. Ezek olyan nagy számban vannak, hogy egy kis marék homokban több millió ilyen állatkának héját lehet föltalálni. Megemlékszik az ázalékokról is, majd áttér annak tárgyalására, hogy milyen szerepet játszik a mikroskop az orvos kezében.

Beszél a fehérvérüségről, s arról, minő fontos szerepet játszik a mikroskop orvos tvszéki esetekben.

Beszél a tejről, ostyáról, melyek mikroskopikus gombáktól megpirosodhatnak, a mi gyakran babonára és zsidóüldözésre vezetett már. Beszél a husvizsgálatról, trychinekről, borsókákról, végül olyan mikroskopikus gombákról — bakteriumokról, melyek legkülönfélébb vérbetegségeket idézik elő, s ezek után méltán kiemeli, hogy a mikroskop felfedezőit ép ugy megilleti az emlékszobor, mint Gutenberget.

Végül szól előadó a mikroskopról, mint olyan eszközről, mely a közélet terén mindinkább nagyobb szerepet játszik. Beszél az áruczikkek hamisitásának felismeréséről. Projekczióban bemutatja a hamisitott szágót és az igazi szágót, a selyemszövetet, a pamutot és a vásznat, ezután pedig a valódi és hamisitott prémeket.

Legvégül abbeli óhajtásának ad kifejezést: vajha sikerült volna neki meggyőzni hallgatóit arról, hogy mikroskop igen fontos optikai eszköz és ohajtja, hogy vajha sikerült volna neki csak részben is elérni abbeli czélját, hogy hallgatóival megkedveltette a természettudományokat. Dr. Tannhoffer Lajost a nagyszámu közönség zajosan megéljenezte.

Az okszerü fütésről.

— Dr. Wartha Vincze előadása. —

A magyar tisztviselők országos egyesületének helyiségében nagyszámu, díszes közönség gyült egybe ma este, hogy meghallgassa müegyetemünk tudós tanárának, dr. Wartha Vinczének fölöttébb tanulságos előadását a fütésről. S a kik oda fáradtak abba a dunaparti nagy épületbe, cseppet sem sajnálhatják azt a másfél órát, melyet benne töltöttek. Warthánál ügyesebb előadót ritkán hallhat a főváros közönsége s a tárgy, melylyel ma este foglalkozott, mindnyájunk figyelmére érdemes.

A fütésről beszélt, az okszerü fütésről, mely kétségkivül van olyan fontos kérdés a gazdaszszonyra nézve, mint a báli ruhájának szine, szabása. Azzal a paradoxnak látszó állitással kezdte előadását, hogy az eszkimó, ki hókunyhóját halsiros mécscsel világitja, sőt még füti is, okszerübben jár el, mint a tulságosan czivilizált angol, ki a kandallófütéshez ragaszkodik. Rajta is volt a tudós tanár, hogy ez állitását bebizonyitsa s egyuttal feladatává tette annak a kimutatását, hogy „okszerü fütés" alatt mit kell értenünk.

Azt a tért — ugymond — melyben lakunk, melyben életünknek java-részét töltjük, azt bármilyen külső temperatura mellett — a mennyire csak lehet — egyenletesen melegiteni s ezt a melegitést a lehetőleg legcsekélyebb tüzelő anyaggal eszközölni, valamint a romlott levegőt czélszerü módon helyettesiteni, — azt nevezzük okszerü fütésnek.

Sajnos, hogy a fütőeszközök kiválasztásánál rendesen az illető eszköz külseje s nem czélszerüsége a mértékadó. Mi inkább fázunk az elegáns kandalló mellett, semhogy czélszerüen szerkesztett, egyszerü külsejü kemencze mellett kényelmesen végezzük munkánkat. A kandallót még most is a komfort typusának tekintik, pedig nálánál czélszerütlenebb fütőeszköz és még czélszerütlenebb szellőzőeszköz alig képzelhető. Hogy ez csakugyan igy van, bizonyitja az a kemencze, melyet a kandalló mellett rendesen feltalálhatunk.

Mindenekelőtt az a kérdés tehát, hogy minőnek kell lenni egy jól szerkesztett és szobafütésre szolgáló kemenczének? A kemencze legyen tartós anyagból, vasból, legyen köpönyeggel ellátott, hogy ezáltal a szoba levegője czirkuláczióba jusson s még az a kellemetlen sugárzás is csekély mértékre szálljon alá. Fütő felülete legyen elég nagy hogy ne legyünk kénytelenek a szükség esetében a kályhát az izzásig heviteni. Sokszor tapasztaljuk, hogy roszul interpretált, lényegileg egészen helyesen keresztülvitt kisérlet olyan előitéletek terjesztésére ad alkalmat, melyeket a legokszerübb bizonyitékokkal sem sikerül ugy a laikus, mint a tudós közönség előtt megczáfolni, főleg, hogy ha a kisérletre vonatkozó állitás elismert auktoritásoktól származik. Mióta St. Claire de Ville kimutatta, hogy a vörös izzó vas a gáznemeket igen csekély mértékben áteresztí, azóta hivatott és hivatatlan megátkoz midennemü vaskemenczét. Vizsgáljuk csak, hogy mily kisérlet alapján keletkezett az imént emlitett állitás, mit lehet belőle következtetnünk és mily mértékben van rá jogunk, hogy e kisérlet alapján elitéljük a vaskemenczét.

St.-Clair de Ville és Troost azt vizsgálták meg 1864-ben, vajjon a szénoxyd, az az általánosan széngőz név alatt ismert mérges gáz, amely már annyiszor okozott szerencsétlenséget azáltal, hogy rosszul szerkesztett kemenczéből nem szellőzött szobába jutván, az ott voltakat megfojtotta, vajjon tehát ezen szénoxyd izzó vascsöveken keresztülvezetve, minő tüneményeket fog mutatni? — E két buvár azt találta, hogy a

Lapunk mai számához egy és fél iv melléklet van csatolva

tek ki s hivatkozik a müegyetem képviselőjének a Trefort miniszter elnöklete alatt tartott tanácskozmányban tett azon nyilatkozatára, hogy a reáliskolából kikerült müegyetemi hallgatók jelesen megállják helyüket s a pályadijakat is mind ezek nyerik. Kénytelen így nyilatkozni, habár maga is a gimnáziumnak a növendéke volt. Ezután hivatkozik Bonitz porosz középiskolai ügyek előadójának memorandumára, ki a következőket mondja:

A gimnáziumok és reáliskolák megkülönböztetése [illegible] indokolva és a tapasztalás által jónak bizonyulva fentartandó. Az itt-ott hangoztatott azon gondolat, hogy mindazon ifjak számára, kiknek az életeszéljuk az egyetemen vagy müegyetemen való szakképzést igényel, a gimnázium és reáliskola föladatát egyesitő magasabb iskola állittassék, legalább a jelenlegi kulturviszonyok között (s jelenleg csak ezek jöhetnek tekintetbe) nem vihető keresztül. Ellenben az 1859-ki Unterrichts-Ordnung-nak alapját képező azon meggyőződés, hogy a latin nyelv nélkül való reáliskola tökéletlen és alsóbb rendü tanintézetnek tekintendő, a további fejlődés folytán nem nyert megerősitést. Az elsőrendü reáliskolában a latin nyelvből elért eredmény nem felel meg a reá forditott idő értékének.

Kalmár Endre ajánlja a 3-ik §-hoz a tanitó szerzetes rendek részéről a következő módositványt: Az utolsó kikezdéshez ezen szavak csatolandók: „Kivételnek e szabály alól azon magántermészetü intézetek, melyek pl. növendékpapok számára szerveztetnek, ezek bármely osztálylyal kezdhetők meg.“

Zay több rendbeli kérdést vet fel. Hivatkozik a Trefort elnöklete alatt tartott tanácskozmányra, melyben némelyek oda nyilatkoztak, hogy a reáliskola tananyagát 7 év alatt is el lehet végezni. Szóló erre nézve itt is szeretné hallani a szakférfiak nézetét. Végül kérdi a kormány képviselőjétől, nem képezte e a megtontolás tárgyát a középiskolánál rendszeresitendő 9-ik év (nona)?

Berecz Antal azt jegyzi meg, hogy ama tanácskozmány többsége a 8 év mellett nyilatkozott.

Luiter utalva a 3. §. második kikezdésére, azt jegyzi meg, hogy ha ez törvénynyé válik, akkor a rabbiszeminárium, mely csak négy felső osztályból áll, kénytelen lesz magát alólról kiegészíteni.

Szász Károly erre nézve azon magyarázatot adja, hogy ezen kikezdésnek oka: mert gimnázium vagy reáliskola egységes intézetnek tekintetik, meg kellett gátolni a csak felgimnáziumnak vagy csak felső reál iskolák alakulását. A mi a nőnöt illeti, az képezte megfontolás tárgyát a kormány kebelében, de oly módon nyert megoldást, hogy a középiskolánál rendszeresitendő 9-ik év helyett egy évfolyammal megtoldatott, négy évre az egyetemi bölcsészeti tanfolyam.

A rabbiszeminárumra nézve azt a felvilágositást adja, hogy 4 felső osztályból áll ugyan, de hat éves tanfolyammal bir.

Az utolsó kikezdésre nézve kérdi **Zay**, hogy megfelelő-e annak a mintagimnázium, mire **Szász Károly** azt feleli, hogy ezen u. n. mintagimnázium tulajdonképen se nem minta, se nem gimnázium, hanem a középiskolai tanárképző intézetnek gyakorló iskolája. Gimnáziumnak nem felel meg ugyan, de igenis gyakorló iskolának ugy, hogy ha nem laknék oly távol, maga is itt tanittatná gyermekét.

Végül **Baross** Gábor némely megjegyzése után az ülés 7 órakor véget ért.

Budapest, február 10.

Egyiptomban a válság elintézettnek látszott azzal, hogy a kormány és a követek gyülése megegyezett a költségvetés megszavazásának módjára nézve. E szerint, a budget-megszavazás joga egy bizottságot illet, mely a miniszterium és a követek gyülésének egyenlő számu tagjaiból állana; a végső eldöntés azonban szavazategyenlőség esetére csakis a követek gyülését illeti. A francia és az angol ellenörök már most tiltakoztak ez ellen, de a tiltakozásra a miniszterium azzal felelt, hogy a hatalmaknak nincs joguk arra, hogy Egyiptom belügyi fejlődésének kérdéseibe ellenőreik által beavatkozzanak. Az ellenörök továbbá az ellen is tiltakoztak, a mit a kormány a maga programmjában kijelentett, hogy tudniillik az ellenőrök hatáskőre csakis az államadósság fölötti felügyeletre terjed ki. A viszály eléggé komoly arra, hogy a nevezett két hatalom beavatkozásának kérdését ismét előtérbe hozza. A „Reuter“-ügynökség e tárgyra vonatkozólag a következőket jelenti Kairóból: Majdnem egy időben, a midőn a pénzügyi ellenőrök átnyujtották a kormányelnöknek a már közölt levelet, a kormányelnök jegyzéket intézett a fökonzulokhoz, a melyben kifejti, hogy a költségvetésnek a kamara által történendő megszavazása nem korlátolja a pénzügyi ellenőrök jogait. A jegyzék elősorolja azon jogokat, melyekkel a khedivének 1879-ki rendelete felruházta az ellenőröket, és kijelenti, hogy ezek a jogok ezentul is tiszteletben fognak tartani.

Az angol alsóház tegnapi ülésében szóba került az oroszországi zsidóüldözések kérdése egy a kormányhoz intézett interpelláció alakjában, melyre Gladstone azt felelte, hogy a konzulok jelentéseit az oroszországi zsidóüldözésekről már a ház elé terjesztette. Ezek az események mindenkit utálattal töltenek el; de miveihogy azok szigoruan belügyek, nem képezhetik hivatalos levélváltás tárgyát. Majd alkalmilag tán lehetséges lesz ez ügyben barátságos lépéseket tenni; más alaku felszólalás inkább csak árthatna. Ugyanez ülésben Sir Charles Dilke jelenté, hogy az uj egyiptomi kormány késznek nyilatkozott arra, hogy az államadósságot kizárja a képviselőház ellenőrzése alól, és hogy csupán a közigazgatási kiadások ellenőrzését fogja a képviselőházra bizni. A hitelezőkkel szemben elvállalt kötelezettségek pontos teljesitése szent lesz előtte. — A megelőző ülésen Gladstone a kormány politikáját Sir Stafford Northcote támadásai ellen védve kijelenté, hogy Angolországnak és Franciaországnak Egyiptommal szemben követendő közös eljárásukban tekintetbe kell venniök a többi nagyhatalmak véleményét is. Egyiptom nemzetközi kötelezettségeinek teljesitését mindenütt óhajtják. A kormány nem vonhatja meg rokonszenvét a népszerü intézmények alkotását czélzó törekvésektől, melyek mohamedán országban most első izben nyilvánulnak. A kormányelnök továbbá azt mondá, hogy a védvámrendszerhez való visszatérés végzetes volna. Hosszas tárgyalások hátrányos benyomással vannak a kereskedelmi szerződésekre. A kormány fontolóra vette, megszakitsa-e a tárgyalásokat Franciaországgal, de azok nem jutottak még oda, hogy az ilyen lépés igazoltnak látszanék. Irországot illetőleg Gladstone reméli, hogy az ottani viszonyok javulni fognak és konstatálja a földtörvény áldásos hatását. A ház többszörös tetszésnyilvánitással szakitá félbe a kormányelnök beszédét.

Az uj román miniszteriumról irja bukaresti levelezönk e hó 7-ikéről, hogy az uj kabinet, alig hogy megalakult, már is uj válság küszöbén áll. Urechia közoktatásügyi miniszter nagyon sértve érzi ambicióját, mert az ő háta mögött kérte föl Bratianu Sturdza Demetert a közoktatásügyi tárcza elfogadására. Urechia tehát komolyan elhatározta, hogy beadja lemondását és visszater az ő nevelő intézetébe, mely sokkal háladatosabb, mint a miniszterség. De nemcsak ez a baj, vagyis inkább a bajnak ez csak egy nagyon kicsiny része. A válság megvan és könnyen meglehet, hogy Bratianu bukása is bekövetkezik rövid idő mulva, ha igaz, hogy Ghika Demeter, a szenátus elnöke nincsen megelégedve Angelescu tábornok hadügyminiszterré való kineveztetésével. A Vernescu frakczió mint pedig a fehér párt egyáltalában azt hiszik, hogy Ghika herczeg meg fog válni a kormánypárttól és vezére lesz egy középpártnak, mely aztán az ő elnöksége alatt alakitana miniszteriumot. E párthoz tartoznék Boerescu, ki Ghika herczeg kabinetjében a külügyi tárczát vállalná el.

A fölkelés.

Kattaróból irják azt a nagy jelentőségü hirt, hogy a fölkelés már e város környékén is kitört. Minthogy Kattaró városa közvetlenül a montenegrói határ mellett feksik, s az ettől északra fekvő részei a kattarói kerületnek, már régebben szinhelyei a felkelésnek, ennek következtében a fentebbi jelentés csak a déli vidékekre vonatkozhatik. E területen vannak Zupa, Poboriés Maina. Ezek már az 1869-ki felkelésben is részt vettek. A zupaiakat akkor báró Wagner altáborszernagy verte le; azonban ugy látszik a lecske bár kemény volt, még sem fogott rajtok. Mindazáltal a zupaiak felkeléséből alaposan lehet következtetni külföldi izgatásokra, s ezek aligha vezettek volna czélhoz, ha a zupaiaknak pénzt nem adtak volna, s egyuttal nem igértek volna nekik erőteljes külföldi támogatást. Ily körülmények között ama hivatalos és félhivatalos irányu loyáliis nyilatkozatok annyit sem érnek, mint az a papiros, mit rájok vesztegetnek.

*

A kémszolgálat a felkelők közt, mint a felkelés szinhelyéről tudósitják a „Deutsche Zeitung“-ot, igen jól van szervezve s ezenfelül a felkelő csapat-főnökök Belgrádból is több közleményt kaptak. Bécsben ügynökök vannak, kik minden csapatmozgalomról tudósitást küldenek Belgrádba. Innen a hirt távirati uton egy bizalmi emberhez küldik Uzsiczára, e helyről pedig küldöttek által tudatják a felkelőkkel. Általában ugy látszik, hogy a lázadás főfeszke, vagy legalább is a vezéregyéniségek tanyája Szerbiában van és Risztics volt miniszter, valamint Mihály metropolita valószinüleg szintén a vezérek közé tartoznak. Hogy az orosz pénz a felkelésben nagy szerepet játszik, az nagyon természetes. Hercegovinából érkező emberek nagy lelki nyugalommal beszélik, hogy Oroszország segiti a felkelőket. Jonin miniszterrezidens, ki Szentpétervárról nem régen tért vissza Raguzába, ugy tetteti magát, mintha semmiről sem tudna, a ki azonban öt az előbbi időkből ismeri, nem engedi magát megcsalatni ez álarcz által. Danis efendi török konzul egészen ellentéte Joninnak. — Danis efendi mindenben a legkorrektebből jár el és Raguzában talán egyetlen idegen sincs, a ki fegyvereink győzelmét jobban kivánná, mint ő. Legroszabb helyzetben vannak a zsandárok. Majdnem minden pillanatban jön jelentés, hogy az egyik vagy másik zsandárt megölték vagy kegyetlenül megcsonkitották. Sok zsandár-őrállomást bevonnak, de néha későn. Igy a Trebinjétől éjszakkeletnek eső kruseviczai állomásra nemrég azt sürgönyözték, hogy a zsandárok vonuljanak be Trebinjébe. Még az napon azonban hét zsandár lefejezett hullaját találták fel a falu előtt, két zsandár pedig eltünt. A felkelők általában ugy viselik magukat, mint a vad állatok s ez okból a katonaság rendkivül el van ellenök keseredve. A Lim-területről jelentik, hogy csapataink ottan nincsenek veszélyeztetve. Plevlye és Pripolye török helyőrsége, valamint a török hatóságok is egészen korrektül viselik magokat. A csajnicza-szerajevói közlekedés veszélyeztetve van. Leonardos czetinyei görög konzul, ki e hó 5-dikén Raguzába érkezett, állitja, hogy Nikita fejedelem egészen tehetetlen s a Bozo Petrovics által vezetett háboru-párt terrorizmusa elől menekült Antivariba, a dolgok vezetését a sorsra bizva.

*

A zárai „Narodni List“-nek jelentik e hó 7-éről, hogy Jablanicza mellett mintegy 200 felkelőre bukkantak, kik azonban csak botokkal voltak felfegyverkezve. Mosztárból tizenhárom török indult utnak, hogy a felkelőkhöz csatlakozzanak; azonban útközben zsandárokkal találkoztak, a kik vissza akarták őket tartani. Harcz keletkezett, melyben néhány török elcsett, a többit elfogták és Mosztárba kisérték. Popovo, Radnc és Lynbiszka herczegovinai községek önkénytesei kitünő szolgálatokat tesznek csapatainknak. Ugyancsak az emlitett lapnak irják Bocchéból, hogy ott Evans általános angol ügynöknél néhány levelet kobzottak el. Evans megszökött és pedig hir szerint Angolországba.

*

Bécs, febr. 10. (Hivatalos.) Jovanovics altábornagy jelenti, febr. hogy 9-én este 300—400 felkelő, állitólag Tungus vezetése alatt, megszállotta a Zimje mellett fekvő fensikot. A megfelelő intézkedések már megtétettek. Gaczkó, Koritó, Planaés Fatnicza-Beljári körül nagyobbszámu felkelőket láttak. **Csapataink ma reggel** támogatva azubalacz-veljeszeloi fensik elfoglalása és a haditengerészet erélyes tüzelése által, **megszállották Ledenicét**. A 3. tábori vadász-zászlóalj visszaszoritá a felkelőket, kik a fensikot és a ledeniczei őrházat tartották megszállva. Veszteségünk: egy halott és öt sebesült.

Nevezinjéből jelentik, hogy **Jasena mellett egy katonai őrjárat megütközött a felkelőkkel**, mely alkalommal a 71. gyalogezredhez tartozó Gomola gyalogos könnyü sebet kapott.

Bécs febr. 10. (Hivatalos.) A szerajevói országos főparancsnokság febr. 9-ki kelet alatt jelenti: A Zagorje. illetőleg a **Narenta völgy felső része még mindig a felkelés főfeszkének tekinthető**. Két csoport vehető észre: a Tungus és a Salkoforte alatt álló mintegy 200 főt számláló csapatok, Hanzimicz, Gladaticzedo és Bjelenicze közt. A zöm, mely mintegy 1200 főből áll, Ulok mellett táboroz. Kovacsevics csapatja a zömmel együtt 5—600 főt számlál. Ez utóbbi Focsa felé vonult és esetről-esetre felkelők hozzácsatlakozása által erősitést kap. A Kribljinán táborozó csapat, mely mintegy 200—300 főt számlál, Focsa vidékéről kapott erősitéseket, a hová akkor, a midőn a Hotze ezredes hadoszlopa utban volt, a felkelők főáramlata irányult. Ugy látszik, hogy a felkelők, miután a Focsára intézett támadásuk meghiusult, ismét a Kribljinán szándékoznak összpontosulni.

Bukarest, febr 10. (Az „Egyetértés“ tudositójának távirata.) Coltirini épitész, ki most jött Razgradból, azt beszéli, hogy oda hatvan kozák és öt cserkesztiszt érkezett Várnán keresztül Odesszából Bosziába utaznak valamennyien.

Cattaro, febr. 9. (Az „Egyetértés“ távirata.) Ma éjjel 3 órakor a helyőrséget ágyulövésekkel s trombitaszóval fegyverre szólitották. Pár percz mulva a csapatok gyülhelyeiken voltak s a hajnali szürkületben nagy részük Lyuta felé indult.

Mosztár, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Metokia mohamedán lakosai a török mecsetben tartott tegnapelőtti gyülésükön elhatározták, hogy nem csatlakoznak a fölkelőkhöz. Küldöttséget inditottak Mosztárba, mely hódoló feliratot fog átadni Jovanovics altábornagynak. — Más helyekről is érkeznek ily hirek s el lehet mondani, hogy Herczegovina északi részén szünő félben van a felkelés és ott már akadálytalanul hajtják végre a véderőtörvényt.

UJDONSÁGOK.

— febr. 10.

— Lapunk első mellékletének tartalma: Országgyülés. Szinház, müvészet. Mulatságok. Egyletek, társulatok. Fővárosi ügyek. Törvényszéki csarnok. Kivonat a hivatalos lapból. Közgazdaság. Tárcza: A szép Alfonz.

— Lapunk második mellékletének tartalma: Mezőgazdasági közlemények. Halászatunk és haltenyésztésünk. Magyar történelmi társulat. Tárcza: Egyiptomi királyok mumiák.

— Személyi hirek. Ő felsége e hó 11-én utazik Prágába az udvari bálra. — Hétfőn általános kihallgatás lesz. — Albrecht főherczegnél tegnap családi ebéd volt, melyen a király s az összes főherczegek megjelentek. — Gr. Eszterházy Mór kamarás lett. — Erzsébet román királyné, ki aggasztó beteg volt, mint lapunknak Bukarestből irják, pár nap mulva teljesen felépül. — Gambetta Bordigherába, (Genua mellett) utazott s a Bischoffsheim villába költözködött. — Lobanov Alexis herczeg, a londoni orosz nagykövet, tegnap Bécsbe érkezett. — Seymour kapitány, angol kabinetfutár tegnap Bécsből Konstantinápolyba utazott. — Maria Pavlovna orosz nagyherczegnő betegsége jobbra fordult. — Csetevajo a volt zulu király e napokban Londonba utazik. — Böckh János fögeológot bizták meg, az egyetemi tanárrá kinevezett Hantke Miksa helyett, a földtani intézet vezetésével. — Lönhardt Ferencz gyulafehérvári püspökhelyettes Budapestről Krlozavárra utazott. — Reinel Albin, a nemzeti szinház klarinetmüvésze, ki tavaly 50.000 frtot nyert sorsjegyen, 27 évi szolgálat után nyugalomba lépett. — B. Edelsheim Gyulay magyarországi főhadparancsnok, Lázár Dénes csikmegyei és Beniczky Ferencz jász-nagykun-szolnokmegyei főispán részére királyi meghivó állittatott ki. — Az eddig Dalmácziába áthelyezett Csikós altábornagyot nyugalomba helyezték.

— Erzsébet királyné Angliában. Egy angol lap a következőket irja az első vadászatról, melyben a királyné ő felsége is részt vett s melyet hétfőn tartottak. A királyné ez alkalommal a Pegazuson, a kedvelt barna kanczán lovagolt. Ő felsége olyan merész ugratásokat mutatott be, melylyel csodálatra ragadta vadásztársait, alig akadt egy-kettő, ki szinten vállalkozott ez ugratásokra. A rókát egy óráig és 20 perczig üzték s ekkor ölték meg. Az üzésben Erzsébet királyné volt az elsők közt s emlékül a róka lompos farkát nyujták a felséghez a vadásztársak.

— Kossuth Lajos nyolczvanadik évébe lépett, és ennek daczára mennyire megőrizte lelke ruganyosságát, mutatja az a levél, melyet közelebb Helfy Ignácz orsz. képviselőhöz intézett. Nem a panaszos öregség, nem a békétlenség, az élettel való meghasonlás, a természet törvényei szerint évek hosszu sorából nem állható életvég fölött való bánkódás, hanem egy tiszta, nagy szivigaz kedélye sugárzik elő minden sorából. Közöljük e levél pár sorát igazolásául annak, a mit mondtunk. A hosszu levél egyik lapján igy ir Kossuth: „Soha nem hittem volna, hogy a folytonos nyavalygás, mikor az ember nem épen beteg, de magát soha egy perczig sem érzi jól, oly átkozottan zsibbasztólag hathasson az agy funkczióira s a munkaképességre. Igaz, hogy eddig még egész életemen át soha sem voltam 80 esztendős. Ez egészen uj szituáczió. Nehéz beic szekni.“ — Nem oly nehéz, nem oly sötét az öregség sem, ha ilyen kedély könnyiti, ha ilyen szellem világositja meg!

— Kirándulás Fiuméba. A kereskedők és iparosok fiumei kirándulása ügyében a kereskedelmi csarnok és az iparoskör által kiküldött közös bizottság elnöksége a kirándulás módozatainak megállapitása iránt a napokban értekezett Mócs Zsigmonddal, fiumei szerkesztővel. Mócs kijelentette, hogy Fiumében a kirándulás iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik és a város a kirándulók érdekében mindennemü intézkedést megtenni hajlandó. Viszont bizottság elnökei kijelentették, hogy Fiume részéről nemcsak hogy semmi anyagi áldozatot nem kérnek, de azt el sem fogadnák; egyedül az elszállásolásra és kalauzolásra nézve kivánnák a város szivességét igénybe venni. A vasutak igazgatói mérsékelt menet-dij engedélyezését megigérték.

— Munkácsi Munkácson. Munkácsi Mihálynak szülővárosában: Munkácson történő fogadtatásáról ugyanonnan a következőket irják nekünk: id. Nuszer János városunknak német nevü, de tetőtől talpig derék, magyar polgármestere mindent elkövet arra nézve, hogy a világhirü festőmüvész, városunk szülötte Munkácson minél fényesebb fogadtatásban részesüljön és e mellett jól is találja magát nejével együtt. Az induló háztól a városházáig vezető uton több diadalivet állitanak fel, igy a beregszászi, várás főutczákon; mindezen utczák, a merre a vasuti pályaudvarból jövő menetnek el kell haladnia, ékesen fel lesznek diszitve virágokkal, lobogókkal és szőnyegekkel. Munkács város közönsége Munkácsinak a város diszpolgárának értékes és müvészi becsesel biró ezüst babérkoszorut is fog átnyujtani. A mint Munkácsi megérkezik, a vasutnál a városi képviselő testület élén teljes diszben id. Nuszer János polgármester fogadja rövid üdvözlő beszéddel. Innen két gyönyörü négyes és több kettős fogaton a menet a Schönborn-Buchheim Ervin gróf kastélyába indul, a hol Munkácsi és neje valamint kis számu meghivott részére villás-reggelit tálalnak. Délután 4 óráig pihenő. Ekkor Munkács város nevében teljes diszbe öltözött küldöttség megyen Munkácsihoz, felkérni őt, hogy a város rendkivüli gyülésére nejével együtt eljönni sziveskedjék. A városházán a (szintén teljes diszbe öltözött) képviselő testület várja Munkácsit és nejét s megérkezésök után a polgármester beszédet intéz hozzájuk, melynek végén nyujtja át az ezüst koszorut Munkácsinak. Délután 6 órakor banket 150 teritékre a „Csillag“ szálló szép nagytermében. Este ugyancsak a „Csillag“ szálló nagytermében fényes táncvigalom lesz, melynek minél fényesebbé tétele végett a bálrendező bizottság Krautil Károly honvéd főhadnagy és bálbizottsági elnökkel élén már most hozzá fogott a diszitésekhez. Egyáltalán az ünnepélyrendezésnek egyes bizottságai nemes vetélkedésre keltek egymással, hogy melyiknek munkálatai fognak jobban sikerülni; ennek a méltánylandó igyekezetnek bizonyára teljes siker lesz az eredménye.

— Dühödt ember. Foktőről (Pestmegye) a következő szörnyü esetet irják lapunknak: Mult héban Szabó Ignácz gazdát sertésölés alkalmával veszett eb marta meg, melyről csak később tudták meg, hogy veszett volt és agyonlötték. Szabó sokteié levén elfoglalva nem gyógyitotta a sebet, mig e hó 4-én kitört rajta a veszettség. Három nap folyvást irtózatos kinokat szenvedett s eazméletét csak a legnagyobb rohamoknál veszteite el. Második nap éjjel a szobából kiszökött s akkor foghatták el, mikor már a keritésen akart átugrani. Február 7-én óriási kinok közt hunyt el, özvegyet és négy neveletlen árvát hagyván maga után.

— Tüzvész. Nagy Orosziból irják lapunknak: Alig egy hete, hogy két házat hamvasztott el a tüz városunkban és ma már ismét 5 ház áll tető nélkül, melyeknek valamennyiét a tüz pusztitotta el. Számos istáló, borház, magtár és más melléképület is áldozatul esett. Borzasztó szél, egy elrongyolt vizi-puska, vizhiány stb. mind közreműködtek a szerencsétlenség nagyobbitásához. Szerencse ily körülmények közt, hogy a szél éjszakról fujt, és hogy a város végén támadt a tüz, mert ha 5 háznál több lett volna ama sorban, bizonyosan több is égett volna el, de a városba igy nem jöhetett beljebb. A tüznél különös erőfeszitéssel dolgozott Lustig Sámuel pentelei gépmühely-tulajdonos, kinek az elöljáróság és egyesek ki is fejezték köszönettiket. Biztositva volt az I. magyar ált. bizt. társaságnál egy ház s a „Duná“-nál a melléképületek.

— Égitünemény. Máramaros-Szigetről irják e hó 7-ikéről: Kiváló szép égi tünemény volt látható városunkban e hó 5-ikén d. u. 4 órakor. A tiszta felhőtlen égbolton hirtelen egy meteor tünt elő, igen erős kékes zöld fénynyel világitva. Majd gyors rohanással hullott déli irányban alá. E tény tünemény oly erősen világitott, hogy miden már a láthatár alá merült, láttani csalódás folytán, utjának nyomát mintegy vilódzni látták s igen sokan azt gondolták, hogy a város határán esett le. Ez a meteorko Kolozsvár környékén hullott le.

— A várpalotai rablógyilkos történetéhez, mely lapunkban is emlitve volt, veszprémi levelezönk a következőkről értesit: A budapesti lapok azt a hirt közlik, hogy Budapesten egy czipészsegéd jelentkezett a hatóságnál, ki magát a várpalotai rablógyilkosság elkövetőjének állitja. — Ugylátszik Budapesten e dolgot komolyan nem veszik, pedig ennek sokkal nagyobb jelentőséget is lehet tulajdonitani, mint a jelen körülmények közt hihető. Nagy Géza lepsényi jegyző állitja, hogy kevéssel a várpalotai rablógyilkosság után, egy fegyenczet fogtak el Lepsény körül, ki kötött utievéllel utazott, azonban a szabott utról letért. A fegyencz czipészsegéd volt, alakja hasonlit Schleich Engelbertéhez, nevére azonban már nem emlékszik; s további hollétéről sem tud semmit. — Mikor a nevezett fegyencz Lepsényből eltávozott, akkor gondolt csak Nagy Géza jegyző arra, hogy miutan ez is, valamint Hoszter is Váczon voltak, lehet, hogy már előre összebeszéltek és igy a gyilkosság elkövetésénél is bunta[illegible]. — Nagy Géza ezen gyanu által vezérelve megérte Varga Lajos törvényszeki birót, hogy a tárgyalás folyamán intézze Hoszterhez azt a kérdést, hogy nem ismert-e egy czipészlegény fegyenczet, ki vele körülbelül egy időben bocsájtatott el Vácztól? Hoszter e kérdésre látszólag össze rezzent, de azután azt mondta, hogy ha nevét megmondják, tán fog rá emlékezni, de ugy is aligha, mintán ő asztalos, az pedig czipész volt; tehat nem egy helyen dolgoztak. Levelezönk meg a következőket irja: A mi a szegény Gold Gáspártot illeti, az még mindig életveszélyes állapotban van és még most is azt hiszi, hogy férje őt és üzleti dolgok miatt Bécsbe utazott, hol jelenleg is tartózkodik. Ebben hiteben megbizási intézkedés történt, hogy Goldné Bécsből naponkint kapjon levelet, melyben férje üzleti dolgairól értesiti és melyben irja, hogy egészsége javul, sebei behegedtek.

— Az oroszországi éghajlat. Moszkvából irják január 28-ikáról: Az utolsó évek tapasztalataiból elmondható, hogy az oroszországi éghajlat megváltozott és sokkal enyhébbé vált. Nincsenek már a sürü hóval boritott hegyek, a szibériai hóviharok. Január 26-ikán 4 tok meleg mellett roppant vihar volt, mely sok kart okozott, czégtáblákat lesodort, házetőket letört és sok más hasonló bajt idezett elő.

— Eltünt végrehajtó. Szombathelyről irják lapunknak: Bányay birósági végrehajtó Szombathelyről néhány nap óta eltünt. Eltünésének oka több végrehajtási árverezen begyült pénzeknek elsikasztása s egyéb rendetlenség, mely miatt a végrehajtó ellen fenyitő feljelentést tettek. A sikkasztás nagy szenzácziót okozott.

— Roncsoló toroklob. Hevesből irják lapunknak: Hevesmegye Kömlő községben a roncsoló torokleb nagy mérvben szedé áldozatait. Majd minden harmadik házban van beteg. A lakosság egészen bátortalanná lett; a szenvedett csapások egyes családokat a szó teljes értelmében lesujtottak Dr. Füzessy József a járás derék orvosa fáradhatatlan buzgóságának köszönhető, hogy a betegedések legujabban megis megritkultak. Nevezett doktor nemcsak gyógyit, de bátoritja is a csüggedőket, ami ily szerencsétlenség közepett valódi áldás.

— Nyiry Aladár ercsii kir. közjegyző ur a következő nyilatkozat közlésére kérte föl szerkesztőségünket: „E napokban egy közlemény jelent meg a lapokban az ercsii tüzoltó bálról s ebben emlitve van, hogy az ercsii jegyző Hübner Mari ottani leányt a bálból kiutasitotta s a szerencsétlen leány ennek következtében meghalt. E közleményre vonatkozólag kénytelenitve érzem magamat további félreértések kikerülése végett kinyilatkoztatni, hogy a kiutasitást az ercsii kör jegyző, de nem a közjegyző tehette.

Rövid hirek. **A vihnyei fürdő** bérbeadása iránt első izben kiirt pályázat eredménytelen lévén, a tulajdonos Selmecz- és Bélabánya városok ujabb pályázatot irtak ki, melynek eredményét a f. hó 14-ére Selmeczbányára egybehivott rendkivüli közgyülés elé terjesztik. — **A bécsi kettős gyilkosság** tettesét, a legnagyobb kutatás daczára sem tedezhették föl eddig. — **Szentpétervárról** sürgönyzik lapunknak, hogy a „Novoje Vremja“ legujabb száma negyven ezerre becsüli az orosz főváros zsidó lakosságát. — **Kecskés Mihály** közhuszárt, ki Sebestyén örmestert agyonlötte, mint lapunknak Gráczból táviriák, a

---

szénoxyd, ha 1·7 mm. vastag és a teljes veres izzásig felhevitett öntött vascsövön keresztül vezették és ha a vascső teljesen légüres térrel volt körülvéve, akkor egy négysz. méter felületen perczenként 0·2 cc. szénoxyd hatolt át az izzó vason. Ha most ezen kisérletnek eredményeit egy közönséges, izzó falakkal körülvett kemenczére aplikáljuk, mely nem légüres térrel, hanem közönséges légnyomás alatt álló térrel közlekedik, s a melynek belsejében a kétszeres szívás következtében még csekélyebb légnyomás uralkodik, mint abban a szobában, melyben a kemencze áll, akkor a szénoxyd mennyiségek, melyek ily módon a kemencze falán át a szobába juthatnak oly végtelenül kicsinyek, hogy azokat számokban kifejezni alig lehet.

Látjuk tehát, hogy a szénoxyd átáramlása az izzó kemencze falán a mese országába tartozik. Sokkal mergesebb és szénoxydban sokkal dusabb egy britannika szivar füstje mint a leghatalmasabb felületü veres izzó vaskemencze.

Hasonlóképen a mesék országába tartozik az az állitás, hogy a vaskemencze a levegőt szárítja. Ezt elképzelni sehogysem lehet s még azok sem tudják megmagyarázni, a kik az állitást koczkáztatják.

Azt mondják csak, hogy izzó vaskemenczével fütött szobában torkát szárazaknak érzi az ember és köhögésre készteti a levegő. Ez a tünemény csakugyan mutatkozhatik, csakhogy nem a levegő szárításának következése, hanem abban leli magyarázatát, hogy a kemencze felületére rendezen meglehetős nagy mennyiségben lerakodó por az izzó vasfelülettel érintkezve megég vagy pörkölődik és ennek következtében oly természetü bomlási gözöket fejleszt, a melyek az emberi torokra azt a kellemetlen ingert gyakorolják, melyről előbb szó volt. Há a kemencze felulete teljesen tiszta, akkor e tünemények nem mutatkozhatnak.

Mindezekből következik, hogy nem czélrü a vaskemenczét annyira felhaviteni, hogy annak feltülete izzó legyen, mit nagyon könnyen érhetünk el, ha elegendő nagy felületü és elegendő vastag falu kemenczéket használunk. Emlitettük továbbá, hogy legyen a kemenczének köpönyege is; ez jelentékenyen mérsékeli a kellemetlen sugárzást a fölkavarja a levegöt, a mi mindig tüzelőanyag megtakaritásával jár.

Oldjunk fel egy pohárban kék gáliczot, de ugy, hogy a sót óvatosan a pohár fenekén hagyjuk szétfolyni. Ha nem kavarjuk fel a folyadékot, a kék sóoldat órákig nyugodtan lenn fog maradni, a tiszta viz pedig fenn. A nem köpönyeges kemenczével fütött szobában a könnyü meleg levegö a szoba felsö részét, a hideg nehéz levegö pedig a szoba alsó részét fogja kitölteni, mi tehát a szoba menyezetét fütjük, de azt a részt, a melyen tartózkodunk, nem melegitjük. Ha azonban a kemenczét egy tágas csővel, azaz köpönyeggel veszszük körül, ugy hogy a cső alja a padlótól bizonyos magasságig elálljon, akkor a cső belsejében foglalt meleg levegö nagy sebességgel fog felszállni és a cső alsó részében ép oly sebességgel fog beözönleni a hideg levegö. Ez által a szobának összes levegője sokkal gyorsabban fog keveröddni és igy, a mennyire lehet, egyenletesen melegedik föl.

Az okszerü fütésnek egy további feltétele az, hogy a fütés egyenletesen és pedig folytonosan történjék; ez pedig szabályozható töltö kemenczével érhető el. A közönség szinte megszokta már, hogy a kemenczében nagy lánggal lobogó tüzet lásson. De épen ez nem az okszerü tüzelés módja. Lassan, hosszu időszakokra elosztva égjen el a szükséges tüzelő anyag ugy, hogy ott a lobogó lángnak nyoma sem legyen, akkor a köpenyes töltö kemencze a cserép kályhának minden előnyét, de annak árnyoldalainak egyikét sem fogja birni. — Ilyen az annyira ismert és már nálunk is meglehetős nagy körben elterjedt Meidinger-féle kemencze. Igaz, hogy e kemencze kizárólag koaksfütésre van szerkesztve és hogy a mellett kitünően müködö kéményt is igényel, de hatásképességére nézve első helyen áll, mert annak a meleg-mennyiségnek, melyet az általunk felhasznált tüzelő anyag nyujthat, rendesen több mint 90%-át képes értékesiteni, mig a hires angol kandalló csak 6%-át értékesiti a legjobb esetben.

A fütő eszközök birálása után a fütőanyagokra tért át a tudós tanár s kimutatta számokkal, hogy melyik a legdrágább s melyik a legolcsóbb tüzelőszer. Arra a következtetésre jutott, hogy hazánkban a gözfütés kerül legtöbbe s ezért azt ajánlotta, hogy fütsünk csak ezentul is szilárd anyagekkal, de legkivált kokszszal. Ez a jövő tüzelőszere, mert füstöt nem ereszt, hamut nem ad s melegét a jól szerkesztett kályhában tetszés szerint szabályozhatjuk.

haditörvényszék halálra itélte, valószinüleg holnap végzik ki. — **A nemzetközi irodalmi kongresszus** az idén Rómában lesz.

— Megszökött rabok. Sikkasztással vádolt Leskó Onucska János, többrendbeli betöréssel és lopással vádolt Szeranics Mihály és Szeranics Tódor, továbbá lopás és gyujtogatás bűntettével vádolt Biczkocsin Pál vizsgálati foglyok a homonnai járásbiróság börtönének ablakát kifeszitették és megszöktek. A szökevényeket országszerte körözik.

— Megszökött csaló. Well Alajos budapesti illetőségü 29 éves katona Bécsből — mint az ottani rendőrség a helybeli főkapitányságot átiratilag értesiti — több rendbeli csalás elkövetése után megszökött. Mindenfele nyomozzák.

— A Dunába ugrott. Pajor Amália budapesti születésü 18 éves hajadon cseléd ma délután a Rudolf-rakpartról öngyilkossági szándékból beleugrott a Dunába — és kitörte a lábát. Az eset t. i. ugy volt, hogy a Duna jelenleg mind a két oldalról a lánczhid oszlopig be van fagyva. Sérültet beszállitották a Rókusba.

Német-orosz szocziálista gyülés Zürichben.

Bern, február 6.

A német és orosz szocziálisták látogatott gyülést tartottak tegnap Zürichben az orosz kormány rendszer áldozatainak támogatása ügyében. A gyülésen, melyen jelentékeny összeget is gyüjtöttek, felolvasták Szaszulics Verának egy levelét, mely igen behatóan foglalkozik az orosz forradalmi párt törekvéseivel s azt a nézetet fejezi ki, hogy az orosz forradalom csak annyiban valnék hasznukra a szocziálisztikus törekvéseknek, a mennyiben szabaddá tenné a bilincsekbe vert gondolatot. A forradalom oroszlánrésze a liberálisokat illetné még. Ha az orosz forradalmárok támogatásért fordultak a külföldhöz, ezt nem azért tették, hogy eszközöket szerezzenek a küzdelemre, mert azokkal régóta birnak. De a pártnak nemcsak a küzdelemre kell gondolnia, az a kötelesség is reá hárul, hogy a kormányrendszer áldozatairól gondoskodjék,ama sokakról,kiket puszta gyanu alapján Szibériába küldöttek, vagy a kik börtönben sinlődnek. A levél köszönetet mond a német szocziálistáknak azért az erkölcsi támogatásért, melyben az orosz szabadságharcz ügyét részesitik.

Egy orosz szónok élénk képet rajzolt Szibériáról s vázolta, a bányákban nyomorgók sanyaru állapotát. Fájdalmas részvéttel emlékezett meg a szerencsétlen, szellemileg megtört Cserniszevszkyről, az orosz szabadság előharczosáról, kit titkos itélet következtében két évre Szibériába küldöttek s 17 esztendő multán sem eresztettek szabadon.

Az a szomoru képet, melyet e szónok leleplezett, méltóképen illusztrálta egy szibériai fogolynak felolvasott levele.

Ének és szavalat zárta be a komoly ünnepet.

A népszinház bálja.

— A népszinház bálja ma este folyt le a „Hungária“ szálló termében. A tánczt Splényi Ödön báróné háziasszony megérkeztével 11 óra felé kezdődött. A háziasszony fekete selyem ruhát viselt, csipke diszitéssel és ugyanolyan kivágott derekat, szintén csipke és virág diszitéssel. Megérkezésekor a rendezőség fehér és sárga tea rózsákból, kaméliákból és gyöngyvirágból álló pompás bokrétával lepte meg. Ott voltak még: Feleky Miklósné, Benedek Lajosné, Ditróiné, Rákosi Szidi. Pálmailka,Vidorné, Berkiné, Bulyovszky Lilla, özv. Vadász Ferenczné, özv. Szegszárdiné,özv. Teperczerné,stb. Leányok: Hegyi Aranka, Nagy Ibolyka, Komáromi Mariska, Ágostoni Bella, Vadnai Vilma, Réthy Laura, Zdrávi Irma, Csatai Zsófi, Korizmics Etelka, Zsuzsanics Emma, Neumann Anna, Fuchs Teréz és Irma, Müller Katicza, Galambos Boris, Vámosi Paula, Tornyai Anna, Sarkadi Teréz, Tóvári Anna, Kunst Karola, Molnár Irma, Nagy Katicza, Galánthay Miczi stb. Férfiak: Türr István tbnok, Pongrácz István tbnok, Szabó Imre kuriai biró, Splényi Ödön b., Almássy Vincze, Bulyovszky Gyula, Rákosi Jenő, Odescalchi Gyula herczeg, Piufsich Lajos, rónaszéki Trux Hugó törvényszéki biró, Láng Lajos, Fenvessy Ferencz, Éber Nándor, [illegible] Gaál Jenő és Szilágyi Dezső képviselők, Bartók Lajos, Sztupa György, Steiner Gyula stb. Az első négyest 50 pár tánczolta. A talpalávalót a Patikáros Ferkó nenekara huzta. A mulatság későn reggel ért véget.

Házasságok.

— Radoch József volt ujpesti, jelenleg hidegkuti állami iskolai tanitó e napokban jegyezte el Richnovszky Irma kisasszonyt Ujpestről. Esküvőjük e hó 18 dikán lesz.

— Nagy József ószönyi ügyvéd e napokban tartotta esküvőjét Horváth Katalin kisasszonynyal Kemenes-Högyészen.

— Dr. Szigethy Lebel kecskeméti köz- és váltó ügyvéd e napokban tartotta kézfogóját Bódogh Emma kisasszonynyal, özv. Bódogh Ferenczné, földbirtokosnő szép és kedves leányával.

— Reisz Mihály b.-csabai kereskedő folyó hó 14-én vezette oltárhoz Kohn Hermina kisasszonyt Aradon.

— Dr. Fehérpataky Kálmán ügyvéd, a magyar földhitelintézet jogi tisztviselője, eljegyezte Jamniczky Berta k. a.-t, Jamniczky Lipót kuriai biró kedves leányát.

Gyászrovat.

Koronczói Pesthy Imre, Budapest VIII. ker. aljárásbiró, elhunyt 35 éves korában. Derék, müvelt s igen rokonszenves fiatal férfi volt, kit minden körben kedveltek. Hosszas betegség után vizkór okozta halálát. Három nőtestvére s nagyszámu rokonság fájlalja a jó rokon elhunytát. Igen képzett s minden izében érdemes biró veszett el benne. Temetése ma d. u. 3 órakor volt a Mária-utcza 47. sz. a. házból. Birótársai majd mind megjelentek, hogy a sokat szenvedett barátjoknak a végtisztességet megadják.

TÁVIRATOK.

A gácsországi elfogatások.

Lemberg, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A szmiliczki parasztokat állitólag azért fogták el, mert egyikőknél megtalálták Naumovicznak, az elfogott lelkésznek levelét. Mivel a parasztok nem tértek át az orthodox hitre, visszakéri e levében azt a 200 forintot, melyet az áttérés költségeinek fedezésére kaptak. A Hrabár Olgától elkobzott iratok azt bizonyitják, hogy e pénzt a pánszláv bizottság adta Naumovicznak, hogy vele propagandát csináljon. Mikor a biróság küldöttei tudtára adták Markovnak, a „Prolom“ czimü lembergi lap ruszofil szerkesztőjének, hogy el van fogva, mosolyogva felelte: „Nem nagy baj, ha elfogtak. Régente más ficzkókat fogtak el, kik most miniszterek s a parliament elnökei.“ — „Meglehet — viszonzá a tisztviselő — de mostanában aligha lesz osztrák miniszter.“ „Sebaj! — szólt Narkov — akárhol, csak miniszter legyek.“

Lemberg, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A felségárulási pörben fővádlott gyanánt Hrabár Olga fog szerepelni, kit saját kivánságára külön czellába zártak. A minap Celeviez gimnaziumi tanár házát is kikutatták. Tegnap Lembergben időzött Kolaczkovszky, a birodalmi tanács tagja s értekezett a törvényszékkel meg Naumovicz lelkészszel, ki a pánszláv üzelmek miatt szintén fogságba került. Információkat szerzett amaz interpelláczió szerkesztése tárgyában, melyet az elfogatások ügyében benyujtani szándékszik.

Lemberg, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A Naumovicznál talált iratok következtében Triesztben is tartottak házmotozást egy bizonyos Brentanónál.

Lemberg, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A „Dziennik Polski“ azt irja, hogy értesülései szerint semmi oka sincs Potoczki helytartónak a visszalépésre. Sem a királynak iránta való bizodalma nem ingott meg, sem kimerültség nem hajtja nyugalomba.

Lemberg, febr. 10. A hivatalos Gazeta Lwovszka jelenti: Szombat óta csak két személyt, tudniillik egy ruthén szerkesztőt és egy ruthén gimnáziális tanárt fogtak el. Az a hir, hogy a ruthén egyesületeket feloszlatják, valótlan.

—

Bécs, febr. 10. Képviselőház. A pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt elő kisebb betáblázott összegek törlésének illeték-mentességéről.

A házalásról szóló törvényjavaslat az iparbizottsághoz utasittatott. A petroleumadó részletes tárgyalásában a ház névszerinti szavazással 160 szavazattal 146 ellenében elfogadta az 1-ső §-t, mely a petroleum-vám felemelését határozza el; a többi §§-ok vita nélkül elfogadtattak és a harmadik olvasás holnapra halasztatott.

Urakháza. Napirend: A prágai egyetem ketté-választásáról szóló javaslat. Schönborn, a kisebbség előadja, azt hiszi, hogy fontos volna defineálni az alapitványok jogi természetét. A többség által kivánt elválasztás, mely alaptalan óvatosságon nyugszik, nem fogja előmozditani a kibékülést. Nem kétségbeejtő pesszimizmussal, hanem azon örvendetes reményben, hogy különféle nemzetiségekből álló birodalom fennállani és virágozni fog, kell a feladat megoldását megkezdeni. (Tetszés jobbról.) Unger hangsulyozza, hogy a ház állása igen sulyos. Mindnyáján egy czél elérésére fognak szavazni, melyet voltaképen senki se óhajt. Azt hiszi, hogy tudományos szempontból tekintve az ügyet, szükségtelen a cseh egyetem felállitása. Szóló kimeritően indokolja ezen állitását, megvilágitja a kérdés történelmi oldalát és azt mondja, hogy a prágai, valamint a többi egyetemeket ne országos, hanem birodalmi intézeteknek tekintse, szóló sajnálkozik a nemzetiségi viszály fölött; ha egy önálló cseh egyetem felállitását pártolja, csak a szükségnek enged és nem a saját meggyőződését követi. Két rosz közt a kisebbiket választja, mert még mindig jobb két egyetem, mint egy elcsehesitett német egyetem. Unger fejtegeti a vagyoni kérdést és apellál az urak háza konzervativ hajlamához, kérve, hogy a fennálót tartsa fön és fogadja el a többség inditványait. (Tetszés balról.) Az ülést 10 perczre felfüggesztetik. A tárgyalás ma megkezdődvén Schwarzenberg érsek kijelenti, hogy a prágai egyetemnek a kisebbség által javasolt ujjáalakitásában nem lát praejudicziumot az ottani theologiai tanszékre nézve. Erre a részletes tárgyalást beszékelik és névszerinti szavazás mellett 155 szavazattal 82 ellenében elvetették az 1. §-t a többség által inditványozott szövegezéssel és helyette ugyanannyi szavazattal elfogadták az 1. §-t a kisebbség inditványával és szövegezésével megegyezőleg. A többi §§-at a kisebbség inditványai szerint vita nélkül elfogadták és harmadik olvasásban az egész javaslatot törvénynyé emelték. A német nyelv birása iránti biztositékokra vonatkozó határozati javaslatot hosszabb vita után, a melyben Konrád közoktatásügyi miniszter is részt vett elvetették.

A német nyelv birása iránti biztositékokra vonatkozó határozati javaslat tárgyalásában a közoktatási miniszter kijelenti, hogy a tapasztalatok a cseh egyetemen fogják a kormányt arról meggyőzni, vajjon szükségesnek mutatkozik-e, hogy a kormány a határozati javaslat értelmében törvényjavaslatot terjeszszen a parlament elé. A rezoluczíót 59 szavazattal 58 ellenében elvetették.

Bécs, febr. 10. Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Azt a londoni hirt, hogy Bismarck a hatalmaknak azt szándékozik javasolni, hogy Egyiptom európai garancziák mellett független állammá nyilváníttassék, itteni illetékes helyen, tekintettel a Németország és Ausztria-Magyarország közt az egyiptomi kérdésben fennálló szolidáris viszonyra — alaptalan mesének mondják.

Prága, febr, 10. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az 1883-ik évi költségvetést, mely a 1882-kitől csak kevésben különbözik, s vita kezdetekor fogják benyujtani.

Praga, febr. 10. (Az „Egyetértés“ távirata.) A „Politik“ válaszol a „Köln. Ztg.“ czikkére, s a cseheket a pánszlavizmus vádja alól menteni igyekszik. Daczára Oroszország iránti rokonszenvüknek, a csehek — ép ugy mint Palaczky 1848-ban — az egész szláv vilagnak Oroszország alatt való egyesülését a legnagyobb veszedelemnek tartják.

Berlin, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A Presse jelentése: A hihetőleg jól értesült helyről eredő czáfolatok daczára azt hiszik a parliamenti körökben, hogy a tőzsdei különbözetjáték törvényes szabályozását tervezik, mert a birodalmi gyülés jövő ülésszakán hasonló kérdések kerülnek tárgyalásra. Az illetékes bizottság holnap kezdi meg az egyházi javaslat tárgyalását. A kormány nyilatkozatait várják a tervben levő hasonló javaslatra vonatkozólag, mig másrészről azt hiresztelik, hogy a kanczellár nem szándékozik a korlátolt meghatalmazások elvéről lemondani. Az urakhaza elfogadta ma a vagyontalan állami tisztviselők özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló törvényjavaslatot s kitörültette azt a szakaszt, mely a tanitókat ki akarta zárni e kedvezményből. — Hasztalan tiltakoztak ellene a kormánybiztosok, kik e határozatot az egész törvény veszedelmének tartották.

Berlin, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Báró Courcel, az uj franczia nagykövet, ma este tiz órakor érkezik ide. A jövő hét elején adja át megbizó-levelét s mielőtt véglegesen Berlinbe költözének, még egyszer visszatér Párisba.

Berlin, febr. 10. (Az „Egyetértés“ távirata.) A „Nordd. Allg. Ztg.“ a Bismarck által Momsen ellen intézett perre vonatkozólag azt állitja, hogy a haladópárt részéről ismételt kisérlet tétetett a birák megvesztegetésére, mire fölhivja a közfigyelmet.

Berlin, febr. 10. A „Nordd. Allg. Ztg.“ bizonyos hirlapok állitása ellenében, hogy orosz katonai körökben rendkivüli mozgalom uralkodik, és hogy az orosz határon elhelyezett helyőrségek jelentékenyen megszaporittatnak, kijelenti, hogy azok a körök, a melyeknek már állásuknál fogva tudniok kellene valamit ezekről a dolgokról, semmiről se tudnak semmit, s mi eléggé bizonyitja ezen sensationalis hirek absolut alaptalanságát.

Páris, febr. 10. (Az „Egyetértés“ távirata.) Pol. Corr.: A franczia kormány el van határozva, hogy az egyiptomi kérdésben minden bonyodalmat elkerül, de szükségesnek tartja, hogy Mahmud Barudi pasa reformprogrammját módositsa és azt a nyugati hatalmak pénzügyi ellenőrzésével összhangzatba hozza. Párisban feszült figyelemmel kisérik az egyiptomi dolgok folyását.

Páris, febr. 10. Lawrov Pétert, több rendbeli lázitó röpiratok szerzőjét, Francziaországból kiutasitották.

Róma, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Egy nem sok hitelt érdemlő hir azt tartja, hogy Margherita királyné kivánságára tárgyalások folynak a kvirinal és a vatikán között, melyeknek az a czéljuk, hogy kiengesztelődésre vezessenek.

Róma, febr. 9. Monsignore Savarese röpiratát, mely a római kérdés utolsó frázisát taglalja, kiadták a pápai vizsgáló törvényszéknek.

London, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A „Daily Telegraph“ értesitése szerint a herczegovinai pánszláv üzelmeknek czélja az, hogy európai kongresszus hivassék össze a berlini szerződés reviziójára.

Pétervár, feb. 9. A „Journal de St.-Petersbourg“ azt irja: Skobeleff beszéde tisztán személyes jellegü és mint ilyen nem szolgáltathat alkalmat hivatalos nyilatkozattételre. Valamennyi erre az ügyre vonatkozó hir alaptalan.

Pétervár, febr. 10. (Az „Egyetértés“ távirata.) A Journ. de St. Petersburg dementálja, hogy Giers az osztrák-magyar külügyminiszternek sajnálkozását fejezte volna ki Szkobelev beszéde miatt, minthogy a beszédnek nem volt félhivatalos jellege, hanem pusztán személyi nézet kifejezése volt.

Pétervár, febr. 10. (Az „Egyetértés“ távirata.) Puskin Adrian eretneket, ki 15 évig volt egy kolostorba zárva, kibocsátották. A „Golosz“ azt tartja, hogy ebben Baranovnak, az ottani kormányzónak főrésze van.

Rostovban (a Don mellett) az ó-hitűek 28 évig becsukott templomát visszaadták a használatnak.

Pétervár, febr. 9. Gladstonenek az egyiptomi ügyekről mondott beszédére vonatkozólag a Journal de Petersbourg megjegyzi: Mi csak tetszéssel fogadhatjuk az angol kormányelnök szavait, melyek a Republique Française, a Parlament és a Journal des Debats figyelmébe ajánljuk.

Pétervár, febr. 9. Az utólsó jelentés szerint Maria Pavlowna nagyherczegnő állapota nem változott, a mult éjet nyugodtan tölté, noha az álom nem volt tartós. Az általános állapot javulásra mutat.

Bukarest, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Falevianu, Vladescu, Dabya, Uniun ezredeseket legközelebb tábornokokká nevezik ki. Mihalescu államtitkár lemondását elfogadták.

Szófia, febr. 10. (Az „Egyetétés“ távirata.) Pol. Corr. A porta és Bulgária közti diplomacziai érintkezés közelebb ujra megkezdődik. Mihelyt Janov az ujonnan kinevezett bulgár képviselő Konstantinápolyba megérkezik, Nehad pasa a porta képviselője is visszatér Szófiába. Közoktatásügyi körökben Jireczek közoktatásügyi miniszternek küszöbön álló visszalépéséről beszélnek. Jireczek állása az utóbbi időben annyira meg van ingatva, hogy több minisztertanácsülésre meghivót sem kapott.

Athén, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Az a hir van itt elterjedve, hogy legközelebb erős osztrák hajóraj erkezik a Pyreusba.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, febr. 10. A Wiener Abendpost egy nyilatkozatot tesz közzé, a melyben dr. Mayr udv. tanácsos, a császári magánvagyon és a családi tőkék igazgatója egész határozottsággal teljesen alaptalannak és koholmanynak nyilvánitja a hirlapokban megjelent azt a hirt, hogy az uralkodó magánvagyona és a családi tőkék az Union généralenál és Bontouxnál veszteséget szenvedtek, miután az uralkodó vagyoni igazgatósága sem Bontoux-val, sem az Union générale-lal soha semmiféle összeköttetésben sem állott. Ép oly valótlan a franczia sajtó által annak idején közzétett az a hir, hogy az osztrák Länderbank pénztáraiban vannak az uralkodó család tőkéi letéteményezve mert az e tőkék kezelésével egybekötött üzletek, ezentul is mint ennekelötte kizárólag egy másik bécsi bankintézet által eszközöltetnek és bonyolittatnak le.

Páris, febr. 10. A tőzsde lanyha s az is fog maradni, a mig a likvidáczió nem lesz befejezve. Az ügynökök igen óvatosan járnak el, nehogy a piaczot tulterheljék. A Bontoux elleni vizsgálat majdnem egészen befejeztetett. Richardie államügyész ma este Bécsbe utazik, hogy pontosan megállapitsa az Union viszonyát a Länderbankkal, és megvizsgálja, vajjon a Länderbank társulati tőkéi nem ugyanazok-e, mint az Union générale tőkéi. A vizsgáló biró tegnap Riant-ot és Majol de Lippet, ma Rozant-t és Gautheret hallgatta ki.

Béss, február 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata). A Mayer Erneszt-féle müncheni elsőrendü terményüzlet czég bukásának hire váratlanul és kellemetlenül lepte meg a bécsi terménykereskedőket, kik közül nehánynak jelentékeny követelése van a czég iránt.

Paris, febr. 10. (Az „Egyetértés“ távirata.) A párisi kereskedelmi kamara tekintettel a tőzsdei válságra, mely az ország kereskedelmi és pénzügyi üzleteit befolyásolja, szükségesnek tartja, hogy a tőzsdeüzlet ne játéknak tekintessék, hanem a valóságos üzlet jellegét öltse fel; ellenben kivánja a határidőüzlet fentartását, melyet nagyon szükségesnek tekint. — Nimesben Joeas marquis, a krizis egyik áldozata, agyonlőtte magát.

Páris, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Az itteni törvényszék delegáltat küld Bécsbe megvizsgálására annak, vajon alapos-e az a vád, hogy az Union générale alaptőkéi azonosak az osztrák tartományi bankéval, ugy hogy előbbi tényleg minden valóságos alaptőke nélkül dolgozott volna. Gauthray és Romson gróf igazgatótanácsosok mai kihallgatásától fog függni, hogy Riant elfogatik-e vagy nem. — Bontoux — a törvényszéki tagok véleménye szerint — elfogatása előtt számos levelet és egyéb irománydarabot semmisitett meg, mit az is bizonyit, hogy a talált üzleti levelezés között számos hézagot fedeztek fel. Tényleg azonban a lefoglalt papirok között nem találtak semmi terhelő iratot sem, ellenben az elfogott kevésbé volt óvatos a kapott baráti levelekre és ezek között vannak olyanok, melyek sajátságos fényt vetnek az Union générale és bécsi fiókintézetének bizonyos üzleteire. Arról biztositanak, hogy e levelezés egy része főleg Ausztriát érdekli. A lyoni agents de change 70 millió franknyi kölcsönt akarnak fölvenni, melyet ugy fizetnének vissza lassankint, hogy alkuszdijukból 30 százalékot vonatnának le.

Páris, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Ötszázalékos aranyjáradék 129.17, osztrák államvasut 632, lombard 272, olasz 85.30, török 11.15, egyiptomi szilárd 323, spanyol 26½, ottomán bank 695, osztrák tartományi bank 450, alpesi bányatársaság 125, Banque d'Escompte javult 575. Erőteljes ellenszegülés a baisse ellen. A különféle bankoknál a letétek visszavonása által a reportczélokra rendelkezésre álló összegek csökkentek.

Szófia, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Hadsienoff bolgár bankár, ki a bolgár vasutépitésre pályázott és az itteni nemzeti banknak 175,000 frankkal tartozott, fizetésképtelennek nyilvánitotta magát. A kormány birtokait zár alá helyezte és könyvei megvizsgálására bizottságot nevezett ki.

Bécsi értéktőzsde.

Előtőzsde.

Bécs, febr. 10. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az erőteljes javulás, mely még **tegnap a külföldi** tőzsdéken véghez ment, és főleg a frankfurti esti tőzsde határozott javulása itt is erőteljes javulást **idézett elő** és a mai előtőzsde ennek folytán kedvező, **bár csendes** lefolyt nyert. Szilárd irányban indulva, a **kulisszaértékek** árfolyamai lassankint **emelkedtek** és az állást **meg is** tartották, daczára **annak, hogy** a forgalom csak mérsékelt volt és a catarói **hirek** lehangoló hatást **gyakoroltak** az üzérkedésre. **A sorompón** egyes közlekedési értékek és sorsjegyek **magasabb** árfolyamokon köttettek. Az elhelyezés a **kulissza jobb elemeire** nézve könnyü volt, különben nehéz. **Valuták lanyhábbak.**

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 293.25, magyar hitelbank 283.—, angol-osztrák bank 118.—, uniobank 117.—, bankegyesület 110.75, osztrák földhitelintézet —.—, tramway 194.—, államvasut —.—, lombard —.—, elbavölgyi vasut 217.—, májusi járadék 73.85—, magyar 4%-os aranyjáradék 84.75—, 20 frankos arany 9.54½.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde gyengébb árfolyamokkal és az üzérkedés határozott tartózkodásával indult.

Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 292.—, magyar hitelbank 282.—, angol-osztrák bank 117.50, uniobank 116.75, államvasut —., lombard —.—, májusi járadék 73.70—, magyar 4%-kos aranyjáradék 84.80—, 20 frankos arany 9.54½, birodalmi márka —.—.

Az üzlet nagyon csendes és a forgalom hiányzó vételkedv mellett teljesen jelentéktelen.

2 órakor zárulnak: osztrák hitelrészvény 290.25, angol-osztrák bank 117.—, uniobank 116.25, bankegyesület 107.—, magyar hitelbank 280.50, államvasut 301.—, Károly-Lajos vasut 291.75, gőzhajózási részvény 526.—, Lloyd 638.—, északnyugati vasut 207.50, elbavölgyi vasut 216.25, tramway 191.50, lombard 127.—, osztrák papirjáradék 73.45, osztrák aranyjáradék 92.40, magyar 4%-os aranyjáradék 84.35—, 1864-iki sorsjegy 172.—, bécsi községi sorsjegy 122.25, huszfrankos arany 9.55—, birodalmi márka 58.55—, tiszai sorsjegy —.—.

Zárlatkor a következő kötések történtek:

Bécs, febr. 10. (Magyar értékek zárlata). Magyar földtehermentesitési kötvények 96.— Erdélyi föld tehermentesitési kötvények 93.—. Magyar földh. záloglevél 101.—. Erdélyi vasut 157.25. Magyar keleti vasut 93.—. Magyar nyereménykölcsön 113.25. Szőlődézsmaváltsági kötvények 97.75. Magyar aranyjáradék 117.80, Tiszavölgyi sorsjegyek 108.25. Magyar 4% os aranyjáradék —.—. Magyar vasuti kölcsön 130.—. Magyar hitelbank 281.50. Alföldi vasut 162.50. Magyar északkeleti vasut 156.75. Keleti vasuti elsőbbségi 89.50. Tiszai vasut 247.—. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 99.—. Kassa-oderbergi vasut 138.75. Magyar papirjáradék 84.50.

Bécs, febr. 10. (Osztrák értékek zárlata.) Osztrák hitelrészvény 291.25. Lombard 127.50. Osztr. aranyjáradék 92.25. Váltó Londonra 120.20. Galicziai vasut 291.50. 1864-es sorsjegy 173.—. 1860-as sorsjegy 129.75. Osztrák ezüst-járadék 75.80. Török sorsjegy 28.—. Angol-osztrák bank 117.—. államvasut 301.—. Napoleondor 9.54½. Osztrák papirjáradék 73.45. Hitelsorsjegy 174.50. Valtó német bankhelyekre 58.52. Cs. kir. arany 5.62. Osztrák-magyar bank 814. Nyomott.

Esti tőzsde.

Bécs február 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde nagyon szilárdan **nyilt** meg. — Jegyeznek: osztrák hitelrészvény 295, magyar hitelbank 285, uniobank 116.50, bankegyesület 108, déli vasut 127, északnyugati vasut 207.50, elbavölgyi vasut 217, májusi járadék 73.65, magyar 4%-kos aranyjáradék 84.80.

Fél hat órakor zárulnak, osztrák hitelrészvény 293, magyar hitelbank 283, angol-osztrák bank 118, uniobank 116 50, bankegyesület 107.50, tramway 191.75, osztrák államvasut 300.50, Karoly-Lajos vasut 291.50, déli vasut 126.50, északnyugati vasut 207, elbavölgyi vasut 215.50, husz frankos arany 9.54, birodalmi márka 58.55, májusi járadék 73.50, magyar 4%-os aranyjáradék 84.60, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 101.

Bécs, febr. 10. (Esti zárlat.) Osztrák hitelrészvény 293.50. Magyar hitelbank 283.—. Déli vasut 126.—. 1864-es sorsjegy —.—. Magyar 6%-os aranyjáradék —.—. Osztrák papirjáradék 73.50. Galicziai vasut 292. —. Magyar papirjáradék —.—. Angol-osztrák bank 118.25. Osztrák államvasut 301.—. 1860-as sorsjegy —.—. Magyar nyereménykölcsön —.—. Husz frankos arany 9.54½. Unio bank —.—. Osztrák aranyjáradék —.—. Magyar 4%-os aranyjáradék 84.70. Kedvező.

Utótőzsde: (Kilencz órai zárlat:) osztrák hitelrészvény 292.50.

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) New-York mai jegyzései további 1—2 cent csökkenést tüntetnek fel és jelentékenyen ellanyhitották tőzsdénk irányát. A forgalom, kivéve buzában tavaszra, mely 12.45 frtról 12.40 frtig csökkent s ez áron élénk vételkedvnek örvendett, igen gyenge volt. Buza őszre 11.48—11.50 frt, rozs tavaszra 9.60 frt, zab tavaszra 8.50—8.52 frt és tengeri május—juniusra 7.60 frton fizettetett, zab őszre 7.50—7.60 frt névleg.

Készáruban tegnap óta sem emlitést érdemlő eladás, sem árváltozás nem történt.

Szesz változatlan lanyha. Kész gabnaáru 32.75 forint áru.

Hivatalosan jegyeztetett: Buza tavaszra 12.40—12.45— frt, őszre 11.45—11.50 frt, **tengeri** május—juniusra 7.67½—7.62, kész áru 7.85—7.90, **zab** tavaszra 8.50—8.52, őszre 7.50—7.55 frt, kereskedelmi áru 8.25—8.35, **rozs** magyar 9.40—9.75, tavaszra 9.55—9.65, őszre 8.80—9 forint.

Délután: Buza tavaszra 12.40 frton köttetett és marad igy áru és 12.37 frt pénz, **zab tavaszra lanyha**, 8.43 frton köttetett és marad 8.43—8.45 frt, **buza őszre** 11.45—11.50 frt, **tengeri** május—juniusra 7.67½—7.70 frt, **rozs** tavaszra 9.60—9.65 frt.

Külföldi értéktőzsde.

Trieszt, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Értékpapirok lanyhán zárulnak, váltók és valuták változatlanok. — Váltó Londonra 120.25, olasz piacsokra 45.30, májusi járadék 73.40, magyar 4%-kos aranyjáradék 84.50, osztrák hitelrészvény 291, olasz járadék 85, olasz bankjegyek 45.30, birodalmi márka 58.60.

Berlin, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Az árfolyamok magasabbak, a hangulat szilárd, magatartás csekély üzlet mellett tartózkodó. — Osztrák hitelrészvény 510.50, államvasut 512, galicziai 124.50, lombard 217, 1880-iki orosz kölcsön 70.87½, második keleti kölcsön 58, harmadik 57.85½.

Berlin, febr. 10. (Utótőzsde.) Osztrák papirjáradék —.—. Ezüst-járadék —.—. Magyar 4%-os aranyjáradék —.—, Magyar államkötvény —.—. Osztrák hitelrészvény 516.—. Osztrák államvasut 514.50. Károly-Lajos vasut 125.50, Román vasuti részvény —.—. Orosz bankjegyek 208.25. Osztrák 5%-os papirjáradék —.—. Magyar 6%-os aranyjáradék —.—. Magyar papirjáradék —.—. 5%-os keleti vasuti kötv. —.—. Magyar hitelbank —.—. Déli vasut 218.—. Kassa-odenbergi vasut —.—. Váltó Bécsre —.—. Szilárd.

Frankfurt, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Élénktelen és ingadozó. Zárlat szilárd. Osztrák hitelrészvény 258.25, államvasut 257.50, galicziai 248, váltó Bécsre 170.95, Londonra 81.15, Párisra 20.50½, északnyugati vasut 178.50, elbavölgyi 188.

Frankfurt, febr. 10. (Esti zárlat.) Papirjár. —.—. Osztrák aranyjáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 258.25. Osztrák államvasutrészvény 257.75. Déli vasut részvény 103.50. Magyar galicziai vasut —.—. Váltó Bécsre —.—. 6% osztrák papirjáradék —.—. Ezüstjáradék —.—. 6% magyar aranyjáradék —.—. Osztrák bankrészvény —.—. Galicziai 251.50. Erzsébet nyugati vasut —.—. Tiszavölgyi vasut elsőbbs. —.—. Magyar papirjár. —.—. 4½% földhitelzáloglevél —.—. Szilárd.

London, febr. 10. (Megnyitás.) Consol 99⅝, lombard —,— osztrák aranyjáradék —.—.

New-York, febr. 9. (Kabelsürgöny). Váltó Berlinre 400 márka után (60 napi látra) 94⅞. — Váltó Londonra 4.84.—. — Ötszázalékos tőkésitett kölcsön 102¾. — Erievasut 39¾. — Váltó Párisra 5.17½. — Négyszázalékos tőkésitett kölcsön 118⅛.

Külföldi értéktőzsdék zárlata*)
február 10-én.

		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbség
Pária.				
*4%-os érjáradék		82.52	—	—
*Törlesztési érjáradék		82.30	—	—
Lombard	M	272.—	126.56	+ 1.91
Magyar aranyjáradék 6%	U	—	—	—
Magyar vasuti kölcsön	K	280.—	132.63	+ 0.94
Bécsi Unio bank	U	—	—	—
5%-os érjáradék	U	114.67	—	—
Osztrák államvasut	M	685.—	301.01	+ 2.88
*Osztrák földhitel		760	—	—
Osztrák aranyjáradék	M	—	—	—
Magyar jelzálog bank	K	—	—	—
Magyar 4% aranyjáradék	U	—	—	—
Átszámítási árfolyam		100.—	47.60	
Berlin.				
Osztrák papirjáradék	K	62⅜	8.44	+ 0.88
Osztrák ezüstjáradék	K	64½	5.35	+ 0.41
Magyar 4% aranyjáradék	K	72¾	[illegible]	+ 0.97
Magyar államkötvény	K	—	—	—
Osztrák hitelrészvény	K	512½	299.71	+ 7.37
Osztrák államvasut	K	—	—	—
Galicziai vasut	K	125.—	292.50	+ 4.09
*Romániai	K	62.¼	—	—
Orosz papirpénz	K	208.	121.68	+ 0.23
Osztrák 5% papirjáradék	K	—	—	—
Magyar 6% aranyjáradék	K	101.	118.83	+ 0.47
Magyar papirjáradék	K	71.¼	83.52	+ 0.27
Kel. vasut elsőbbs. kötv.	K	—	—	—
Magyar hitelrészvény	K	—	—	—
Déli vasut	K	217.½	127.04	+ 4.39
Kassa-oderbergi vasut	K	59.30	138.06	+ 1.31
Váltó Bécsre		169.60	58.60	—
*Keleti kölcsön II. kib.		58.—	—	—
Átszámítási árfolyam		100.—	58.50	
Frankfurt.				
Papirjáradék	K	62.⅞	73.59	+ 0.29
Osztrák aranyjáradék	K	78.⅜	92.36	+ 0.56
Osztrák hitelrészvény	U	257.⅝	233.79	+ 10.21
Osztrák államvasut	U	257.37	301.38	+ 6.57
Déli vasut	K	109.⅛	128.25	+ 4.58
Magyar-gal. vasut	K	130.87	153.2	+ 0.43
Váltó Bécsre		170.95	58.46	— 0.07
Osztrák 5% papirjáradék	K	75.6	88.19	+ 0.15
Osztrák ezüstjáradék	K	64⅜	75.40	+ 1.17
Magyar aranyjáradék 6%	U	100.06	117.23	— 0.81
Osztrák-magyar bank	K	696.—	814.87	— 0.02
Galicziai vasut	K	249.⅛	291.74	+ 4.97
Erzsébet nyugoti vasut	K	177.—	207.21	+ 1.90
Tiszai vasut elsőbbs.	K	—	—	—
Magyar papirjáradék	K	71.⅜	83.67	— 0.15
4½% földhitel záloglevél	K	80.⅛	94.15	—
Átszámítási árfolyam		100.—	58.50	

—

Külföldi árutőzsdék.

Trieszt, febr. 10. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Czukor, kávé, petroleum szilárd, szesz lanyha 26½.

Páris, febr. 10. Buza, liszt és szesz csökkenő. Olaj tartós. Időjárás: hideg.

New-York, febr. 9. (Kabelsürgöny.) Gyapot New Yorkban 11⅜, gyapot New-Orleansban 11½. — Petroleum New-Yorkban 7⅝, petroleum Filadelfiában 7¼. Liszt 5.25. Piros téli buza helyban 141.75, (=12.86 100 kilókint), februárra 140.50 (= 12.75 frt), márcziusra 141½ (= 12.81 frt), áprilisra 143¾ (=13.— frt). — Tengeri 69. — Czukor (Fair refining Muscovados) 7.— Riókávé 9½. — Zsir (Wilcox) 11⅞. — Gabonafuvardij imperial-quarterkint Észak Amerikából az angol kikötőkbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 3¼ (= 1.09— frt 100 kilókint). — Zsir (Fairbank) 11⅝. — Napi felhozatal gyapotból 14.000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata**)
február 10-én.

	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbség
Pária.			
Buza folyó hóra	59.60	14.57	— 0.19
„ márcziusra	59.60	14.57	— 0.19
„ márcziustól 4 hóra	59.½	14.52	— 0.24
„ májustól 4 hóra	60.—	14.28	— 0.29
Liszt 9 márkás folyó hóra	64.40	19.29	— 0.18
„ márcziusra	64.50	19.26	— 0.20
„ márcziustól 4 hóra	64.90	19.26	— 0.21
„ májustól 4 hóra	65.½	19.01	— 0.30
Olaj folyó hóra	79.	34.27	— 0.12
„ márcziusra	72.½	34.51	—
„ májustól 4 hóra	73.¾	35.11	—
„ utolsó 4 hóra	74.½	35.46	— 0.12
Szesz folyó hóra	57.—	29.54	— 0.53
„ márcziusra	57.½	29.53	— 0.63
„ május—juniusra	60.—	31.12	—
„ májustól 4 hóra	60.½	31.87	— 0.25
Szállítási díj: Budapestről	8.27	8.39	
„ Bécsből	8.87	8.80	
Berlin.			
Buza április—májusra	222½	14.09	— 0.08
„ junius—juliusra	223.—	14.0	— 0.07
Rozs helyben	174.—	10.18	— 0.06
„ februárra	178	10.12	— 0.06
„ április—májusra	168.¾	9.87	— 0.08
„ május—juniusra	166½	9.74	— 0.04
Zab április—májusra	142½	8.84	+ 0.02
„ május—juniusra	—	—	—
Olaj helyben	55.80	32.34	+ 0.06
„ április—májusra	55.80	32.61	+ 0.06
„ május—juniusra	56.10	32.2	+ 0.06
Szesz helyben	47.70	27.90	—
„ február márcziusra	48.40	28.81	—
„ április—májusra	49.20	28.58	— 0.12
„ junius—juliusra	50.80	29.43	— 0.12
Szállítási díj: Budapestről	8.98	3.28	— 0.17
„ „ Bécsből	8.24	1.88	
Stettin.			
Buza április—májusra	224.—	13.10	—
„ május—juniusra	224.—	13.10	—
Rozs februárra	—	—	—
„ április—májusra	167½	9.80	— 0.06
„ május—juniusra	165.—	9.65	— 0.06
Olaj februárra	55.50	38.47	—
„ április—májusra	55.70	32.58	—
Szesz helyben	46.30	27.09	—
„ februárra	47.40	27.73	— 0.05
„ április—májusra	49.—	28.67	+ 0.01
„ junius—juliusra	50.20	29.37	—
Repcze április—májusra	269.—	15.74	—
Szállítási díj: Budapestről	6.31	5.50	
„ „ Bécsből	6.39	5.50	
Köln.			
Buza márcziusra	23.—	13.46	— 0.09
„ májusra	22.85	13.37	— 0.06
Rozs márcziusra	17.10	10.—	— 0.02
„ májusra	16.85	9.66	— 0.06
Olaj helyben	30.20	35.33	—
„ májusra	29.10	34.05	—
Szállítási díj: Budapestről	5.95	3.45	
Amsterdam.			
Buza márcziusra	332	13.25	— 0.69
„ májusra	—	—	—
Rozs márcziusra	198.—	9.81	— 0.10
„ májusra	194.—	9.12	— 0.05
Olaj februárra	33	32.5	—
„ márcziusra	32⅞	32.47	—
„ áprilisra	33¼	32.88	—
Repcze márcziusra	252	14.07	—
„ májusra	—	—	—

*) A fentebbi árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, s szerint a mellékelt papirokra is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra-árfolyamok M-mel, az ultimó-árfolyamok U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a tranzaktió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. — A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek.

**) Gabona szállitási díj waggon-rakományokban 10 kilókint értendő. Beviteli vám Németországba 100 kiló buzáért, rozsért és zabért 1 márka, lisztért 2½ márka. Beviteli vám a Svájczba 100 kiló [illegible] 1.25 frank, lisztért 1 frank.

Átszámitási árfolyam a német piacokra 100 márka vista 58 frt 50 kr. Párisra 100 frank vista 47 frt 60 kr. Amsterdam 100 hollandi [illegible] 98 frt 75 kr.

ÉRTESITÉS.

Butorszöveteket, szőnyegeket takarókat stb. a készlet szerfölötti nagysága miatt, mától fogva **bámulatos olcsó áron** adunk el. — Nagy készletünk legujabb készitményekből áll, ennélfogva ebben a legujabb minták találtatnak s a — t. cz. közönség kényelmére, **szükséghez képest levágatnak**, Ezen rendkivüli olcsó eladás csak rövid ideig tart, minél fogva azt, mint kivételest a legelőnyösebbet melegen ajánljuk.

Löw Ignátz és társa,
butorszövet és szőnyeg gyári raktára. 3383

Budapest, Gizellatér 2. (Mocsonyi-féle házban.)

Kitünő minőségü tömör és koczkaszenet

mozdonyok (Locomobile) fütésére és házi czélokra,

gyárszenet

gyári czélokra,
minden hazai vasutállomásra szállitva,

kis **koczkaszenet**

— legjobb anyag mindennemü töltőkályhákhoz, — budapesti rakodóinkon ajánl legjutányosabb mérsékelt árak mellett az

Északmagyarországi egyesitett kőszénbánya- és iparvállalat-részvénytársulat.
Budapest, V, Erzsébettér 10. sz.
(Utánnyomat nem dijaztatik.) 3220

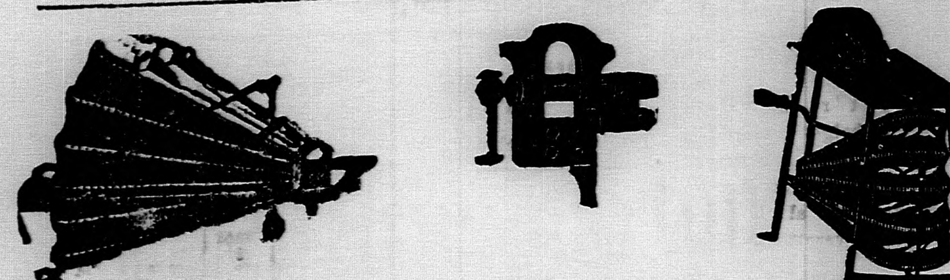

Jurisics Márton

fuvógyáros és nagyszerkovács

Budapesten, gyár-utcza 38. szám alatt.

Van szerencsém értesiteni a n. é. közönséget, hogy nálam folyton kaphatók nagy választékban legjobb minőségü hegyes, ovál és uj plébe burkolt franczia **fuvók,** szállitható **kováestüzhelyek, furógépek, üllők, saluk és salutokok** tetszés szerinti nagyságban, vasaló szerszámok, alulról fuvó **száklyavasak.** ezenkivül elvállalok minden e téren előforduló kováes-, lakatos és kőfaragó szerszámok, **harangütők, horgonyok és czölöpsaruk** készitését, **üllő, szarv és láb** forrasztás és aczélozását a legjutányosabb árakért kezesség mellet. Mély tisztelettel

Jurisics Márton
2663

TEA

tisztitott, pormentes és törmelék nélkül, valódi chinai fajta.

váczi-utcza 13. 2885

Küfferle József és társa.

Nagybirtokosoknak

Ausztria-Magyarországban, valamint Németországban, Szerbia- és Romániában, akik

1. **az aszatolás módja,** illetőleg **szálas terményeknek** gaztól való **legolcsóbb** és legelőnyösebb megtisztitása; továbbá
2. akik a **herének egyszerü gőzcséplőgép segélyével,** fölötte előnyös és **olcsó cséplése iránt érdeklődnek** (melyeknek ugy egyike mint másikánál az eddigi költségeknek körülbelül 50%-ja megtakaritható); azután
3. kik a **heresz/éna készitésének egy igen előnyös** módjával megismerkedni óhajtanak; végül
4. kik **földterményeiket jég- és tüzkár ellen biztositani szokták** s ezt egyik vagy másik nagyobb bizto itó intézettel kötött **külön megegyezés** alapján legalább 20 30%kal **az eddiginél olcsóbban óhajtják eszközölni, bérmentesitett tudakozódásokra,** a ıyet lehetőleg **német nyelven** kéretnék, **mindenre készséggel,** de bérmentetlen levelekben nyernek **kimeritő értesitést** egy nagy gazdagságban nye t **sok évi tapasztalás atapján Gradl Zsigmond** a Ferencz József rend lovagjától, az aranyhoronás érdemkeres.t tulajdonásától ezidő szerint **Verseczen,** Magyarországban. 3372

1882. évi 4518 szhoz.
III.

Pályazati hirdetés.

A honvéd menház részére 1882. márczius hó 1-től deczember hó végéig szükséges élelmi termény- és anyagjárandósági czikkek, valamint ágyszalma szállitására pályázat hirdettetik.

A szállitandó czikkek napi, illetőleg hosszabb időszakra beszállitás mellett, 10 havi időtartamra megközelitőleg a következő mennyiségben szükségeltetnek, nevezetesen:

21420	adag	félfehér kenyér 700 grammos adagokban, naponta 100 adag menyiségig,
5814	kilogramm	marhahus, naponta 19 kilogramm menynyiségig,
1026	„	sültnek való hus vasár- és ünnepnapon, naponta 19 kilogramm mennyiségig,
640	kilogr.	disznózsir,
1840	„	liszt (közép finom 6. sz.)
120	„	árpa-kása (közép finom, levesbe,)
120	„	búza-dara (közép finom,)
120	„	tarhonya „ „
240	„	rizs „ „
560	„	bab
560	„	borsó,
560	„	lencse,
1120	„	burgonya,
6120	liter	tej, naponta 20 liter mennyiségig,
150	„	eczet,
2000	„	bor, a kitüzött napokon szükséges menynyiségben
240	kilogr.	pörköletlen kávé,
450	„	czukor,
450	„	só,
15	„	paprika,
15	„	bors,
15	„	köménymag.
64	köbméter	kemény tüzifa,
380	kilogr.	kőolaj.
2400	„	ágyszalma, minden 4-ik hóban 1200 kilogramm mennyiségig.

A pályázni kivánók felhivatnak, miszerint 50 kros bélyeggel ellátott magyar nyelven szerkesztendő ajánlataikat a szállitani szándékolt czikkek után esedékes öszszeg 5%-nyi bánatpénz csatolása mellett 1882. február hó 20-án délelőtt 12 óráig a m. kir. honvédelmi miniszterium segédhivatalok főigazgatójához (honvédelmi miniszteri palota várban) nyujtsák be.

A szállitási, illetőleg szerződési feltételek a menház parancsnokságánál és a fentemlitett segédhivatali igazgatóságnál betekinthetők.

Budapest, 1882. évi február hó 8.

A honvédelmi miniszterium.

Dadogók, 2866

hebegők s egyéb hibás beszédüek, valamint a beszélő tehetségben elmaradott gyermekek, gyógyintézetemben észszerü és alapos gyógykezelést, tanácsot és fölvételt találnak naponként 2—3 óra között.

Dr. Coën, *specialista, Bécs, I., Salvatorgasse 10.*

Egy vizimalom, két pár kőre jól berendezve (parasztra és szitára) 3 mértföldnyire Budapesthez, vasuti állomás mellett. egy hold területtel — más egyéb vállalatokra is alkalmazható, mintán közelében mindig olcsó tölgyfa kapható — szabad kérből 3300 forintért eladó. Bővebb értesitést szivességből ad **Skuts Sámuel** ur kül és belföldi czipő-kereskedő, Budapesten, Károly-kürut 1. sz. 3360

Mindennemü
gyomorbajban szenvedőknek

különösen étvágytalanság és emésztési nehézségék ellen az ép oly kellemes mint erősitő

szab. gyomorerősitő liqueur

ajánltatik. 1 palaczk használati utasitással 60 kr. — Kapható **Kann Lipót likőrgyárosnál, Budapesten, Váczi-körut 66.,** valamint minden nagyobb gyógyszertárban, és füszerkereskedésben. 2910

Hektograph, szabadalmazott **sokszorositó-készülék.** — Javitott jeles minőségü **sokszorositó anyag** (kocsonya), valamint **fekete sokszorosi ó tinta** legjobban ajánltatik. 254

A HEKTOGRAPH SEGÉLYÉVEL ELŐÁLLITOTT LEVONATOK A POSTAHIVATALOK ÁLTAL LEGMÉRSÉKELTEBB DIJTÉTELEK SZERINT TOVÁBBITTATNAK.

Levél-, irat- és számla rendező.

Ezen rendező fából van készitve s sokkal praktikusabb mint a betüsoros szekrény. Ára darabonként 3 frttól feljebb. Képes árjegyzékek és hektographirozott levonatok ingyen és bérmentve küldetnek.

Lewitus József Bécs I. Babenbergerstrasse 3.

Raktár: BUDAPESTEN POSNER KÁROLY LAJOSNÁL.

Téglaégető-tulajdonosoknak.

Ajánlom gépeimet gőz-, ló- és kezi-erőre. **faltégla, tetőcserép csövek stb.** olcsó gyártására; különösen **folytonosan dolgozó kézi téglasajtóimat,** melyek más gyártási rendszerrel szemben a legjobb előnyt s legnagyobb megtakaritást nyujtják. Ezek csak két egyént igényelnek **4000 pompás köneknek** előállitására: kitünően alkalmasak **járda- és siklapok tüzmentes kövek, mész- és cementhomok-kövek és salaktéglák** sajtolására, valamint levegőn felszáritott, alakitott kövek utánsajtolására.

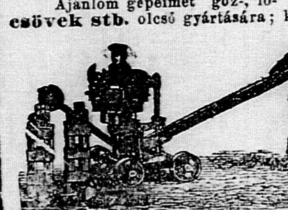

Értesitések ingyen.

LOUIS JÄGER, gépgyáros **Ehrenfeld-Kölnben a Rajna mellett.** 3349

ÓVÁS

Csak az első, egyedüli valódi HOFF JÁNOS-féle, köhögés és rekedtség ellen való, kék papirzacskókban lévő mell-maláta-czukorkákat kell kérni. Minden gyártmány z-imjegyének az oldalt látható védjegyel **(a feltaláló és első készitő, Hoff János** mellképe álló arczélben, alatta a teljes névaláirás „Johann Hoff.") Ahol a valódiságnak ezen jegye hiányzik, a gyártmány mint hamisitott visszautasitandó. — 2 forinton alul mi sem küldetik.

Utólérhetetlen Hoff János-féle maláta gyógytápszer!

Nap nem mulik,

melyen a Hoff János-féle maláta-gyártmányok **gyógyerejét** és **jóságát** dicsérő köszönő-levelek ne érkeznének.

A Hoff János-féle maláta gyógytápszerek gyógyhatása a légzőszervek betegségei ellen, köhögés-, rekedtség-, torok-elnyálkásodás-, mellbaj-, tüdőbaj-, a táplálkozási szervek betegsége ellen, gyomorgörcs-, emésztés-hiány-, étvágytalanság-, lesoványodás-, hagymáz-. tüdővész-, megsebesülések utóbajai ellen, vér és nedvveszteség-, tartós gennyedések és elerőtlenedés ellen.

Legujabb köszönő-levelek, legutóbb 1881. év november havában elért gyógyeredmény fölött:

Rozsnyó, 1881. nov. 21.

Mindenekelött fogadja legbensőbb, szives, forró köszönetemet kimondhatlan jó gyógyhatásu szereért, mellyel — istennek hála — sok és kinos szenvedéseimet csillapitotta. 64 éves, timár neje vagyok, a leghidegebb és legzordabb télen is vásárokra kell járnom; nehéz légzés és mellfájás kinozott, ugy hogy 3—4 hétig folytonosan feküdnöm, söt gyakran 9—10 nap hosszat éjjel-nappal ülnöm kellett, mert fuladozás miatt nem feküdhettem, gyógyszerek, nadályok és vizikator pedig keveset használtak. Ekkor olvasta férjem a hirlapokból az ön gyógyhatásu készitményeit, melyeket én azóta, ugyanis 1879. év óta, eléggé meg nem becsülhető jótékonyságuknál fogva állandóan használok, még pedig — ezer hála a mindenható istennek — a legjobb sikerrel. Még egyszer legbensőbb köszönetemet! Bátorkodom ismét kérni, hogy 30 palaczk friss maláta-kivonati egészségi sört, részemre utánvét mellett küldeni sziveskedjék.

Rozsnyó, Felső-Magyarország. Tisztelettel
Kirner Josefine.

Baja, 1881. november 27.

Tudatom önnel, hogy az ön maláta kivonati sörének használata, 73 éves atyámnak, ki tartós légzőszervek hurutjában és teljes étvágytalanságban szenvedett, melyek minden gyógykezeléssel daczoltak, hurutját végképen elmulasztotta s étvágyát ismét helyreállitotta. Következik a megrendelés: 50 palaczk maláta-kivonati egészségi sör, 2 kiló malátachocolade és 5 zacskó malátaczukorka.

Tisztelettel **Dr. Löwy.** Czim: **Deutsch Simon** Tokajban, Magyarországon.

Magas nyilatkozatok:

I. Vilmos, német császár: „Az Ön szép malátakivonata." I. Ferencz József osztrák császár: „Szivesen tüntetem Önt ki." A szászok királya: „A királyné anyjának jótékony." Dánia királya: „Gyógyhatásu erejét tapasztaltam." A mecklenburg-schwerini nagyherczeg: „Elismerésemet."

Orvosi nyilatkozatok:

Dr. Traube, Dr. Gräfe Berlinben, Dr. Granichstädten Bécsben, Dr. Janchzy Sz.-Pétervárott, Dr. Piltra Santa Párisban, titkos tanácsosok és még számtalan sok orvos kinyilatkoztatja, hogy a Hoff-féle maláta-készitmények a legjelesebb diátetikák.

Árai a Hoff János-féle malátakészitményeknek: **Maláta-kivoati egészségi sör:** 6 üveg 4 frt. — 11 üveg 6 frt 60 kr. 28 üveg 16 frt. — 58 üveg 30 frt. — ½ kilo **maláta-chocolade** I. 2 frt 40 kr, II. 1 frt 60 kr, III. 1 frt. (Nagyobb mennyiségnél engedmények.) **Maláta-czukorkák** 1 zacskó 60 kr, (½ és ¼ zacskókban is kapható.) **Präparált gyermektáp-malataliszt** 1 frt. **Konczentrált maláta-kivonat** 1 palaczk 1 frt 60 krért is kapható. — **Malátakávé** egy csomag 50, 30 krért is kapható. Egy kész malatafürdő 80 krba kerül. — 2 forint értéken alul mi sem küldetik.

HOFF JÁNOS magyarországi főüzlete:

Budapest, zsibárus-utcza 7. sz. a főpóstával szemben.

Épen most jelent meg a maga nemében kimeritőbb műnek 4-ik kiadása.

Az elgyengült férfierő

(tehetetlenség)

ennek soknemü okai és alapos gyógyitása.

Irta specialista

WEISS J.,

gyak. orvos és szülész, az itteni cs. k. katonai főkórházban volt osztályorvos, több bel- és külföldi tudományos és humanitási társulat rendes és tiszteletbeli tagja és több kitüntetés birtokosa.

E mü annál inkább ajánlható, mivel nemcsak az elgyengült férfierő alapjául szolgáló kór-okokat kimeritően tárgyalja, hanem — **a mi a létező müvek bármely ozimalatt is, egyikénél sincs meg, — munkájához még gazdag tapasztaláson és szigoru tudományos elveken alapuló gyógyeljárást is csatolt.**

Még alig mult el egy év e mü hamadik tetemes példány számu kiadásának megjelenése óta s ime már is ujabb kiadás vált szükségessé.

Az igen tisztelt olvasó közönség ez örvendetes pártfogása a legfényesebb tanubizonysága annak, miszerint czélomat, melyet, jelen müvemnek közrebocsátása által magam elé tüztem — pályatársaim tapasztalatsim s kutatásaim eredményeivel, megiamertetni a szenvedőknek jó tanácsot és segélyt nyujtani tökéletesen elértem.

Kapható a szerző rendelő intézetében Budapesten, koronaherczeg-(uri)-utcza 8. szám

2297 **Ára 2 frt 50 kr.**

Ferenczcsatorna részvény-társulat.

Hirdetmény.

A Ferenczcsatorna részvény-társulat 1882. évi márczius hó 9-én délelőtti 10 órakor hivatalos helyiségében (Thonetudvar földszint) a

X. rendes közgyülését

fogja megtartani, mire a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghivatnak.

Tárgy:

1, Az igazgatóság jelentése az 1881. évi üzletrő s a mérleg és zárszámadások előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1881-ik évi mérleg és számadásokról.
3. Négy igazgató megválasztása. 3370

Az igazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Pénz-kölcsönök

fekvőségekre minden összegig a leggyorsabban és legjutányosabban eszközöltetnek.

Birtokvétel

Egy 15—1600 holdból álló birtok egy vasuti állomás közelében vétetik.

Egy budapesti ház

egy vidéki házért elcseréltetik.

Egy szikvizgyár

azonnali átvételre kerestetik.

Egy eczetgyár

igen jó helyen eladatik. 3371

Áruk bármily minőségüek vételre és eladásra bizományilag átvétetnek és bármily üzleti megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek. Bővebbet

Schwarz Fülöp

bizományi ügynökségi üzletében Budapest, váczi körut 35-ik szám.

Már február 15-én!!!

Huzása a

3%-os hitelsorsjegyeknek.

Főnyeremény 50,000 forint.

Évenkint 6 huzás, általam csakis 11 havi 10 frtos részletfizetésre adatnak el.

Már az első részletfizetés teljesitése után, a sorsjegy a vevő tulajdonát képezi s valamennyi nyereményre egészen egyedül játszik.

Bank- és váltóüzlet LŐRY J.

Budapest, Hatvani-utcza 17.

3363

Hirdetmény.

A „Gyöngyösi takarékpénztár-egyesület"

XIV. rendes évi közgyülését

1882. február 26.-án délelőtt 9 órakor az intézeti helyiségben tártandja, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tanácskozási tárgyak:

1. Az 1881-évi mérleg előterjesztése, az igazgatóság jelentése és ezek felmentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Az 1881. évi nyeremény felosztása
4. Vezérigazgató és 24 tagból álló igazgatóságnak az alapszabályok értelmében történendő megválasztása
5. Netaláni inditványok bejelentése.

Az igazgatóság

---

200 forintért jotállás mellett egész uj ruganyos hajtó (kutscher) kocsik, valamint minden alaku uj kocsik igen jutányos áron állnak nagy mennyiségben eladásra, ezek közt még használt kocsik is vannak.

BOGDÁN JÓZSEF

80 raktárában,

Muzeum-körut 10-ik szám

Kocsi-gyár helyiség:

páva-utcza 10. szám. alatt saját házában

BUDAPESTEN.

A nagy haladás

mely a tudományosság által annak felismerése folytán éretett el, hogy a légző szervek hurutos betegségei, melyek nyákhártyáikuak gyulladásából származnak, épolv gyorsan elmulaszthatók, mint amily gyorsan sikerül alkalmas antiphlogisticus és antipyretikus szer alkalmazásával, ezen gyulladást eltávolitani, köztudomás szerint a Vosz W. gyógyszerész-féle hurut-labdacsok által, melyeknek kitünő összetétele felöl orvosi kitünőségeknek egészsora a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik, gyakorlati alkalmazást talált. Ezek az egyszerü nathat néhány óra alatt megszüntetik, s a mell-, torok- és gége-hurutot az ezekkel járó mellékbajokkal együtt, mint köhögést, rekedtséget, nyálhányást és zihálást igen gyorsan csillapitják, s néhány nap alatt teljesen eltávolitják. Ezen gyógymódot tárgyazó, dr. med. Wittlinger Majna melletti frankfurti orvos által szerkesztett igen érdekes füzet ingyen-valamint a labdacsok (dobozonként 70 kr.-ért) az alább megjelelt gyógyszertárakban kaphatók Miután már is nagyon sok utánzat létezik, különös figyelem forditandó arra, hogy valódi Vosz-féle hurutlabdacsokat kapjunk, melyeknek a pléhdobozon a frankfurti sast Vosz W. gyógyszerész nevével, a kötőszalagon pedig dr. med. Wittlinger néváláirását kell viselniök, 3261

A valódi Vosz W.-féle hurutlabdacsok raktára: Budapesten: Török József, Debreczenben: Dr. Rohschueck, Nagyváradon Nyiri G. Szegeden,: Barcsay K. és Temesváron Fahner M. gyógyszerésznél.

MOLL SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódi, ha minden doboz-gyárjegyen a sas és **Moll** sokszorositott czég-lenyomata látható.

Ezen porok tartós gyógyhatása makacs **gyomor-** és **altest-bajok,** gyomorgörcs és elnyálkásodás, gyomorégés, rögzött dugulás, májbaj, **vértolulás,** aranyér és a legkülönfélébb **női betegségek** ellen 30 év óta folytonosan növekedő elismerésben részesül. Egy eredeti doboz használati utasitással 1 frt. — **Hamisitványok örvényesen üldöztetnek.**

Francia borszesz és só.

Köszvény, csúz, mindennemü hasogatás és bénulás, fej-, fül- és fogfájás sikeres gyógyitásához **bedörzsölésre; borogatasnak** mindennemü sérülések és sebek-, gyulladások és daganatok ellen. **Bensőleg,** vizzel keverve, hirtelen betegedés, hányás és kólika ellen. — Egy üveg pontos utasitással 80 kr.

Valódi, Moll védjegyével és néváláirásával.

MOLL A. gyógyszerész, csász. királyi udvari szállitó,

Bécs, Tuchlauben.

Raktárak: Budapest: Török J. gyógyszerész, Schernhofer C. gyógyszer., Uhl és Berczeller, Thalmayer és Seitz, Kochmeister Frigyes utódai, Neruda Ferd., Hoffmann J., Szilber A. és Halbauer testvéreknél, Szenes E., Brázay Kálmán, Pataky C. gyógysz., Vlassek E. gyógysz.

Legfinomabb minőségü

Gummi

vagy

halhólyag óvszer

tuczatja 2—6 frtig,

női különlegességek

ára 4 frt.

Pelitzer Móricz

sérvkötő készitő.

Mindenféle prágai bőrből készült keztyük legnagyobb raktára, nagyban s kicsiben

BUDAPEST,

Deák-Ferencz-utcza.

Fiókűzlet: király-utcza 8. sz. az Orczy-ház mellett.

Megrendelések posta fordultával utánvét mellett azonnal teljesittetnek. 2294

„Nagy köszönettel tartozom a Richter-féle lipcsei kiadóintézetben megjelent **„Betegbarát"** czimü röpirat megküldéseért, mert azt látom belőle, hogy sokszor még a nehéz betegek számára is van segitség, ha megfelelő szerek vannak kéznél." — Ilyen és ehez hasonló tartalmu levelek naponta érkeznek be, s ezért minden betegnek késedelem nélkül meg kellene hozatnia e könyvecskét, annyival inkább, mert **Gorischek Károly** egyetemi könyvkereskedése (Bécs, I., Istvántér 6.) dijtalanul küldimeg. 2759.

Kereskedők, gyárosok és gazdálkozókhoz

ajánlkozik egy müvelt egyén, ki kereskedelmi szakmákban tökéletes jártassággal bir. A franczia, magyar és német nyelvet szó és irásban birja és üzleti lebonyolitásokra kellőleg jártas. — Sziv. ajánlatok **„Vas szorgalom" postrest. Budapest** czim alatt intézendők. 3380

Hirdetmény.

A marosvásárhelyi Takarékpénztár részvény-társaság

XIII. évi rendes közgyülését

1882. évi február hó 27-én délelőtt 9 órakor a „Transylvania disztermében tartja meg.

Tárgysorozata:

1. A közgyülés vezetésére elnök választás.
2 A közgyülés megalakulása után a szavazati jog gyakorlása tárgyában leheő sérelmek rövid szóbeli ellátása.
3. A közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitésére egy 3 tagu bizottság kijelölése
4. Igazgatói jelentés a lefolyt üzleti év eredményéről, az évi mérleg előterjesztése és az ezekre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés.
5. Az évi nyeremény felosztása és a felmentvények megadása.
6. Jótékonyczélu adakozások és jutalmazások.
7. Az alapszabályok 21-ik §-a értelmében egyik igazgatónak választása.
8. Egy felügyelő bizottsági tagnak megválasztása.
9. Két választmányi tagnak megválasztása.
10. Az alapszabályok értelmében netalán beadandó inditványok tárgyalása.

Marosvásárhelytt, 1882 február 4-én.

Az igazgatóság.

Igazolási jegyek a takarékpénztár helyiségében a közgyülést megelőző két napon reggeli 9 órától déli 12 óráig: délután 3 órától 6 óráig; ugyszintén a közgyülés napján a gyülés megkezdése előtt az igazgatóságnál kivehetők.

Kiadásunkban megjelent:

Az idegbetegségek uj gyógymódja (Metallotherapia)

Szerk. **Dr. Dubay Miklós**

Ára helyben 20 kr, bérmentes küldéssel levélbélyegekben 25 kr.

gyógyszertár a „Nádor"-hoz.

Budapest, váczi-körut 17. szám. 3357

Magyar olvasmány kedvelői számára, ajánlva Lauffer Tivadartól

Német és franczia olvasmány kedvelői számára.

6. sz.

Kölcsönkönyvtár

Budapesten.

Belváros, hajóutcza 6 sz.

Angol olvasmány kedvelői számára.

Minden nemzet irodalmának legjelesebb művei rendszeresen összetéve.

Hirdetések

e lap részére felvétetnek a kiadó-hivatalban

himző-utcza 1. sz.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, Károlykaszárnya (rostély-utcza 3. szám.)

Az „Egyetértés" első melléklete.
42-ik számához. Szombat, 1882. február 11.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése febr. 10-én.

Elnök: Péchy Tamás.

Jegyzők: Péchy Jenő, Tibád Antal, Duka Ferencz.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gr., Trefort Ágost, Pauler Tivadar, Ordódy Pál, Kemény Gábor b. Szende Béla.

Elnök: Bemutatja Lészay Lajos képviselő levelét, melyben megrongált egészségének helyreállitása czéljából négy heti szabadságidőt kér. — Megadatik.

Bemutatja továbbá szathmárnémeti és Ujvidék szabad királyi városok közönségeinek felterjesztéseit, melyekben a kormányt oly törvényjavaslat beterjesztésére utasittatni kérik, mely szerint a törvényhatósági joggal felruházott városok és közigazgatási költségeinek az államkincstárból leendő megtéritését megkapják.

Szathmárnémeti szabad királyi város közönségének feliratát, melyben Zemplénmegyének felterjesztését pártolván, a külföldre való kivándorolhatás megakadályozására a szükséges intézkedések megtételét kéri.

A kovarczi egyházkerület egyházi és világi katholikusainak Zsámbokréthy József képviselő által beadott kérvényét a polgári házasság behozatala, nemkülönben a katholikus alapok és alapitványok elközösitése ellen s az 1879. évi 40-dik t-czikk 53-dik §-ának módositása tárgyában.

Nagykükülllőmegye közönségének felterjesztését, melyben a megyék háztartásáról szóló tjavaslat reá vonatkozó részének módositását kéri.

Mindezen kérvények és feliratok kiadatnak a kérvényi bizottságnak.

Következik a napirend az **1882-dik évi államköltségvetés** részletes tárgyalásának folytatása.

Polonyi Géza: Tegnap három kormánypárti szónok s köztük az igazságügyminiszter szóló beszédével foglalkoztak, s abban, hogy az igazságügyi állapotokon segiteni kellene, mindhárom egyetértett vele, de azt állitották, hogy azokért a kormányt nem lehet felelőssé tenni. Ezt kétségkivül pártállásuk miatt teszik, szólót azonban kötelessége teljesitésében pártállás nem feszélyezi. Csiky azt mondta, hogy társadalmi bajainkat egyedül az álliberalizmustól való tartózkodás gyógyithatja meg. — Ebben igazat ad neki. Azon korban, midőn társadalmi eszmék regeratiójaként azon párt, azon többség viszi a liberalis irány zászlóját, a mely jelenleg, azon korban Magyarországon másról, mint álliberalismusról szólani nem lehet. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezután áttér a szentszéki biróságok védelméül tett azon megjegyzésre, hogy az általa felhozott példa nem felel meg a valóságnak s késznek nyilatkozik adatainak magán uton való közlésére. Kőrösy Sándor tegnapi beszédében szemére vetette szólónak, hogy a büntetőtörvénykönyvet igen éles kritika alá vette. Ezzel szemben szóló egy kiváló jogtudósnak egy nagy tekintélynek közkézen forgó munkájából néhány idézettel szolgál. (Halljuk!) Ez a tudós igy nyilatkozik:

„A mily örvedetes haladást jelez a törvényjavaslat a magán büntettekről rendelkezéseivel szemben az 1843-i büntető törvényjavaslatunkkal: ép oly gyarló hátralépést tanusit, mind a jelen, mind az állam elleni büntettekről szóló fejezetekben, államjogi tekintetben. Köz- vagy is államjogi tekintetben hazánkból a javaslat oly államszörnyet alkotott, hogy a leghidegebb vérreli kutatás mellett a gondolkodó ember azt önálló államul felismerni nem képes."

Továbbá ezt mondja:

„Azon idő előtt, midőn Magyarország az 1867: 12. törvényczikkben foglalt közjogi törvény áldásait nem élvezte; midőn még a „megkaptunk mindent" üres frázisa a magyar országgyülésen el nem hangzott: Magyarországnak is két területe volt; t. i. a bel- és külterület. Az ezen időben készült 1843-iki büntető javaslatunk még csak két területen elkövetett törvénvszegéseket, t. i. belföldi vagy külföldi területen elkövetett bünteteket, ismert. Azon időben, midőn hazánknak oly nagyszámu bolcsei nem voltak, mint most, vagyis az 1868: 30. t.-czikk meghozatala előtt, az 1843 diki javaslatunk a büntetőtörvénykönyv alá tartozó személyekről igy rendelkezett a 2-ik §-ban: „Ezen büntető törvénykönyv szabályai alá tartoznak Magyarországnak s az ahhoz kapcsolt részeknek minden lakoai s igy a határőrségek is". Hasonlitsuk össze a két javaslat ide vonatkozó határozatait: azonnal kitünik, hogy hazánk önnállási és területi tekintetben jogokat veszitette. És mi volt ezen jogvesztés oka? Talán fegyverrel vert le bennünket Ausztria s mint mint meghóditott tartományt fegyverrel fosztott meg azon közjogi állástól, mely hazánk részére az 1723. 1., 2., 3. es az 1790/1. 10. t. cz.-ben biztositattott? Oh nem! ez mint az indokokban mondatik, az 1867. 12. t. cz.-ből folyik. Talán vitéz horvát testvéreink fegyverrel kezükben hóditák vissza azon Horvátországot, melyet először Szent László, utána Kálmán királyunk 1089-ben fegyverrel meghóditott? Oh nem! a magyar állam terület alóli büntető jogi kivételt, — mint az indokban mondatik — az 1868. 30. t. cz. követelte. Soha sulyosabban, és aligha nem meltán az idézett törvényczikkeket senki nem vádo ta jogfeladással, mint a jelenlegi büntető törvényjavaslatunk. Egy felől — mint az alább részletesebben is meglátandjuk — hazánk nem önálló többé, hanem csak része az „osztrák-magyar monarchiának," másfelől Horvát- és Szlavonországok nem kapcsolt részei többé a magyar államterületnek. „E különállást megadta nekik törvényhozásunk az 1868. 30. t.-czikkben, s ez által helybenhagyta az abszolut hatalom azon tényét, mely szerint a magyar állam területi egységéből nevezett országokat kiszakitotta."

Legvégül ugyanez a tudós igy nyilatkozik:

„Ne menjünk tovább azon alejtőn, melyre 1867-ben a szükségesnél nagyobb mérvben léptünk. Elejtő az egységes birodalom feneketlen mélységébe vezet, melybe állami független létünkkel magyar nemzetiségünket is temetendjük; e nagy sir kövére hideg vérrel irandja majd a történész nemzetünkről e szót: fuit!"

És vajjon ki irta ezt, ki az a nagy jogtudós, kinek könyve közkézen forog? Ugyanazon Kőrösy Sándor, a ki tegnapi napon az 1867. évi XII. t. cz. alapján és az 1868: XXX. t. cz. alapján álló kormánynak a költségvetést átalánosságban szöröstül-börüstül szack und pack megszavazza. (Élénk derültség a szélső baloldalon.) Ugyanazon képviselő, a ki a tegnapi beszéd folyamán akként nyilatkozik államunkról, hogy a monarchiának „másik fele" nem engedi meg, hogy a hadbiróság tekintetében ugy intezkedjünk, mint a hogy nekünk tetszik. Szóló azt hallotta és tudja is, hogy Kőrösy jogakademiai jogtanár. A beszédével az igaz, hogy az igazságügyminiszternek akart segiteni, pedig a kultuszminiszternek segitett, a ki a jogakadémiák eltörlését pártolja. (Élénk derültség a szélső és baloldalon.) Beszédével különben ez alkalommal hosszasabban nem foglalkozik, hanem majd foglalkozni fog akkor, ha meggyőződik arról, hogy ez a metamorfozis, melyen keresztül ment, az utolsó metamorfozis, megvárja, a mig abból a Don Caesar de Basanból, a ki tegnap nemes haragra gyuladt azért, mert a feleségül kiszemelt igazságügyminiszter urral szemben szóló a gusztusát rontani merte, lesz-e Othello vagy talán Menelaus? (Derültség.) Székely Elek pártjára kelve az unitárius egyházi biróságoknak, beismerte, hogy a szóló által felhozott esetről semmi tudomása nincsen, mégis kétségbe vonta annak valóságát, s könnyelmüséggel vádolta szólót. Ahhoz azonban sokkal nagyobb könnyelmüség kell, midőn valaki maga beismeri, hogy nem tudja, miről van szó, és mégis a másiknak már előre könnyelmüséget vet szemére. Vajjon könnyelmüségnek tekinti-e ezt, ha valamely képviselő tiszteli ugyan a vallásfelekezetek jogait, de abol visszaélést talál, bármely vallásfelekezet legyen is, azt kiméletlenül ostorozza? (Helyeslés a szélső baloldalon.) Szóló utána járt az ügynek, megnevezte az okiratokat, s leteszi azokat a ház asztalára, hogy bárki megláthassa belőle a tényállást. E tényállás pedig az, hogy 1881. aprilisban egy báró, a ki mellesleg megjegyezve nagyon gazdag és 61 éves volt, a ki még 1881. márczius közepén nem volt unitárius, 1881. april 1-én már elválasztatott nejétől, elválasztatott akként, hogy a nőtől in contumatiam lett elválasztva, a nő meg sem lett idézve, a házasságvédő pedig az itélet ellen kifogást nem tévén, az iratok egyszerüen átküldettek a felső forumhoz és april 26-án, tehát 25 nap mulva az itélet már a második biróságnál is jóvá hagyatott, csak azért, hogy rövid idő mulva egy közjegyzői okmány alapján egy házassági szerződés jöjjön létre, melynek folytán távirati uton kivánták Kolozsvárról a meghatalmazást a püspöktől, az illető lelkésznek, a ki másnap össze is adta a feleket s a férj báró harmadnapon meg is halt. (Mozgás.) áttér ezután az igazságügyminiszter beszédére, ki azt állitotta, hogy Francziországban az igazságügyi budget nem pusztán 35 millió frank, hanem hozzászámitandó a 21 millióra rugó kiadás, mely a börtönök fenntartására forditattik. Ez utóbbi tétel mellesleg mondva a bel ügyi tárczánál kezeltetik, de ha beleszámittatik is az igazságügyi budgetbe, kijön 56 millió frank, mely 36 millió lakos közt osztandó fel s az arány még igy is a mi hátrányunkra üt ki, mert nálunk 11 millió forintba kerül az igazságügy 13 millió lakos mellett. Azt is mondta az igazságügyminiszter, hogy Ausztriában a czentrális igazgatás, minthogy ott deczentralizáczió van és igy bizonyos összeg a főtörvényszékekre is esik, némi csekély összeggel mégis magasabb mint nálunk. De szóló nem állitotta azt, hogy Magyarországon drágább az igazságszolgáltatás, mint Ausztriában, söt világosan kiszámitotta, hogy a mig ott a budgetből 98 kr. nálunk 82 kr. esik fejenkint. De hát volna azután azon valami csodálkozni való, ha 20 milliót tevő budgetből a czentrális igazgatásra egy pár forinttal több jutna, mint nálunk a 11 millióból. Nagyon természetes, hogy a 20 milliónyi budget mellett a czentrális igazgatás létszáma kell hogy nagyobb legyen és ennélfogva nagyon természetes, hogy a költségvetésnek is nagyobbnak kell lenni. De az igazságügyminiszter megforditotta a számot és azt mondotta, hogy ott a 9 főtörvényszéknél összesen sincs annyi biró mint nálunk a kir. táblánál. Meglehet. De hát a miniszter elfelejtette volna, hogy Ausztriában nemcsak törvényszékek vannak, hanem 844 járásbiróság is van, holott nálunk csak 373 járásbiróság van? Vagy talán azt akarja állitani, hogy kevesebb biró van a 844 járásbiróságnál, mint a 373 nál? Ezt alig lehetne elhinni. Az igazságügyminiszter igyekezett azon állitását is megczáfolni, hogy a vidéki törvényszéki elnököket szisztematicze mellőzi az előléptetésben és erre vonatkozólag ezt mondja: „Az elnöki állás már magában véve oly diszes és önálló, hogy igen sok elnök előléptetést nem is kér és nem is kiván, ha pedig kérik és kivánják, hogy ezt tekintetbe nem venném, azt a tények czáfolják meg. Hiszen ujabban a kir. táblákon a nagyszebeni, a lugosi, a zalaegerszegi, a temesvári és egyéb törvényszékek elnöke lett előterjesztésemre kinevezve." Ha az igazságügyminiszter idézetével és állitásával szatirát akart mondani, akkor ez nagyon sikerült. Mert előléptetés-e az, ha egy vidéki törvényszék elnöke, ki a kir. táblai biró rangfokozatában áll, akként léptettetik elő, hogy a kir. táblához eszközölt kinevezésnél a rangsorozatban ő lesz a legutolsó biró? Valóban nem csoda, ha ezen vidéki törvényszéki elnököknek nincsen ilyen nemes ambicziójuk, hogy ily előléptetés után vágyódnának. Az igazságügyminiszter a szóló által felhozott példák valódiságát beismerte; de a mennyiben netalán kételye lenne az iránt, hogy a budapesti biróságnál csakugyan fordult elő eset, midőn a vizsgálat 8—10 évig tartott, erre nézve vannak akták, s ha kivánja ezeket is le fogja tenni a ház asztalára. De igyekezett az igazságügyminiszter a legfőbb itélőszék elnökének idézett bucsuzóját oly szinben feltüntetni, a minőben azt feltüntetni nem lehet. E bucsuszó igy hangzik:

„Napjainkban is tapasztaljuk, hogy a lakosságnak egy része még hazát cserélni is hajlandó és kivándorol, mig azonban oda eljut, azalatt a tönkremenés procedurájának keservén megy keresztül, mert készebb egy rész még a börtönökben is menedéket keresni; s igy ezek mind előmozditották a peres ügyleteket a polgári és bünfenyitő téren, s ez volt egyik oka az ügyszámok folytonos szaporodásának. Harmadszor; a vallás-erkölcsi hanyatlás is előmozditotta az ügyszámok szaporodását. Bizonyos eszmék, melyek iránt oly nagy ragaszkodást tanusitott az ország lakossága, a haladó kor czége alatt, egyenes kárára váltak mind az ország lakosságának, mind pedig a kuriának, mert mig amaz perelni, a kuria biráskodni volt kénytelen. Ezen felterjesztésem sikertelen maradván, a hátralékok mindig szaporodtak. Az igazságügyminiszter végre belátván a helyzet tarthatatlan voltát, felszólitott, hogy tegyek más felterjesztést, melyben lehetőleg kevesebbel kérjem a birák létszámát szaporitani. Én azonban a felelősség érzetében ismételve kijelentettem, hogy huszonöt birónál kevesebbet nem kérhetek, mert tekintettel a már is 28.000 re felszaporodott ügyszámra, még ha 25 biróval szaporittatnék is a létszám, még mindig nem érnök el azon arányt, a mely az 1870 ben történt szaporitás alkalmával kulcsul vétetett. Csakis annyit birtam az igazságügyminiszteriumnál elérni, hogy a királyi táblától 17 pótbiró rendeltetett be kisegitő gyanánt. Igy történt az, hogy a mire az igazságügyminisztert már előre figyelmeztettem, bekövetkezett; s midőn ezen legfőbb itélőszék müködését a mai nappal berekeszti, az egyesitett kuriának 7781 elintézetlen ügydarabot kénytelen átadni."

A legfőbbitélőszék elnöke ezt mondta, és szóló arra kéri az igazságügyi minisztert, hogy ebből az igazságot ugy vonja le amint van. De az igazságügyminiszter azt mondta, hogy ő igyekezett a mi bajainkon az által is segiteni, hogy a perorvoslati rendszert lényegesen, gyökeresen megjavitotta. De ez nem áll. Tapasztaljuk, hogy van egy perrendtartásunk, a melynél szerencsétlenebb törvényt talán még nem csak a rövid, de a hosszu mult sem tud igazságügyi történetünkből felmutatni. A szó szoros értelmében agyon novellázták igazságszolgáltatásunkat, ugy hogy Magyarországon alig van biró, fiskális, aki ki tudná magát találni azon rettenetes chaoszból, a melyet ez a perrendtartás alkotott. Szóló összeszámitotta, s ugy találta, hogy összesen nem kevesebb mint 63 forum van, melyen ma Magyarországon az igazságszolgáltatást első fokon keresni kell. Szóló a vidéki törvényszékek és járásbiróságok székhelyének végleges rendezésére vonatkozólag határozati javaslatot nyujtott be, ezt azonban a miniszter azon igérete folytán, hogy az erről szóló törvényjavaslatot a jövő ülésszak elején be fogja nyujtani — jelenleg visszavonja. Az igazságügyminiszter végül azt mondá, hogy a közerkölcsiség lazulásának tulajdonképen az az oka, hogy a közjogi helyzet nincs megszilárdulva. Ezzel legalább is föltételezte, megengedhetővé tette azon inszinuácziót, mintha azon párt, mely a jelen közjogi alap ellen küzd, erkölcstelenséget idéz elő ily módon (Ellenmondások a jobboldalon.) Ennek legalább az az értelme. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Ugy van, ugy! Ellenmondások a jobboldalon.) Örvendene rajta, ha nem ugy lett volna. De ha igy lehet, akkor néhány kérdést intéz az igazságügyminiszterhez. (Halljuk!) Hát igaz volna az, hogy akkor, midőn szomszédaink, nagyok és törpék egyiránt nemzeti függetlenségükért lelkesülnek, akkor erkölcstelenség, bün lenne munkájuk, mert a nemzeti önállóság eszméjéért küzdenek? (Ugy van! a szélső baloldalon.) Hát igaz lenne e, hogy egy nemzet ezred éves multja, történelmi hagyományai csak dajkamesék? Hát igaz lenne az, hogy a nemzet nagyjai, kik vértanuságot szenvedtek, ezen elv mellett a bünnek áldoztak? (Tetszés a szélső balon.) Hát igaz lenne-e az, hogy a szabadságharczban elesett félistenek csak az erkölcstelenség utjának voltak mértföldjelzői? Vagy igaz lenne-e az, hogy a nemzet költői, midőn a nemzeti függetlenség és önállóság igéit hirdetik ihlett ajkaikon csak az erkölcstelenségért lelkesülnek. (Tetszés a szélső balon). Hát az önállóságért lelkesülő honfi szeretet az erkölcstelenség mocsárából merit? Ez a forrása? (Tetszés a szélső balon.) Nem! Ez a kép igen sötét ahhoz, hogy való legyen. — Nem hiszi, és nem is hiheti, hogy magyar ember a magyar törvényhozás képviselőházában ily nézeteket nyilvánithatna. De ha mégis igy lenne, akkor szóló bizva a nemzet életerejében, meggyőződése egész erejével vágja vissza ez állitást és azt mondja, hogy azok az erkölcstelenek, a kik a nemzet önállóságának és függetlenségének eszméjét igy becsmérlik. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső balon.) Nem fogadja el a költségvetést. (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenzés a szélső balon.)

Busbach Péter: Elismeri, hogy az igazságszolgáltatás gyenge és a ház egyik oldaláról sem állitották, hogy az kifogástalan. (Mozgás a szélső balon.)

Helfi Ignácz (Közbeszól): Hát akkor mondjon le a miniszter!

Busbach Péter: Mindenki beismeri a hiányokat s azt, hogy szükséges a javitás. A kormány dolgozott is, miután a halomra döntött abszolut koru igazságügyi rendszer után igen nagy volt a zavar, s most már mégis javult a helyzet. Most már van kereskedelmi törvény könyvünk, van büntetőtörvényünk. Intézkedés történt, hogy az alsóbb néposztályok csekélyebb ügyei gyorsan elintéztessenek, most már ezt is kifogásolják s a jogorvoslati forumok sokaságára hivatkozik. Azonban az egészen természetes, hogy mentől jobban fejlődik a kultura, annál több forumra lesz szükség. Meddig a kormány harmoniéban dolgozik és tervszerüen alkotja a törvényeket, addig az ellenzéknek nincs igaza, midőn az igazságügyi politikát vádolja. Sokkal könnyebb vádolni, gyanusitani, mint védelmezni, kivált akkor, ha azon vádakért az ember nem kénytelen odaállani, hogy jobban csinálja. Győzze meg az ellenzék az országot arról, hogy jobban fogja csinálni és legyen meggyőződve, oda fogják ültetni azon helyekre. De addig, mig erre nem képes, addig méltóztassék megbocsátani, — . . . (Egy hang a szélső balon: Hogyan jutott az előadó azon pártra?)

Németh Albert: Hát hogy jutott oda tisztelt kolléga ur? (Derültség.)

Busbach Péter: Utóvégre én nem kérdezek egy képviselőt sem, hogyan jutott azon helyre, melyet elfoglal, az az ő lelkiismerete és választóinak dolga, s ahhoz senkinek semmi köze (Helyeslés jobbról) de igen is van ahhoz köze mindenkinek, hogy véleményét szabadon nyilváníthassa, daczára minden lehető közbeszólások és sértegetéseknek. (Helyeslés a jobboldalon.) Szóló ezután áttér a szóbeliség behozatalára s kétségbe vonja, hogy az minden panaszt megfogna szüntetni, s előre tudja hogy majd, ha az behozatik, az ellenzék ismét megtámadja a kormányt, hogy mért hozott be oly eljárást, mely nem felel meg azoknak a vágyaknak, melyeket képzeletben hozzákötöttek. Polonyi határozati javaslatára megjegyzi, miszerint igen szép dolog, ha azt mondjuk, hogy legyen egy hazában minden polgárra, bárminő ruhát visel, egy törvény; igen szép dolog, szép eszme ez és kivánatos volna, hogy igy legyen, de addig, mig ez országban közös hadsereg létezik, addig, mig ezt meg nem buktatják, addig, mig a közös hadsereg nem lehet két különböző törvény alatt, hanem annak egy törvény alatt kell állani, addig lehetetlen, hogy Polonyi határozati javaslata egy törvényhozás által elfogadtassék, a mely törvényhozás tudatával bir annak, mi kötelessége az ország védereje irányában. Egy hadsereg, melynek egy része itt ilyen biróság alatt áll, más része pedig ott katonai biráskodas alatt lenne, minden stadiumon keresztül, fegyelmi és bünügyi eljárás tekintetében, ilyen hadseregnek nem lenne egyöntetü hatása, védelmi képessége. Kéri e költségvetés elfogadását.

Székely Elek: Személyes kérdésben szót kérve, megjegyzéseket tesz Polonyinak az unitárius egyházi biróságra vonatkozólag ellene intézett szavaira, s konstatálja, hogy a felmutatott okmányokkal Polonyi önmagát czáfolta meg.

Következik a szavazás Polonyi határozati javaslatára. A ház a javaslatot nem fogadja el.

Következik a részletes tárgyalás.

Győrffy Géza: Kéri, hogy a ház ne szavazza meg az ujabb miniszteri tanácsosi és titkári állomás rendszeresitését.

Pauler Tivadar igazságügymin.: A titkári állomás rendszeresitését kéri. Végül egy tegnapi közbeszólás alkalmából kijelenti, hogy Csemegi a büntető törvénykönyv szerkesztéseért külön honoráriumot nem fogadott el.

Almássy Sándor felszólalása után a ház a tételt változatlanul szavazza meg.

A marosvásárhelyi kir. itélő tábla ezen rovata: „fizetések és lakpénzek" **Pauler** T. miniszter kérelmére függőben hagyatik.

Lázár Ádám: Kéri a minisztert, hogy a marosvásárhelyi királyi táblánál a tanácselnöki, az elnöki titkári és a 2 segéd igazgatói állomás lehetőleg legrövidebb idő alatt betöltessék és ez által mód nyuitassék, arra, hogy a mint a miniszteri jelentésben is felhozatott, t. i. hogy a semmitőszék feloszlása következtében 4—500-al szaporittatik az ügydarabok száma, az állomások betöltése által lehetővé tétessék az, hogy a marosvásárhelyi kir. tábla feladatának megfelelhessen. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Pauler Tivadar igazságügyminiszter válaszol Lázár szavaira, s kéri a tételek változatlan elfogadását.

A királyi törvényszékek és járásbiróságok 2 ik czimével összefüggésben tárgyaltatik a pénzügyi bizottságnak 83. sz. jelentése némely királyi törvényszék, járásbiróság és ügyészég tagjainak lakbér illetmény javitás végett beadott kérvényei tárgyában. A bizottság véleménye a következő:

„A birói és ügyészi karnak körülbelül fele, épen most fog részesülni, a törvény értelmében, az évtizedes pótlékban; ez is jelentékeny terhet képez az államra nézve; de nem hogy ellenérvet csinálnánk ebből, még a kérvényekben kifejezett óhajnak is eleget tennénk, ha pénzviszonyaink megengednék. Csak ezek tilalma alatt véljük azt megtagadandónak. Kérjük tehát ez alapon a t. képviselőházat, hogy

némely kir. törvényszék, járásbiróság és ügyészség tagjainak az 1871. XXXII. törvényczikk 8. §-ának módositására és lakbérilletményeiknek javitására irányzott kérelmét ez alkalommal teljesithetlennek jelentse ki.

A kérvényekben kérelmezik némelyek:

1. Az 1869: IV. t. cz. 17. §-a értelmében a nyugdijrendszer törvényhozás utján való megállapitását;

2 az 1875: XXXVI. t. cz. 4. §-ának értelmében a végleges birósági szervezetet;

3. a szolgálati pragmatikát.

Minthogy azonban e kérdésekre nézve a t. képviselőház batározott, a mennyiben azokat az igazságügyi miniszterhez utasitá, ezekre nézve nem érezzük magunkat hivatva inditványokat tenni, hanem a kérvényeket tisztelettel mellékelve, kérjük a t. képviselőházat, méltóztassék rendeltetésük czéljából kiadatni".

Hegedüs Sándor előadó kéri a véleményt elfogadni.

Hodossy Imre: Benyujtja a következő inditványt:

„Utasittatik a miniszter ur, hogy a biróságok kérvényére vonatkozólag mielőbb megfelelő javaslatot terjeszszen elő."

Pauler Tivadar igazságügyminiszter: Elismeri, hogy a vidéki birák helyzete javitást igényel, és szándeka is ez iránt jövőre — természetesen egyetértve azon taktorokkal, melyek illetékes befolyását mellőzni nem lehet, t. i. az illető elnökökkel a helybeli viszonyokra nézve, és a pénzügyminiszternek hozzájárulásával — az intézkedéseket annak idején a budget alkalmával a ház elé terjeszteni. Jelenleg ezen kérdés további tárgyalását mellőzve, kéri a pénzügyi bizottság jelentését elfogadni.

Szilágyi Dezső: Azt kérdi a minisztertől, hogy ha átlátja a birák helyzetének tarthatatlan voltát, miért odázza el az ügy megoldását egy évre? Csatlakozik Hodossy Imre inditványához, mely ugy hangzik, hogy ezen kérvények az igazságügyminiszterhez utasittatnak, ki azokat ezen oldalról is, és ha egyéb foglaltatik bennök, más oldalról is vegye figyelembe és megfelelő javaslatával ne várjon a jövő budget tárgyalásig, mert ugy is törvény módositásáról van szó, hanem mihelyest alapos megfontolás után javaslatával elkészült, lépjen rögtön a képviselőház elé ebben az értelemben.

Pauler Tivadar igazságügymin.: Miután Hodossy azt inditványozta, hogy ezen ügy, tekintve a viszonyokat, kellő és beható tárgyalás alá vétetvén, annak idején törvény által intéztessék el, ő tehát ugyanazt kivánja, a mit szóló mondott, mert ő is az illető viszonyok kellő kipuhatolását és megfontolását kivánja. Ezért szólónak a beadott módositványt nem lehet ellenezni. (Élénk helyeslés.)

Következik a szavazás. A kérdés feltevésére nézve vita keletkezik, melyben elnökön kivül részt vesznek **Szilágyi** D., **Tisza** K., **Hegedüs** S. és **Szapáry** Gy. A vita eredménye, hogy a ház először a pénzügyi bizottság jelentésére szavaz, s azt elfogadja, ezután pedig Hodossy módositását visszautasitja.

A „Fizetések és lakpénzek" rovatánál **Polonyi** G. inditványt nyujt be, mely igy hangzik:

„Tekintettel arra, hogy az 1871: XXXI. t. cz. 11. §-a szerint az első folyamodásu biróságoknál alkalmazott itélő birák részére a betöltött 10 évi, illetve további 5 évi szolgálat után azon esetre, ha elő nem léptettek, kifejezetten s világosan 10%-os, illetve 5%-os fizetésfelemelést rendel adni; tekintettel arra, hogy a költségvetési tervezet szerint ezen %-os fizetésemelés a törvény világos rendelkezései ellenére külön rovatban, mint pótlék vétetik föl; tekintettel arra, hogy a törvény ezen intézkedése az 1881. LV. t. cz. szerint a kir. ügyészekre is kiterjesztetett: mondja ki a képviselőház, hogy a törvény rendelkezéseinek megfelelőleg a birák és ügyészek részére pótlék czimén felvett 10% nem mint pótlék, hanem mint fizetésemelés vétessék föl."

Busbach Péter: Kéri a tétel változatlan elfogadását.

Kőrössy Sándor: Válaszol Polonyi szavaira s figyelmébe ajánlja, hogy azt a munkát, melyből idézett, még 1874 ben irta, a fuzió előtt, s akkor a perszonál unio hive volt. Később 1875-ben mint annyi sokan, belátta, hogy azon az uton, melyen akkor haladtak, ha a közjogi har-

---

A SZÉP ALFONZ.

— REGÉNY. —

Irta: BOUVIER ELEK.

ELSŐ RÉSZ. 1

A Laffitte-utczai eset.

I.

Meglepő lefoglalás.

Lehideux ur, a főtörvényszék végrehajtója az izzadtságtól csuron viz lépkedett a Laffitte-utcza kövezetén, mely, szép idő levén, csaknem néptelen volt a napnak e szakában. Pápaszeme fölött kitekintve, mely müvelet arczát sajátságosan eltorzitá. A végrehajtót két gyászos tekintetü egyéniség követte, egy nagy meg egy kicsiny, kik azonban durva ruhájukkal, arczuk fakó szinével és szennyes orrukkal meglehetősen hasonlitottak egymáshoz. Lehideux ur mellett még soványabbaknak és piszkosabbaknak látszottak, mivel a végrehajtó jól táplált egyéniség volt s testét választékos öltözet boritá, begyesen lépkedett, hogy apró termetéből egy hüvelknyi se veszszen kárba, hóna alá szoritva kendőjét, melylyel időnkint homlokát törölgeté.

Egyszerre megállott.

— Ez az, mondá.

Kisérői is megálltak, s mig a végrehajtó arczát és koponyáját törlé, mely kopasz volt, mint egy tekéző golyó, a vele jött egyik szánalmas alak bement a házba, s azt kérdé a kapustól:

— Luneray Péter ur itt lakik?

— Igen a félemeleten.

— És itthon van?

— Igen uram.

Az ember ezzel visszatért a kapu előtt várakozó társaihoz. A kapus, ki bizonyos bizalmatlansággal nézett végig a hozzá belépett egyéniség megviselt külsején, látván, hogy ez a kapu felé indul s az utczának tart, a helyett, hogy a lépcsőn felment volna, szintén kijött, hogy amannak utána nézzen. Meglátván Lehideux urat, kinek jelenléte mindent megmagyarázott, rögtön kitalálta a látogatók czélját, gonoszul nevetett s visszalépven páholyába, csaknem örvendve mondá feleségének:

— Egy végrehajtó van itt, a ki bizonyosan foglalni jött.

Lehideux ur megtörülközvén, kendőjét eltette, s kalapját fejére nyomva, előre forditá potrohát s a két szolgálattévő szellem előtt megindulván, ballagni kezdett a lépcsőn fölfelé. A félemeleten megállt, kifutta magát és csengetett, majd meg husos gömbölyü öklével dörömbözni kezdett az ajtón.

Semmi válasz. A végrehajtó megkérdezte emberet, hogy meggyőződjék vajjon nem tévedett e.

Ez megindult lefelé, hogy ujra megkérdezze a lakást, midőn észrevette a kapust, ki kárörvendő mosolylyal a lépcső alján hallgatta, hogy mi történik a fél emeleten.

— Uram, jó helyen járunk itt? kérdé.

— Nagyon jó helyen. Luneray ur ott lakik. De ugylátszik, nem várta a látogatást, mert nem felel.

— Bizonyos ön abban, hogy itthonn van?

— Merem állitani. Csak nem rég is látogatókat fogadott, s minthogy inasa megssökött, csöngessenek még egyszer, ez majd dühbe hozza és kijön.

Lehideux ur csöngetett szünet nélkül tovább fél perczné1.

A felső emeleteken kinyilottak az ajtók, és a szomszédok felduhödve protestáltak a dörömbölés miatt. A kapus pedig egyre nevetett, mintha mindezt, a mi történik, előre látta volna.

— A mig inasa volt, ugymond, addig ez szokta fogadni a kellemetlen látogatókat, s menté ki urát a zavarból. O maga nem fog felelni; nem tudja, kik akarják megtisztelni. Mikor a házi ur nevében hozzá megyek, kidobat az ajtón. Szerencsére most már vége lesz mind ennek.

Lehideux ur visszafordult és nagy méltósággal, kettős tokáját gallérjába mélyesztve, igy szólt:

— Ha vonakodik az ajtót megnyitni, be fogunk hozzá menni a törvény nevében.

És hatalmas hangon, mint mikor a mészároslegény mükedvelő előadásban föllép, beorditott az ajtán, miután előbb mind a két öklével kellően kidörömbözte magát rajta.

— Luneray ur, ne kényszeritsen egy kellemetlen kötelességre. Ha ki nem nyitja az ajtót, a rendőrbiztossal lakatost hivatok s azzal nyittatom fel a zárt.

Azután fülét az ajtóra tapasztva, hallgatódzott.

Semmi válasz.

— Tréfál az ur ugy-e? Nagyon csalódik Luneray ur, ha azt hiszi, hogy velem igy paczkázhat. Megyek és teljesitem kötelességemet. A botrányt ön idézi föl és ezáltal csak baját szaporitja.

Lehideux ur még hallgatódzott egy ideig, oda szoritván terjedelmes fülét, a kulcslyukra. Midőn azonban ujra nem felelt senki, oda szólt egyik kisérőjének hangosan, hogy mindenki meghallja:

— Ön itt fog örködni az ajtó előtt, és meg fogja akadályozni, hogy a lakásból valamit kivigyenek. Kapus uram, van itt közelében rendőrbiztos.

— Kérem, alig két lépésre, a Provenceututczában. Majd oda vezetem, mondá a kapus, mindinkább felvidulva azon az eszmén, hogy lakójának kellemetlenséget okozhat.

— Jöjjön uram, követem.

Lehideux mester leszállt a lépcsőn és kiment, hogy fölkeresse a rendőrbiztost, kihez a kapus igérkezett őt elvezetni. Félóra mulva a biztos és a végrehajtó egy lakatos kiséretében tértek vissza. A szokásos előterjesztések után, a lakatos követve a rendeletet, munkához látott.

Az ajtót felnyitni könnyü munka volt, mert a zárár csak egyszerü reteszszel volt ellátva.

Először a biztos lépett be, azt várva, hogy ott szemben találja magával a lakót, de az előszoba üres volt, s a lakosztályba nyiló ajtók tárva nyitva. Lehideux ur félénken a rendőrbiztos mögé vonult, a két hátramozditó kiváncsian tolta előre fejét, a kapus pedig künt a lépcső karjára támaszkodva, vigyorogva várta a dolgok kimenetelét.

— Luneray ur . . .

Nagy csendesség. A biztos a kapushoz fordulva bosszusan mondá:

— Nincs itt senki. Luneray ur kiment?

— Biztos ur, merem állitani, hogy nem. Itthon van, és bizonyos vagyok benne, hogy csöndesen ül szobájában és szivarozik, vállát vonogatva és készülve arra, hogy midőn hozzá belépnek, kellő dölyffel fogadhassa önöket. Nincs ennél szemtelenebb ember a világon.

— Gyerünk be uraim, önök mennek elöl.

— Én önt követem biztos ur, mondá Lehideux.

A két szánalmas alak, ki a végrehajtót követte, a mióta beléptek, tág orrlyukkal szivta be a lakosztályt betöltő illatot; Lehideux ellenben félre huzta arczát és tüszkölt töle.

A rendőrbiztos, kit ez egész történet kissé zavarba hozott, megindult, de nem tudván merre kell menni, behivta a kapust; ez kissé huzódozva lépett be, s már nem látszott olyan vignak.

— Azt hiszem uram, hogy ön csalódik, Luneray ur nincs itthon.

— Óh, ebben nem csalódom biztos ur; a végrehajtó ur jövetele előtt fél órával egy ur és egy hölgy jött ki töle; ezek látogatók voltak nála s én azóta nem távoztam el ablakomtól, remélve, hogy nemsokára ő is lejön, mert egy czédulát kell neki átadnom a házi urtól; midőn tegnapelőtt inasát kidobta, nem akartam neki megmutatni, mert akkor igen jól fogadott.

— Akkor uram, mielőtt hozzáfognánk dolgunkhoz, meg kell néznünk minden szobát, a végből, hogy meggyőződjünk itthonlétéről.

— De nekem nincs ő rá szükségem biztos ur, mondá a végrehajtó, szemlátomást óhajtván nem találkozni avval, a kit üldöz s eléggé fedezve érezve magát a biztos jelenléte által.

— Én ragaszkodom ahhoz, hogy távollétéről meggyőződjem. Kapus, legyen szives utba igazitani.

A mig Lehideux embereit egy asztal mellé ültette, hova ezek zsebökből papirost, tollat és tentatartót raktak, s a végrehajtó diktálni kezdett nekik, a kapus a biztossal beszélgetett:

— Ez itt az ebédlő . . . gyerünk be itt, ez a kis terem . . .

A biztos megjegyezte, hogy az ablak függönyök le vannak eresztve, ugy hogy a nap sugarai alig hatolhatnak be.

— Óh, ez mindig igy szokott lenni ilyenkor, mondá a kapus; ő igen késön szokott föl kelni, s azt mondják, hogy fél a napvilágtól. . . Ime biztos ur, ez a hálószoba ajtaja. . . Bizonyosan itt lesz.

És a kapus áthaladván az ebédlőn, hol a végrehajtó és emberei elhelyezkedtek, végig lépve a homályos kis termen, rámutatott a kárpitra, mely a hálószoba ajtaját takarta, onnan azonban bölcsen félrehuzódott.

A biztos oda lépett, fölemelte az ajtó függönyt, kopogtatott és beszólt:

— Luneray ur!

Semmi válasz.

— Luneray ur, a törvény nevében, nyissa ki az ajtót.

Mivel még most sem jött semmi válasz, a biztos látván, hogy a kulcs az ajtóban van, türelmét vesztve fölkiáltott:

— Az ördögbe is, vessünk véget a dolognak.

Hirtelen benyitott, de aztán épen oly hirtelen vissza is ugrott, rémülve kiáltván fel:

— Ah, istenem . . . itt büntényt követtek el.

A rémület pillanata rövid volt; a biztos csakhamar ismét belépett a szobába, követve a megzavarodott kapustól. A végrehajtó hallotta a felkiáltást, de kötelességszerüleg nem jöve ki sodrából, nyugodtan diktált tovább:

— Egy étszekrény, metszett tölgyfából — telve porczellán edénynyel . . .

A szoba, hova a biztos belépett, tágas helyiség volt, egészen bevonva ódon szőnyegekkel. A nyoszolya metszett tölgyfából, oszlopokra, régi himzett ágynemüvel takarva, csaknem négyszögü volt; a szoba közepén állott, s vastag szőnyeggel boritott három lépcsőn lehetett rá feljutni. Az ágynak szemben nyilt az egyetlen ablak, melyet most nehéz függöny takart el, melynek himvarrásos közein néhány vékony napsugár furódott be, gyönge fényt terjesztve a szobában. Két ódon, gyönyörü formaju és tiszta stylü butor, két támlás szék s néhány párnás szék egészité ki a berendezést. Mindez pazarul és nagyucilag volt kiállitva, s müvészi izléséről tanuskodott annak, kinek számára a lakást berendezték.

(Folyt. köv.)

czot folytatják, az ország örvénybe sülyed. Elveit fel nem adta. (Egy hang a szélső baloldalról: Csak szegre akasztotta! Derültség!) Ezután igy folytatja: Azt kérdeztem magamtól okos és eszélyes ember-e az, (Derültség a szélső baloldalon. Éljenzés a jobb oldalon.) a ki egy bizonyos czél felé törekedvén látja, hogy az ut, melyen halad, örvénybe, gödörbe vezet és merev következetességből belemegy a gödörbe? Vagy az-e az eszélyes ember, a ki észrevéve, hogy az az ut hová vezet, igy szól: „Visszatérek. Megkerülöm." (Derültség a szélső baloldalon.) Tartoztam ennek kijelentésével a t. képviselőháznak, tartoztam önmagamnak, tartoztam választóimnak, kik előtt nyiltan elmondottam ezt és a kik engem ennek elmondása után küldöttek ide (Éljenzés a jobb oldalon), tehát választóim e tényökkel nézeteimet jóvá hagyták. (Helyeslés a jobb oldalon. Mozgás a szélső bal oldalon.) Azt is megengedi, hogy még egy metamorfosison mehet keresztül, — ha ugyanis a haza java ezt megkivánja.

Elnök megjegyzése után **Polonyi** Géza néhány szóban válaszol Körösinek.

Pauler Tivadar igazságügymin.: Elfogadja Polonyi határozati javaslatát, mire a ház a 2-ik rovat czimét „Pótlék" helyett „fizetésfelemelésre" változtatja.

A „fegyintézetek" tételénél felszólal:

Szederkényi Nándor: Midőn a büntető törvénykönyv és ennek következménye, a kihágásokról szóló törvény meghozatott, akkor ugy a ház, mint a kormány az országban meglevő intézmények mindegyikét nem vette kellő figyelembe. A törvény megalkotásánál azon meglevő intézmények, melyek részint a társadalom utján, részint másként községek utján bizonyos preventiv és rendőri intézkedésekre létrehozattak, egészen ignoráltattak, és midőn e törvény életbe lépett, akkor tünt ki, hogy ime nagy fontosságu intézmények egészen alap nélkül állanak, a törvény azok létezését meg nem engedi. Ez a dologházi intézmény, mely Magyarország több vidékén, több városában igen szépen virágzásnak indult, és a hol létezik, a társadalomnak, a közerkölcsiségnek valósággal áldásos intézményévé lett. — Ezek egyike a budapesti, másika az Eger városi dologházi intézmény. A kihágásokról szóló törvénynek csak egy szavába került volna, hogy ezen intézmények fennmaradjanak a társadalomnak, az életnek, mert ha az államnak kötelessége is a repressziv intézkedés, azért ne vonjuk el a társadalomtól annak lehetőségét, hogy a maga körében preventiv intézményeket létesithessen. A társadalom igyekezett preventiv intézményeket létesiteni, felállitotta a dologházakat, hogy az elzüllött exisztencziák, kik ma kérésre nyujtják kezeiket, de holnap lopnak, rabolnak, azokban rendőrileg elhelyezést nyerjenek. Vajjon azon szakasz alkotásánál, a mely arról szól, a kik a munkakereseti kedvet vagy akaratot kimutatni nem képesek, 8 napi fogsággal vagy esetről esetre 1 havi fogsággal büntettessenek, nem lehetett volna beilleszteni ezen szakaszba azt „vagy a hol dolgozó házak vannak, oda küldessenek." És ezzel meg lett volna mentve Magyarországnak egy szép, nemes, igen humánus intézménye, a mely ma a törvény életbeléptetésével bezárva van, bezárva van Budapesten, bezárva van Eger városában, és mi történt ezen bezárással? Bizonyosan tudomására van az igazságügyminiszternek, hogy ezen törvény életbeléptetésével Budapesten a dolgozó házban másfél száz ilyen csavargó, tehát a jövendő bünösjelölt foglalt helyet és a mint a törvény életbe lépett, természetes a társadalomnak ezen sajátszerü részét ki kellett bocsátani. Az igazságügyminiszter maga is bizonyára megdöbbent a fölött, hogy ezen elzüllött egyének kibocsátásával nem marad más hátra, mint rögtön a rendőri börtönökbe vagy államfogházakba helyezni őket. Ez tény, mert ma már azon egyének, akik azelőtt a dolgozó házban voltak elhelyezve, legnagyobb részben az államfogházakban találtatnak, és pedig már nem többé mint csavargók, koldulók, munkakerülők, hanem mint tolvajok, zsiványok, rablók, mert azóta odajutottak, ahol az igazságszolgáltatásnak őket méltólag fogságra kellett kárhoztatni. Inditványt ez érdemben, ez alkalommal nem akar tenni, de óhajtotta a háznak és a kormánynak figyelmébe ajánlani ez ügyet. — A „kis Hartán felállitandó közvetitő intézeti alapitvány" jövedelmi tételnél **Lázár** Ádám a következő határozati javaslatot nyujtja be:

„As igazságügyminiszter utasittatik, hogy addig is, mig az uj magyar büntetőtörvénykönyvek, illetve az 1878. évi V. és 1879. évi XL. t.-czikkek az eddigi tapasztalatok alapján a társadalmi, erkölcsi és anyagi, rendkivül sülyedett viszonyainkhoz képest gyökeresen és alaposan átvizsgálva átdolgoztatnának s egy mielőbb még ezen ülésszakon beadandó törvényjavaslat utján a pénzbüntetésekről szóló idézett törvényczikkek alkalmazásánál általános szabályul mondassék ki, hogy az itélő birák által a pénzbirságok mindig a családi és vagyoni viszonyok tekintetbe vételével alkalmazandók, továbbá, hogy a különben is önköltségükön fennálló közigazgatási bizottságok által kiszabandó pénzbirságok ezen szükségleteik fedezésére forditandók."

Pauler Tivadar igazságügyminiszter: felszólalása után a ház a határozati javaslatot visszautasitja.

Csanády Sándor: A tanácskozás megszakitását kivánja, mert a házban csak 78 képviselő van jelen.

A vita folytatása a holnapi ülésre halasztatik.

A holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülés napirendjére kitüzetik az igazságügyminiszterium költségvetésének folytatása, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium költségvetése, a tegnap napirendre kitüzött 82. számu pénzügyi bizottsági jelentés, továbbá a kérvények 8. és 9-ik sorjegyzéke, végül a vallás-és közoktatásügyi miniszter fog felelni Urváry képviselőnek a Muraköz tárgyában hozzá intézett interpellácziójára.

Az ülés végződik d. u. 2 óra 15 perczkor.

Nyilatkozat. A képviselőház f. hó 8-án tartott ülésében Polonyi Géza képviselő ur az egyházi biróságokról szólva, egyebek közt a következőket mondotta: „alig kezdte meg a fővárosban az unitárius egyházbiróság müködését, mivel kezdte azt meg? Egy báró megismerkedett valami fürdőben egy nővel; a báró törvényes házasságban él; az unitárius püspök telegraf utján elválasztja a bárót anélkül, hogy feleségét megidézte volna, és összeházasitja a másik nővel, csak azért, hogy a báró mindjárt a harmadik, negyedik napon meghaljon." Ez alaptalan nyilatkozatra az igazság érdekében, mint a budapesti unitárius egyházközség lelkésze, kötelességemnek tartom nyilvánitani azt, hogy unitárius egyházbiróság a fővárosban nincs és nem is volt soha, tehát müködését meg sem kezdhette. Hogy az unitárius püspök telegraf utján elválasztott s összeházasitott volna nem bárót, de akárkit is, az absolut lehetetlenség. Nekünk alkotmányos jogaink és törvényeink vannak s mi azok szerint igenis cselekszünk, de azok ellen nem. Hogy miért emelte ki épen az unitáris egyh. biróságokat oly élesen és tüntetőleg, annál kevésbé érthetem, mivel „az erdélyi prot. biróságok és az unitárius egyh. biróságok" nemcsak egy alapon állanak, hanem például az ev. ref. és unitárius papiszékek — kölcsönös megállapodás folytán — egymás felelre nézve jogérvényes itéletet is hozhatnak. Miután a prot. egyházak s az unitáriusok is a házasságot szentségnek nem tekintik, az országgyülés, ha jónak látja, eltörölheti az egyh. biróságokat, s e tekintetben, legalább én azt hiszem, az unitáriusok legkevésbé lesznek ellenzékek; de hogy e czélra egy erkölcsi testület kisebbitésében keressünk érveket: ez legalább is nem szép. Hogy „a hitet, a lelkiismeretet, az erkölcsöt és igazságot" hol és mikor tettük „egyenesen guny tárgyává" mi, kik épen e magasztos eszméket hirdetjük: ily merész állitásra a fenn felhozott alaptalan vád nem elegendő. Igaz, hogy ezt nemcsak rólunk, hanem a szentszékekről s az erdélyi prot. biróságokról is állitja, de azt hiszem, azok se hagyják magukon. — Ennyit az igazság érdekében, mihez csak annyit csatolok, hogy ha a t. képviselő ur vagy bárki más az unitáriusok felől valamit felhozni szándékozik, méltóztassék ne hallomás vagy léghirek után indulni, hanem hozzám fordulni, én szivesen és őszintén szolgálatára leszek — — nálunk nincs titok. Budapest, 1882. febr. 9. **Derzsi Károly**, unitárius lelkész.

Szinház, müvészet.

— A nemzeti szinházból. Moliére „Urhatnám polgára" már közelébb szinre kerül. A czimszerepet adja Szigeti József, neje Lendvayné, leánya Csillag Teréz, marquisné Fáy Szeréna, inas Vizváry, szolgaleány Vizvárinė, a négy mester közül a nyelvmester szerepét Ujházi, a tánczmestert Náday, a vivómestert Egressy, a zenemestert Szigeti Imre fogja játszani. A többi mellékszerepet: Pintér, Benedek L., Hegnap volt ... tényi adják. — „Odette"-ből tegnap volt a rendelkező próba. Játszanak a darabban: Helvey Laura, Molnárné, Csilag Teréz, Márkus Emilia, Nagy Imre, Náday, Halmi. — A Csiky Gergely „Kaviár"-ja csak a jövő hó elején kerül szinre. — E. Kovács Gyula e napokban kezdi meg vendégszereplését Szathmártt, a Bényey társulatánál. — Gaál Hermin k. a., az aradi szinház tagja, májusban az „Erdő szépé"-ben fog először fellépni a nemzeti szinpadon. — Németh János, a nemzeti szinház segédtenoristája április 1-én hagyja el a nemzeti szinházat.

— Balázs Sándor a „Körösi lány" szerzője következő nyilatkozatot tesz közzé: Nyilatkozat: A mai főpróbán megjelenvén, meggyőződtem, hogy darabom a „Körösi lány" sok, egészen kiforgató, velem nem is közölt változtatások folytán eredetiségéből annyira kivetkőztettetett s annyira egészen más darabbá alakittott tott át (az I. felvonásból például egy szó sem az enyém), hogy azt többé magaménak nem ismerhetvén, a népszinház igazgatóságától **visszavettem**, illetőleg annak előadása ellen **tiltakoztam**. Ha e tiltakozás daczára a darab előadása kihirdettetnék, azt hatóságilag is megkisértendem megakadályozni. Bpest, 1882. február 10. Balázs Sándor.

— Hangverseny. Bülow, miután Európát a meiningeniek zenekarával átutazta, Berlinben Beethoven 9-ik szimfoniáját egy estén egymásután kétszer eljátszotta, majd Bécsben Brahmsestélyt rendezett: eljött közénk is, hogy nagy müvészetével ujra gyönyörködtesse közönségünket. Nagy örömünkre, ezuttal doctor musicae-t nem fitogtatta a közönség előtt. Nem akart zongoráján tudós előadást rendezni, hogy tiz ujjával nagy zeneszerzők egész fejlődési menetét lezongorázza. Nagyon humánus, igazán élvezetet adó programmot nyujtott, melyért a közönség végig tartó figyelme és tapsai jutalmazták. A programm első része egy kissé „Kaviárt" adott az élvezni vágyóknak: Brahmsnak néhány nagyon szép, becses, de nagyon hyperszubjektiv müvét, melyek hallgatására igazán „ritka" hangulat szükséges. Kivételt csak Brahms „magyar változatai op. 21" képeztek, melyek azonban könnyebb érthetőségük daczára a kissé kimért, hideg előadásban ezuttal nem tetszettek annyira. — Ezután csupa könnyebb, gyakran nagyon szép zene következett. Legmelegebben tapsolták Schubert egy „impromtu"-jét s „valzer"-ét, melyet Bülow igazán elragadó szépen játszott. Legzajosabban Liszt szerzeményeit üdvözölték, valószinüleg tüntetésből a jelenlevő mester iránt. Szóval gyönyörü hangverseny volt, mely hatásra nézve semmivel sem áll Bülow első két hangversenye mögött.

— Munkácsi itthon. Munkácsi budapesti fogadtatása iránt az egyetemi polgárok körében megindult mozgalom vezető bizottsága a következő felhivást intézte az egyetemi polgárokhoz: „Egyetemi polgártársak! Egyik első kötelessége minden nemzetnek, hogy hálás elismeréssel viseltessék nagy fiai iránt. Különösen kötelessége a magyar nemzetnek, főleg pedig a magyar nemzet ifjuságának! Hálával kell viseltetnünk azok iránt, a kik nemzeti öntudatunkat munkásságuk által határainkon belül emelik, de még inkább azok iránt, a kik a magyar névre a külföldön is dicsőséget és tényt árasztanak. Kis nemzet a magyar nemzet, s a müvelt világ itélőszéke mégis magyart ismerel a jelenkor legnagyobb festőmüvészéül. Ezt Munkácsinak, kitünő hazánkfiának köszönhetjük. A mit a kard hódit meg, azt az idő elveheti, de a mit a müvészet, az ő müvészete vivott ki számunkra, azt hosszu századok sem fogják tőlünk elvitatni! Itt az alkalom, hogy az egyetemi ifjuság is leróját végre az elismerés adóját Munkácsi iránt: Gyüljetek össze egyetemi polgártársak, minél nagyobb számmal, hogy tiszteletünk és szeretetünk nyilvánitásának módozatait megállapithassuk. Az értekezlet az ősi Witwindischben (Zöldfa-utcza és borz utcza sarkán) f. hó 11-én d. u. 5 órakor lesz. Az ideiglenes bizottság."

— Csapó Vilmos kamarás a mücsarnok közvetitésével Wladimir Los müncheni festész „utmutató" czimü festményét meghozatta. Ehhez hasonló tárgyat a nevezett müvész az őszi kiállitáson már adott el.

— Sarah Bernhardt Genuában. A kitünő franczia müvésznőt ért balesetről már megemlékeztünk röviden. Genuában vendégszerepelt s előadás alatt érte utól végzetes baja. Sarah Bernhardt, mikor a genuai szinpadon megjelent, nem nagy tapsokkal fogadták. A „Kaméliás hölgy" első felvonásának közepén, mikor Armand-dal van jelenete, ájultan rogyott össze. A közönség soraiban nagy volt az izgatottság; felugráltak az emberek s orvosért kiáltoztak. Ezalatt a müvésznőt öltözőjébe vitték s gyógyitották. A hosszu szünet daczára a közönség nem távozott s várta a javulás hirét. Végre előállt a társaság egyik tagja s jelenté, hogy a müvésznő azonnal folytatja az előadást. A második felvonás jól folyt, a közönség kitörő tapssal fogadta Saraht. A harmadik felvonásban vérhányás fogta el s lerogyott a pamlagra. Az asszonyok a szinházban sirtak s a férfiak is meg voltak indulva e szomoru jelenet alatt. Az orvosok konstatálták, hogy a bajt a hideg szinpad okozta. A müvésznőt a „Hotel de Génes"-be szállitották, hol a gondos ápolás alatt már egészen visszanyerte erejét.

Mulatságok.

— **A kolozsvári főrangu** mükedvelők tegnap, a nőegylet javára szinielőadást rendeztek. Előadták a „Czigarett" vigjátékot Meilhac és Norreytől és a „Chassé-Croissé"-t Fournier és Meyertől. Az előbbiben szerepeltek br. Wesselényi Sarolta, Kállay Ágnes, De Gerando Attila, br. Jósika Lajos, gr. Bethlen Ödön és báró Szentkereszty Pál. — Az utóbbiban: gróf Teleki Bella, gróf Teleki Irén, Takács Mika, báró Jósika Lajos és br. Bornemisza B. A mükedvelők mind kiváló ügyességgel játsztak és sürü tapsokat kaptak. A szinház szorongásig megtelt. A két vigjáték közt hangverseny volt: Cseh Mariska k. a. énekelt Gounodtól egy tavaszi dalt és Hubaytól két magyar dalt, Zólyomi Jenő pedig az álarczos bálból egy áriát. Egy szextett a „Hunyadi László"-ból játszotta a „Hattyu dalt"-t.

— A „**budai-körben**" szombaton esti 8 órakor Shvoy Kálmánné urnő „Hölgy estélyt" rendez. Szinre kerül „A mama" vigjáték 3 felvonásban Szigligeti Edétől.

— **A budapesti vas- és szerszámkereskedő** ifjakból álló bizottság február 21-én a Schuster-féle sörcsarnok helyiségeiben, fővárosi szegény iskolásgyermekek felruházásának javára zártkörü tánczvigalmat rendez. A rendező bizottság: Kalivoda Imre elnök, Vass Győző jegyző, Grubern Károly pénztárnok, Bogdanovics János, Dominics Gyula, Fanzler Mihály, Fischer Dezső, Harsányi Lajos, Huber Ferencz, Ivánkovics Kálmán, Kaiser Adolf, Kapamadzya P., Koppán Jenő, Mészáros Lajos, Rausch Gyula, Ristits Károly, Stefanovits D. bizottsági tagok. Kezdete 9 órakor.

— **Az első budapesti szegény gyermekkert** egylet az általa százon felül gondozott szegény gyermekek javára e hó 14-én a várszinházban jótékony czélu „The dansant estélyt" rendez, mely napon a budai gőzsikló éjfél utáni 2 óráig, és másnap reggel hat órától kezdve fog közlekedni. A jótékony czél megérdemli, hogy a közönség minél tömegesebben pártolja.

— **A kereskedő ifjak társulata** e hó 11-én tartandó estélyének müsora a következő: 1. Rhapsodia Liszttől, zongorán előadja Fröhlich Elsa k. a., 2. Grüner Frühling kehr ein Essertől, énekli Tipolánė urhölgy. 3. Tarantella Rafftól, 4 kézre zongorán előadják Fröhlich Elsa k. a. és Telbisz Jenő. 4. Szavalat, előadja Fodor János egyl. tag, 5. Rákáczy induló (konczert paraphras) Liszttől, 2 zongorán előadják Fröhlich Elsa k. a. és Telbisz Jenő. A müsor után táncz, kezdete 9 órakor.

— **A szepesiek** e hó 23 án tartandó tánczvigalma lady patronessejéül dr. Imling Konrádné szül. Nendtwich Etelka urhölgyet, dr. Imling Konrád kir. táblai biró nejét nyerték meg. A védnökséget dr. Andaházy László, a szepesi egylet érdemes elnöke vállalta el. A női tánczrendek valamint a füzértánczjelvények eredetiségük által kellemes meglepetésül fognak szolgálni. Ezuttal fogja Balázs Kálmán Roxer Gyula „Szepesi Emlék" czimü csárdását bemutatni. A jegyek kelendősége már eddig is teljesen biztositja a fényes eredményt. Kik tévedésből meghivót nem kaptak, kéretnek a rendező bizottság elnökéhez, dr. Münnich Aurél urhoz (egyetem-utcza 2. szám) fordulni.

— **Csik-Szeredáról** irják lapunknak e hó 5-ről: A helybeli olvasó-egyletnek tegnap esti bálja nem valami fényesen sikerült. Közönségünk ugy látszik évről-évre mindinkább és inkább kezd elhülni az ilyfele mulatságoktól, hisz, ha tekintetbe vesszük, hogy a tegnapi bál volt a farsangon az első s meglehet talán az utolsó tánczestély s mindennek daczára is a hölgyek közül csak alig nehányat láttunk ott, világosan kitünik a közöny. A tánczosnők között ott voltak: Bialis Ákosné, Dózsa Gáborné, Lázár Anna, Sándor Anna, Fodor Anna, Miklósi Anna, Rózsa Mari, Miklós Kata, Kelemen Ilka.

— **A munkácsi közös hadseregbeli tisztikar** e hó 2-án sikerült tánczmulatságot tartott a tiszti-kaszinó helyiségeiben. A munkácsi tisztikar a közös hadseregnek ama nem mindenütt található tisztikarához tartozik, a mely nemcsak igen szépen megfér a polgári elemmel, hanem igen jó és benső barátságban is él azzal. Ez az oka, a miért a tisztikar által rendezett mulatságok mindig sikerülnek, a minthogy igen szépen sikerült a mostani. A mulatságon kezdettől fogva uralkodó általános jókedv még reggel felé sem igen akart csillapodni. A mulatságon jelen voltak: Bozziano ezredes neje leányával Emiliával, Krautil Károlyné, Fankovich Sándorné, Hönig őrnagy neje, Melczer Aurélné leányával Irénnel, Weisz Károlyné, Meier ezredorvos neje stb. Nagy érdeket kölcsönzött a mulatságnak — mely „jour fix" akart volna lenni, de bállá nőtte ki magát, — az is, hogy Standeiski százados, ki nem régen jött meg Perzsiából, a hol több évig tartózkodott mint oktató tiszt, ez alkalommal jelent meg az összes tisztikar s a polgárság körében először. Standeiski igen szép és gondosan összeválogatott gyüjteményt hozott magával, mint: rajzokat, fényképeket és különféle népismei, müvelődési s más tárgyakat. A perzsa sahtól három rendjelet kapott s a sahnak sajátkezü aláirásával ellátott arczképét Valószinü, hogy Standeiski egy ujabb jour fixen felolvasást fog tartani tapasztalatairól.

— **Kapnikbányáról** irják lapunknak: A helybeli „bányász zenekar" saját pénztára felsegélyezésére e hó 4-én igen sikerült zártkörü tánczmulatságot rendezett, az ugynevezett felső rendelő-terem, melyet e czélra igen izlésesen feldiszitettek. Jelen voltak: A Palmer nővérek, Redlich Nelli, Stark Irma, Riesenberger Jolán, Földesy nővérek, Steiger Erzsi, továbbá Bradofka Frigyesné, Balbach Jánosné, Wieszner Ottóné, Palmer Andorné, Starck Ferenczné, Gruber Jánosné, stb. Az estélyen a bányászzenekar játszott Ficker Adolf karmester vezetése mellett. A mulatság jól sikerült, csak hajnalban oszlott szét a társaság.

— **A nagy-kanizsai** pinczér és mészáros ifjuság febr. 18 án a kisdedovoda javára Knortzer Károly a „Rózsához" czimzett vendéglőjében zártkörü tánczvigalmat rendez.

— **Bohóczestély.** A farsang vége a fővárosi vigadóban ez évben is bohóczestélylyel fog megünnepeltetni. „Tréfa minden szegletben" Lehmann Mór rendező jelszava, ki most feladata teljesitéséhez kiváló szorgalommal fogott hozzá. Három zenekar, valamint a legkomikusabb bohóczjelvények kiosztása a jókedvet még inkább fogják növelni.

— **Az országos** protestans árvaház javára február hó 11-én az „Europa szálloda" termeiben zártkörü tánczvigalom lesz. A rendező bizottság: báró Laffert Antal elnök. Grill Richard alelnök. Bizottmányi tagok: Bánó Zoltán, Benitzky Géza, Bethlen Béla gr., Cséri Lajos, Csuka Lajos, dr. Flittner Frigyes, dr. Gerenday György, Hamza Géza, Honchard Ferencz, Joanovich Sándor, Komlódy Gyula, Kováts Seb. Aladár, Krompecher Béla, Lisznyai Tihamér, Lónyay János gr., Mack Jenő, Mack József, Matta Árpád, dr. Nagy Jenő, dr. Puky Ákos, Rombauer Emil, dr. Röck Géza, ifj. Sárkány József, Teleki Gyula gr., Tisza István, Tőry Gusztáv, Walther Béla.

— **Alberti városában** (Pestmegye) febr. 7-én volt az ottani uri családok részvényes tánczvigalma, mely fényesen sikerült és reggeli 7 óráig tartott. Helyiségül szolgált Szekcsényi Lajos jegyző vendégszerető háza, hol Máday Ida k. a., mint fiatal jogász, Hronik Ilka k. a., mint jósnő, jelmezben jelentek meg. A házi asszony Kiss Endréné, Láng Luiza, Rákos Berta, Raksányi Ida, Jankó Emma, Köves Anna, Novotny Berta urnök, Kiss Janka, Számpory Nána, Takács k. a. mindent elkövettek, hogy a mulatság minél inkább sikerüljön.

— **Szombathelyen** e hó 7-én az ottani jótékony nőegylet saját czéljai előmozditására a „Sabaria" nagytermében batyubált rendezett, mely ugy látogatás, mint jövedelem tekintetében a legfényesebbben sikerült. E jó siker egyébiránt már előrelátható volt, mintnogy a városnak legszebb fiatal hölgyei forgolódtak a teritett asztalok körül, és a nyujtott étel- vagy italadagokat a legkedvesebb szeretetreméltósággal füszerezték. Az asztalok körül voltak: Éhen Gyuláné, Grünwald Ignáczné, Jünker Gusztávné, Károlyi Ant.-né, Reiszig Edéné, Szabó Ferencz ügyvédné, Weider Alajosné urnők stb. Különösen jó bevétele volt Köczián Malvin urhölgynek, ki mint kucséber maga 50 frtnál többet árult. A tánez világos reggelig tartott; az abban részt vett hölgyek közül megemlitjük: Laky Vilma, Rudolf Mariska, Goldschmied Berta, Horváth Ida, Ungár Hermina, Oesterreicher Natalia, Pick Irma, Mayer Mariska, Schuszter Róza, Bálint Sarolta, Markovics Malvin, Tulok Erzsike és Amália, Ballagi Mariska, Szabó Terka és Koller Irma kiasszonyokat. A jótékony czélra begyült összeg megközeliti a 800 frtot.

— **Jász-Nagykun-Szolnokmegye főispánja** Beniczky Ferencz, ünnepélyes beigtatása alkalmából a megyei ifjuság e hó 20-dikán a megyeszékház disztermében bált rendez. Kezdete 9 órakor.

— **A mai népszinházi bálról a főlapon közlünk tudósitást.**

Egyletek, társulatok.

— A Kisfaludy-társaság e hó 12-én, mint Kisfaludy Károly születése évfordulójának napján, d. e. 10 órakor vasárnap, a magyar tud. akadémia disztermében tartja harminczegyedik közülését. Tárgyai: 1. Gyulai Pál elnök megnyitó beszéde. 2. Beöthy Zsolt titkári jelentése a társaság lefolyt évéről. 3. Tóth Kálmán emlékezete, Vadnay Károly r. tagtól. 4. Bálban, költemény Szász Károlytól. 5. A fehér rókák, rajz Berczik Árpádtól. 6. Dajka-mese, költemény ifj. Ábrányi Kornéltól. 7. Magyar női typusok, Ágai Adolftól. 8. Csiky Gergey másodtitkár jelentése az 1881 ik évi pályázatok eredményéről. 9. Az uj jutalom kérdések kihirdetése. 10. Elnöki zárszó. Az 1882. febr. 8-án kitüzött jutalomtételek következők: 1. Lukács Krisztina jutalom: Kivántatik egy, a hazai történelemben, társadalomban vagy irodalomban kitünt nő élet- és jellemrajza szépprózában. Terjedelme lehet öt—tiz iv. Jutalma a Lukács Móricz által nejének, Birly Krisztinának emlékére tett alapitványból 500 frt. Benyujtásának határideje: 1882. november 30. 2. Kivántatik forrástanulmány alapján a magyar játékszin története, kezdetétől fogva a pesti nemzeti szinház megnyitásáig. E feladatra nézve a tárgynak következő mozzanatai tájékoztatólag ajánltatnak a pályázók figyelmébe: A magyar játékszin legrégibb nyomai; myszteriumok, iskolai drámák, idegen szinészek hazánkban. A nemzeti játékszin eszméjének megpenditése és felkarolása irodalmi uton II. József germanizácziójának idejében. Az első magyar szintársaság létrejöttének inditó okai és körülményei. Az uttörők küzdelmei, vándorlásai és megtelepülése a budai szinházig; ennek története. Viszonyuk az országos kormányhoz és egyes törvényhatóságokhoz; a czenzura; pártfogóik és ellenségeik. A magyar drámairodalom fejlődése a szinészet által; eredeti és külföldi müsorok; szinészek irodalmi munkássága. Kiemelkedő alakok szinészi jellemrajza, a fontosabb életirati adatokkal. A szinkritika fejlődése. Jutalma, fele részben a budapesti nemzeti szinház adományából, 200 arany." Benyujtásának határideje: 1884. nov. 30. A pályamunkák, a kitett határidőig a társaság titkárához küldendők.

— Az orsz. kisdedóvó egyesület képezdéjében tegnap fejezték be az idei félévi vizsgálatokat kitünő sikerrel. A vizsgálatok több napig tartottak és azokon a válaszmányi tagokon kivül az elnökség, ifj. gr. Ráday Gedeon és a közoktatásügyi miniszterium részéről Mayer Miksa volt jelen. Összesen vizsgáztak 58-an. Ezek közt 33 első és 23 másodéves növendék. Két magántanuló pedig képesitési vizsgát tett.

— Vörös kereszt. A részvét, mely a csatatéren harczoló és az idő viszontagságainak kitett katonák sorsát felkarolta, mindig nagyobb arányokat ölt. Ujabban a következő hazafias adományok érkeztek a vörös kereszt-egylet igazgatóságához: Popper Sarolta Zentáról 6 harisnyát, 18 ütérmelegitőt, Papp Gyuláné Kolozsvárról 3 harisnyát, 6 ütérmelegitőt, Deutsch Mátyásné Budapestről 6 harisnyát, 6 ütérmelegitőt, Hajek testvérek Budapestről 8 ütérmelegitőt, Havel Adél Buudapestről 6 harisnyát, 6 ütérmelegitőt, Névtelen Budapestről 1 harisnyát, 9 ütérmelegitőt Kankovszky Irma és Szerafin Budapestről 3 ütérmelegitőt, gróf Zichy Ödönné Budapestről 12 ütérmelegitőt, Ivánka Imréné 12 harisnyát, 12 ütérmelegitőt, Paylhoffer Etelka Alsó-Nyiregyházáról 16 ütérmelegitőt, Segesváry Lajos Kolozsvárról egy csomag ruhanemüt, gróf Zichy Nándorné Budapestről 12 ütérmelegitőt, Platthy Gyuláné (Budapest) 6 harisnyát, 8 ütérmelegitőt, báró Lipthay Béláné (Budapest) 72 harisnyát és 24 pár ütérmelegitőt, báró Vécsey Blanka (Budapest) 12 ütérmelegitőt, Kund Borbála (Budapest) 12 harisnyát, 7 ütérmelegitőt, Fleischl Babette 10 ütérmelegitőt, Ottlik Matild (Fel-Terény) 6 ütérmelegitőt, Mocsonyi Helén (Budapest) 15 ütérmelegitőt, gróf Teleki Sándorné 12 harisnyát, Rádl nővérek (Nagyvárad) 36 ütérmelegitőt, Kallivoda Paulin (Eszék) 12 harisnyát, 12 ütérmelegitőt, Kochegyes Fáni (Nagy-Körös) 6 ütérmelegitőt, Pávai Anna (Maros-Ujvár) 7 ütérmelegitőt, Palkovits Gizella (Eszterháza) 6 harisnyát, 12 ütérmelegitőt, 12 hasmelegitőt, id. gróf Waldeck Frigyesné (Tisza-Roff) 24 harisnyát, 48 ütérmelegitőt, Góth Sándor 6 ütérmelegitőt, özv. Bezerédy Istvánné 12 harisnyát, 12 ütérmelegitőt küldöttek. Mind e tárgyak már rendeltetési helyekre Szerajevóba küldettek.

— A mérnök és épitészegyesület, mint „Heti Értesitője" jelenti, bankettet rendezett az amerikai utjából hazajött Pekár Imre tiszteletére. A banketten a felköszöntések sorát Ambrozovics Béla kezdte meg, kifejezve a jelenlévők örömét, hogy Pekár egészségben jött vissza nagy világutjáról, ahol magának elismerést szerzett, ahol hazájának jó hirét gyarapitotta, abból a világból, ahol hazánkat csak hirből ismerik. Utána Ney Béla köszöntötte fel Pekárt, különösen hangsulyozván, hogy ne tegye meg még egyszer azt az óriási utat, hanem maradjon itthon, s értékesitse itthon hazája javára tudományát és erejét. Azután Schwarczel Sándor beszélt. Ekkor Pekár Imre felelt a felköszöntésekre, kezdetben elfogulva, meghatottan. Megköszönte a majdnem ovácziószerü fogadást, melyet nem a saját személyének tulajdonit, hanem annak az ügynek, melynek képviseletében ment utjára. Nemsokára belemelegedett s elragadta a gondolatok és ideák árja. Beszéde beillett volna nemzetgazdasági és kulturális programbeszédnek. A beszéd hatása folytán, s bizonyára egyetértve a többiekkel, kérte Szily Kálmán a beszélőt, hogy irja le amit technikus szempontból látott Amerikában. Miklós Ödön a technikusok vezérferfiait, Tolnay Lajost és Horváth Alajost éltette és kérte, hogy neveljenek olyan mérnököket a hazának, akik Magyarországot oly nagygyá teszik, mint tették a technikusok Amerikát. Végül Herrich Károly beszélt.

Fővárosi ügyek.

— A mutatvány-bódék „rémséges" képei ellen. A IV. kerületi iskolaszék tegnap tartott ülésében elhatarozta, hogy kérvényt nyujt be a tanácshoz az iránt, hogy a fővárosban rendkivüli módon elszaporodott mutatvány-bódék elé czégérül kiakasztott, valamint a bódé belsejében mutogatni szokott rémséges rablógyilkossági, lefejezési, inquiziczió s más hasonló képeket távolittassa el, mintán azok a kevésbbé müvelt néposztályra és a fiatalságra erkölcsrontó hatással vannak, de különösen az apró iskolás gyermekekre rendkivül káros hatással vannak. Az iskolaszék több tagja eklatans példát hozott fel, hogy kis gyermekeik éjjel ezen borzasztó képekkel álmodnak, többször fel-fel riadnak, söt e miatt már betegek is lettek.

Törvényszéki csarnok.

— Hamis eskü vádja miatt állott ma a fenyitő tvszék előtt Kaufmann József likőrárus. Kaufmann József az ellene Bienenfeld Fülöp által inditott sommás perben főesküt tett le. Minthogy azonban Bienenfeld tanukat hivott fel s ezek vallomásai ugy tüntetik fel az ügyet, mintha Kaufmann nem való ténykörülményekre esküdött volna s ezért hamis eskü miatt vád alá helyezték. A mai tárgyaláson a tanuk részben vádlott ellen, részben mellette nyilatkoztak, azonban ujabb körülmények kideritése vált szükségessé, minek következtében a törvényszék a targyalást felfüggesztette.

— Hamis bukás és sikkasztás vádja miatt állott ma Reichmann Izidor kereskedő a fenyitőtörvényszék előtt. Időközben a csődöt vagyon hiányában beszüntették. A megidézett perügyelő Szomjas István ügyvéd a tárgyalásra nem jelent meg, minek következtében a tárgyalást elhalasztották.

— Földváry Mihály és alkusz neje: Kovács Julia szakácsné ma sikkasztás vádja miatt állottak a bünfenyitő törvényszék előtt a vád alá helyezési határozat a btkv. 359 §-án alapul, mert vádlottak az 1879 évi február 2-án ellenök intézett végrehajtás alkalmával birói zár alá vett ingóságokat elidegenitették. Ez ingóságokat ismételten lefoglalták, s mire árverésre került a dolog, a lefoglalt tárgyak hiányoztak s a vizsgálatot hivatalból inditották Földváry és neje ellen, akik a tárgyalás során igazolták, hogy nekik ép a végrehajtató engedte meg a lefoglalt tárgyaknak elvitelét és eladását, hogy az eladási árból tartozásukat törleszszék. Ábrahám S. ügyvéd védbeszédének meghallgatása után, a törvényszék a gonosz szándék teljes hiánya következtében vádlottakat a sikkasztás vádja alól felmentette.

— Mommsen a törvényszék előtt. Berlinből irják, hogy Mommsent, ki Bismarck megsértésével van vádolva, e hó 7 én idézték a biróság elé. Mommsen egy beszédéről van szó, melyet a Teltov kerületi haladó párt egyesületének közgyülésén mondott. A birodalmi kanczellár a beszéd némely kifejezése által sértve érezte magát s a berlini államügyészség által benyujtotta a vádlevelet Mommsen ellen. Mommsen a beszédjéből idézett kifejezéseket minden pontjában magáénak ismerte s elvállalta a felelősséget.

Szalay Imre sajtópere.

A fővárosi esküdtszék előtt ma délelőtt került tárgyalásra Szalay Imre országgyülési képviselő sajtópöre, melyet Kozma Sándor főügyész a büntető törvénykönyv 172. § a alapján gyülöletre való izgatás miatt inditott ellene. — Tudvalevő, hogy Szalay Imre a választási mozgalmak idején „Szózat"-ot intézett a somogymegyei választókhoz, s a közvádló ebben a röpiratban talált izgatást.

A tárgyaláson, mely tizedfél órakor kezdődött, Kriszt János elnökölt, szavazó birákul dr. Lászy Józsefet és Papp Józsefet, jegyzőül Krenedics Gyulát küldötte ki a törvényszék. A közvádlót dr. Fekete Ödön főügyészi helyettes képviselte. Szalay Imrét, a vádlottat, Komjáthy Béla ügyvéd, országgyülési képviselő védelmezte.

A tárgyalásra meghivott esküdtek közül visszavetette a közvádló: dr. Czirer Ákost, Lipp Gyulát, Balt Benőt, Görög Istvánt és Kaschnitz Gyulát. A vádlott nem fogadta el: dr. Hauer Sándort, Martini Vilmost, Kohn Sámuelt, dr. Rónay Károlyt, Kugler Jánost, dr. Fraenkel Sándort, Eisdorfer Gusztávot, Szigethy Vilmost, Perlaky Kálmánt, dr. Jankovich Jánost és Rabovszky Szilárdot.

Az esküdtszék rendes tagjaivá lettek: Egan Lajos, Gundl János, Záry Károly, Mauks János, dr. Liedemann Károly, dr. Löw Tivadar, Spett Vincze, dr. Dolinger Gyula, dr. Farkas Sándor, Kirner József, Magyar Gyula, dr. Konek Sándor. Póttagok voltak: Zubek Bertalan és Kapeter Antal.

Az esküdtszék megalakulása és meghiteltetése után az általános kérdéseket intézte vádlotthoz az elnök. Válaszában elmondta **Szalay** Imre, hogy Déghen, Veszprém vármegyében született, 36 éves, országgyülési képviselő.

A **vádlevél** felolvasása után, az elnök kérdésére, kijelenté vádlott, hogy előzetesen nem kiván ügyében nyilatkozni.

Felolvasták az inkriminált „Szózatot" is, melyet a választások alatt Somogymegye polgárai közt osztatott szét a vádlott.

Elnök: Kérem a vádlott urat, jelentse ki, vajjon szerzője-e a most fölolvasott inkriminált röpiratnak.

Vádlott: Igen, én vagyok a szerzője.

Elnök: S elvállalja érette a törvény előtt való felelősséget?

Vádlott: Igen, elvállalom.

Elnök: Megkérdezte ezután a közvádlótól is meg a vádlottól is, hogy kivánnak-e még valamit fölolvastatni, s miután egyiköknek sem volt előadni valója, befejezte a birói eljárást s fölkérte a főügyész helyettesét, hogy mondja el vádbeszédét.

Dr. **Fekete** Ödön főügyészi helyettes annak igazolására, hogy osztálygyülölet tényleg van nálunk is s különösen az ugynevezett munkás egyesületek a legvakmerőbben szitják, példákat idéz a közelmultból s aztán igy folytatja: „Ily jelekben kezd az osztály-differenczia mai napság már nálunk is nyilvánulni. És mi ennek az oka? — Honnan e merészség, melylyel föllép? Hát bizony ennek a többek közt az is egyik nyomós oka, hogy társadalmunk épen azon tagjai, kik legfontosabb s legmagasztosabb polgári hivatásra — a törvényhozói tisztre aspirálnak, itt-ott nem válogatják a szavakat és módokat, melyek által czéljaikat elérni vélik.

Ekkép cselekedett vádlott a „Szózat"-ában.

A közvádló ezután az inkriminált közlemény fejtegetésébe bocsátkozott s kimutatni igyekezett, hogy annak a vádlevélben különösen kiemelt tételei alkalmasak a btk. 171. §-ában meghatározott büncselekményre s azzal végzi beszédét, hogy a ki tudja és érti a „salus reipublicae suprema lex" jelentőségét, annak meg kell éreztetni a törvény „igazságos sujtó karját" azokkal, a kik nem értik vagy nem akarják érteni eme legfőbb törvény jelentőségét. Kéri az esküdtszéket, mondja ki vádlottra a vétkest.

A közvádló beszéde után, a vádlott védőjét, **Komjáthy** Bélát kérte szólásra az elnök. A védő azon kezdte beszédét, hogy már a „Szózat" elolvasása előtt is tudta, hogy mi lesz meggyőződése a közvádlónak, mert a miniszterelnök egy interpellaczióra adott válaszában, a képviselőház szine előtt izgatással vádolta Szalay Imrét. Ha nálunk is megvolna az a szokás — ugymond — mely Angliában divatozik, hol állitásaikra megesketik a szakférfiakat, akkor a közvádló a tárgyalás alatt levő ügyben inkább vállalkozott volna a védő szerepére. — Vádlott a választások idején szerkesztette a „Szózatot." Ilyenkor nemcsak mi nálunk, de minden alkotmányos országban propagandát csinál magának valamennyi párt. Százával jelennek meg a választási mozgalmak alatt a különféle röpiratok, de még nem volt rá eset, hogy ilyenekkel, vagy programmokkal megbuktattak volna valamely pártot, vagy tönkre tettak volna valamely ellenzéket. E röpiratok csak a választások ideje alatt birnak értékkel s ha lezajlanak a mozgalmak, elvesztik hatásukat s az ember aranyért sem kaphat egyet is.

Annak bebizonyitására, hogy nemcsak Szalay Imre pártja bocsátott közre röpiratot, fölolvasta a védő a somogymegyei szabadelvü párt felhivását, melyek izgatónak, népbolonditónak mondják a vádlottat. E felhivásokat nem vette észre a közvádló, de a „Szózatban" kötelességéhez hiven, bünt keres, bünt kutat. Régi igazság, hogy azt szoktuk keresni, a mit nem találunk. Deák Ferencz mondotta egy alkalommal, hogy a puszta szavaktól sohse féljen a kormány, mert azok csak akkor tesznek igazán hatást, ha az irót vagy a szónokot üldözőbe veszik. Hogy a közvádló épen csak védettjét üldözi, épen csak őt fogta pörbe, holott száz és száz más emberbe is bele köthetett volna, abban világos jelét látja a személyes ellenszenvnek. Sokat elhisz — ugymond — csakhogy vitatkoznia ne kelljen, de azt már még sem hiteti el vele senki, hogy a Szalay Imre „Szózata" a büntető törvénykönyv 172. §-ába ütközik. Hogy őszinte legyen, meg kell vallania, hogy megijedt szörnyen, a mikor arról beszélt a közvádló, a mi 69-ben Somogyvármegyében történt. Vajjon forradalom dult abban a megyében, karóba huzták egymást az emberek vagy lángba boritották egymás hajlékait? Dehogy tették! . . Az volt a baj csupán, hogy nyolcz ellenzéki képviselőt küldöttek az országgyülésre! . . Hogy épen farsangra tüzték ki a tárgyalást, szinte hajlandó azt hinni, hogy a közvádló farsangi tréfát akart üzni! — Csakhogy becsületes emberek jó hirnevével nem szabad tréfálni A „Szózat"-ban az is meg van irva, hogy „a ti fegyveretek nem lehet más, mint a hazaszeretet és a lelkiismeret." Nos, a ki ilyen ártatlan fegyverekkel akar harczolni, az nem lehet izgató. E fegyverektől nem fél, a ki becsületes és igaz ember. Egy mult századbeli franczia tudós örökké igaz szavaival végzi beszédét, ki azt mondotta volt: „Ha igazságosak, ha nemesek akarunk maradni, nem elég nem rágalmaznunk felebarátainkat, de ne is mondjunk felettük merész itéletet. Reméli — ugy mond végezetül — hogy

ől fogják menteni védettjét, mert az esküdtek nem eszközei a boszunak, hanem őrei az igazságnak.

Válaszát azzal kezdte a **közvádló**, hogy ő is tudott egyet, mielőtt a tárgyalási terembe lépett. Tudta, hogy a védő agyon fogja beszélni a vádat, jó élczeket fog mondani, és hivatkozást tesz a miniszterelnök ama szavaira, melyeket április havában mondott a törvényhozás előtt. De a mikor a miniszterelnök amaz interpelláczióra felelt, akkor már meginditotta pörét a főügyész s ő már márczius 31-dikén tudatta a belügyminiszterrel, hogy a „Szózat" miatt pörbe fogja Szalay Imrét. A védőnek arra az állitására, hogy a „Szózat" nem gerjeszt gyülöletet, azt felelte a közvádló, hogy ez attól az egyéntől függ, a ki olvassa. Benne és a védőben nem ébreszt gyülölséget, de azokban igen, a kik szentirásnak tartanak mindent, a mi nyomtatásban kerül eléjük. Ő nem pártot képvisel s tudja hogy más oldalról is tesznek oly nyilatkozatokat, a minőket a „Szózat" tartalmaz, de ha ezeket nyomtatásban juttathatja hozzá a védő, biztosithatja róla, hogy szerzőiket szintén pörbe fogja. Vádbeszédében — ugymond — bebizonyitotta, hogy a „Szózat" izgat s most is arra kéri az esküdteket, itéljenek a törvény értelmében s mondja ki vádlottra a vétkest.

Komjáthy Béla azzal kezdi, a mivel a közvádló végzett, s arra kéri ő is az esküdteket, hogy itéljenek a törvény értelmében, mert meg van győződve róla, hogy az itélet nem lehet más mint fölmentő.

E beszédek után a **vádlott** emelt szót s elmondta, hogy a mióta a politikai élet harczterére lépett, a függetlenségi elvekért küzdött mindig, mert a haza boldogságát és jólétét csak ezek diadalától várja. — Ha bün ez — ugymond — itéljek el az esküdtek, nem ő lesz az első s nem is az utolsó, kit elveiért üldöznek s a ki elveiért szenvedett. Nem fogadhatja el a közvádlónak azt a vádját, hogy ő szoczialista, mert sohasem volt az.

A törvényszék **elnöke** összegezte ezután a vádat és védelmet s felolvasta az esküdtekhez intézendő következő kérdéseket:

„Meg vannak-e az esküdtszék tagjai az itt előadottak után lelkiismeretükben győződve arról, vajjon:

1 a „Szózat a somogymegyei választókhoz" czimmel Szalay Imre, a lengyeltóti kerület képviselője aláirással közzétett sajtói közleményben s különösen annak a vádlevélben kiemelt pontjaiban foglaltatik-e a büntető törvénykönyv 172. §-ába ütköző s ugyanazon §. szerint minősülő osztálygyülöletre való izgatás vagy nem? Vajjon

2. az 1. kérdésben körülirt sajtói közleménynek a vádlott Szalay Imre szerzője-e vagy sem? Vajjon

3. az első kérdésben körülirt közlemény sajtói közzététele által a büntető törvénykönyv 172. §-ába ütköző s ugyanezen §. szerint minősülő osztálygyülöletre való izgatás sajtóvétségében a vádlott Szalay Imre vétkes-e vagy nem?

Az esküdtek visszavonultak s főnökük, **Spett** Vincze félórai tanácskozás után kihirdeté az esküdtek határozatát, mely szerint az 1. kérdésre **3** esküdt igennel, **9** nemmel felelt, a 2-dikra **valamennyi** igennel, a 3-dikra **3** igennel, 9 nemmel válaszolt. S igy vádlottat **felmentették**.

E határozat hallatára harsány éljenzésben tört ki a tárgyalásra megjelent nagyszámu közönség.

A fölmentő itélet kihirdetése után visszavonult a törvényszék is s a vádlott részére 60 forintnyi költséget s a sajtóbiróság részére az előlegül adott 86 frt 90 kr. megtéritését szavazta meg. Ez összegeket természetesen a közvádló fizeti, ki ezuttal nem jelentett be semmiségi panaszt.

A tárgyalás egy óra körül ért véget.

A hivatalos lap február 10-iki számából Kitüntetések. Ő felsége a király Csipkay Károly Zólyommegye főjegyzőjének és törvényes utódainak, buzgó, hü és sikeres szolgálatai elismeréseül a magyar nemességet, — Csada Lajos számtisztnek a számtanácsosi czimet s galanthai és fraknói ifj. gr. Eszterházy Móricz földbirtokosnak, a cs. és kir. kamarási méltóságot adományozta.

Áthelyezés. Az urvölgyi bányahivatal hivataltiszti állomására Hornyák János r. a. irodatiszt, a selmeczi bányaigazgatóság által áthelyeztetett.

Névváltoztatások. Weinberger Mór kassai lakos Sámu nevü fia „Rozgonyi"-ra, Kohn Miksa (Mayer Löb) pápai illetőségü komáromi lakos „Kun"-ra változtatá nevét belügyminiszteri engedélylyel.

Alapszabály megerősitése. A Temesvártt alakult délmagyarországi egylet alapszabályai a bemutatási záradékkal elláttattak.

Ügyvédi kamara. A szombathelyi ügyvédi kamara lajstromába dr. Singer Lőrincz szombathelyi lakos ügyvéd folytatólag felvétetett, Nagy Pál jánosházi lakos ügyvéd, lakását Jánosházáról — a kamara területén belül — Kis-Czellbe helyezte át. — Az egri ügyvédi kamara lajstromába Petravich Antal egri lakos ügyvéd, a pécsiébe pedig dr. Krasznay Miklós ügyvéd pécsi lakos folytatólag felvétettek.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

⁂ **A vasutak és csatornák harcza.** E czim alatt tartott ma este előadást Herich Károly a mérnökegylet vizépitesi szakosztályának ülésén. Azon általános nézet ellenében, hogy a csatornák jelentősége a vasutak által a minimumra szorittatott, felhozta felolvasó, hogy Francziaország a szerencsétlen háboru után 1800 millió frankot fektetett be csatornák épitésére, s a mozgalom élén épen a vasutak főemberei állták. Angliában a nagymennyiségü csatornák magán-spekuláczióra készülvén, a legnagyobb rendetlenséget okozták. Ez az oka, hogy ott a vasutak a csatornákat csakhamar legyőzték. A harcz 15 évig tartott. E küzdelem igen érdekes. Az egyesült vasutak tervszerüséggel mentek a küzdelembe; azon csatornákat, melyek a kereskedelem fővonalában esnek, részint megvették, részint befolyást szereztek maguknak igazgatásukban. Oly részvények, melyek 1830-ban 3—4000 fonton álltak, 1845-ben, mikor a küzdelem a vasutak győzelmével véget ért, 120 fontra estek. Felolvasó nézete szerint Anglia a helyes uton járt, mikor kereskedelmi forgalmát előbb a vizi utakon elégitette ki s csak azután tért rá a vasutakra, — bár a csatornák Angliában ma is nagy szerepet játszanak. Magyarország kereskedelmére és gazdaságára a legnagyobb csapásnak tartja azt, hogy a viziutak mellőzésével valóságos vasuti lázban vagyunk. Az osztrák-magyar vasutaknak csak $^1/_{10}$ része jövedelmez 5—6 %-ot, pedig az épitési tőket 7—8% on szerezték be. És itt kiterjeszkedett felolvasó a törzslakosság, a magyar gentry elszegényedésére, a kivándorlásra s mindennek okát a földmivelés hanyatlásában látja. Ennek meg a drága szállitás az oka. Mi — ugymond — nem a leveser, az aranyos fogpiszkálón kezdtük meg az ebédet, s ha megindul Európa szerte a harcz a kereskedelmi téren, Anglia lesz a tábornok s mi a — sanitäts kocsisok. Adja isten, hogy intéző köreink belássák a vizi utak létesitésének nagy szükségét.

⁂ **Magyar vasutak.** A magyar kormány a sziszek-károlyvárosi vasut tervét arra az esetre késziteтte, ha a déli vasuttal kötött kartell a fiumei forgalomnak teljesen meg nem felelne, vagy pedig a kartell megszegést szenvedne. Mindkét esetnek az lenne a következménye, hogy **a főntnevezett vasut épitését megkezdenék. A vágvölgyi vasut kiépitése, illetőleg Zsolna** felé való csatlakozása a gácsországi tranzverzális vasut épitésével függ össze ha ez kétségessé válik, akkor az előbb emlitett terv is elesnék. A közlekedési miniszter mindamellett a terveket elkészittеté s a költségvetést is összeállittatá.

⁂ **A szamosvölgyi vasutnak** Deéstől Beszterczéig leendő meghosszabbitása a nevezett vasut igazgatóságának köreiben komoly megfontolás tárgyává tétetett. A vasutvonalra s illetőleg a szamosvölgyi vasutnak Deéstől Beszterczén át a bukovinai vagy moldvai határig vezetendő vonalra br. Bánffy Dezső, a szamosvölgyi vasut megalapitója bir előmunkálati engedélylyel, melynek alapján a deés-beszterczei vonal tanulmányozási és vonalozási munkálatai a „Vasuti és közl Közl." értesülései szerint már folyamatba is tétettek.

⁂ **Hogy épitenek nalunk vasutakat?** A bécsi lapok a következőket irják Budapestről: „A magyar államvasutak részére a magyar közlekedési miniszterium által kinevezett üzletvezetőségnek, miután a tiszavidéki vasutat megvette, nem volt sürgősebb dolga, mint az, hogy a rég tervezett rákos-ujszászi vasutat épittesse, oly czélból, hogy fővonalát a tiszavidéki vasuttal közvetlen összeköttetésbe hozza, vagy helyesebben mondva, hogy az osztrák államvasut forgalmát a czegléd budapesti vonalon gyöngitse. Már az utolsó nyár folyamán mondogatták, hogy e vonal 1881. deczember elsejéig a forgalomnak át fog adatni. — Az épités ma be van ugyan már fejezve, de a vonal olyan, hogy közlekedésre nem alkalmas, mert kilometerekre kinyuló töltések és bevágások veszélyes csuszamlásokkal fenyegetnek annyira, hogy előbb a tavaszt kell bevárni és csak akkor lehet elhatározni, hogy a tehervonatok közlekedését meg lehet-e engedni e vonalon vagy nem. A személyvonatok közlekedésétől a magyar kormány, tekintettel a vonal veszélyességére, elállt s további három évre kötötte meg az osztrák államvasuttal azt a szerződést, mely szerint a tiszavidéki vasut vonatai közvetlenül Czegléd irányában vezetendők.

⁂ **A székesfehérvár-sárbogárdi vasutvonal** tárgyában komoly mozgalom indult meg. A „Szabadság" irja, hogy gróf Zichy Jenő Székesfehérvár képviselője s Havranek kir. tanácsos és polgármester állottak élére. F. hó 7-én a székesf. keresk. társ. értekezletet tartott s itt elhatároztatott, hogy az illető kérvényt a város maga fogja benyujtani s maga a város kér engedményt. Városi r. k. közgyülés tartatott ugyane tárgyban, melyen Havranek polgármester és dr. Say József bizottsági tag szónoklata után egyhangulag elhatároztatott, hogy az illető szárnyvonal kiépitésére az engedély kérelmeztetni fog s minthogy más magánosok körében az előmunkálatokra 500 forintot meghaladó összeg gyüjtetett aláirás utján. A város hatósága e czélra 300 forintot irt alá.

⁂ **Gotthardt-alagut.** A berni mérnök és épitész-egylet, mint onnan irják, kérvényt intézett a svájczi szövetségtanácshoz az iránt, hogy hatna oda befolyásával, hogy a nagy alagut vállalkozójával eszközlendő leszámolással ennek óvadéka vissza ne tartassék, mint azt a kormány tervezi.

Kereskedelem és tőzsde.

** **A párisi tőzsdén** tegnap általán az a hir volt elterjedve, hogy Soubeyran báró vállalatainál nagyon szorongatva van. Tőzsdeügynökének ki kellett lépnie. A Banque d'Escompte részvényei ismét estek, és azt vélték észrevenni, hogy többi bankjai részére a legsürgősebben keres pénzt. Már akkor, mikor Soubeyran báró sok alapitása által pénzzavarokba jutott, felállitotta a reportpénztárt, mely roppant összegeket hozott neki. — Azonban a legutóbbi párisi panik alkalmával e reportpénztárból jelentékenyebb összegek vétettek ki, ugy hogy Soubeyran bárónak nem volt elég pénze, hogy saját értékeit támogassa. Londonban óriási összegü olasz járadékot adatott el és onnét jött az a lanyhaság, mely a tegnapelőtti tőzsdét annyira befolyásolta. Soubeyran ez alapitására nézve szerencse az, hogy elleneinek a jelenlegi időpont nem volt alkalmas arra, hogy ellene harczoljanak, mert csak félig-meddig jelentékeny érték árfolyamcsökkenését jelenleg nem lehet koczkáztatni. Az a hir, hogy Soubeyran báró el van fogva, már azért sem igaz, mert ő képviselő és a képviselőház engedélye nélkül nem fogható el. — A mi az Union générale-t illeti, jól értesült részről azt jelentik Párisból, hogy a klerikális párt óriási erőlködéseket fejtki, hogy Bontouxnak pénztgyüjtsön össze. A szószékről Bontoux t áldozatnak hirdetik és segélygyüjtéseket kérnek részére. A papság, főleg a szerzetesek, kik veszteségüket nagyon szeretnék uj nyereségekkel pótolni, teljes mozgalomban és tevékenységben vannak, mi nem maradt eredmény nélkül. Beavatott részről állitják, hogy a klerikális párt kiváló tagjai azokat a nyereségeket, melyeket az Union générale bukása előtt kaptak, önként visszaadták, ugy hogy, ha még jelentékenyebb összegek folynak be, legalább a letét- és váltóhitelezők lesznek nagyobbrészt kielégitve, mi által Bontoux felelőssége csökkenne. Az izgatottság ama nagy bukások miatt, a melyeket az Union générale összeomlása von maga után, napról napra növekszik. Azonban a veszteségeket, melyeket az osztrák-magyar uralkodóház szenved az Union générale bukása következtében, nem közvetlenül a bank összeomlása idézte elő, mert a banknál nem volt az uralkodóház érdekelve, hanem ama üzletek megsemmisülése, a melyeket a bank kezdeményezett. Azok az osztrák templomok és kolostorok, melyek üzleti összeköttetésben állottak az Union généralelal, igen nagy veszteségeket szenvednek. Tegnap nyolcz rendőrügynök megvizsgálta az Union générale hivatalos helyiségeit, az 1sszes könyveket a fenyitő törvényszékhez vitték. Feder igazgató titkos szekrényében, a mely hivatalos szobájának padozata alatt volt elrejtve, igen fontos levelezéseket és jegyzeteket találtak, a melyek által sok legmagasabb állásu egyén kompromittálva van. A vizsgálat Bontoux és Feder ellen ez okmányok felfedezése következtében egészen uj fordulatot fog venni. Az Union générale bukásának egyik legsajnálatraméltóbb áldozata Marquis d'Harcourt, kinek az Union généralenál nagy letétele volt s óriási összeget fektetett az Union générale és a Szuez vállalat részvényeibe; a marquis tönkre jutott. Beszélik, hogy a vizsgálóbiró elrendelte Broglie herczeg elfogatását; e hir azonban még nincs hiteles helyről megerősitve. Emlitésreméltó az „Intransigeant"-ban Rochefort ama nyilatkozata, hogy valószinüleg senki sem lesz megbüntetve, mert a fiatal Broglie Say Leo egy hugát birja nőül." Nagyon érdekesnek igérkezik az Union générale pere a polgári biróság tekintetében is, mert a felek között már most sok konfliktus mutatkozik. A kereskedelmi törvényszék Richardière-t nevezte ki likvidátorul, ki a részvényesek érdekül fogja képviselni a hitelezőkkel szemben.

** **A budapesti kereskedelmi és iparkamara** mult évi november 30 án egy felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, mely felterjesztés kiviteli kereskedelmünk emelésének kérdésével foglalkozva, majdnem kizárólag azon eszme körül mozog, hogy a konzulátusaink szervezetében létező hiányok képezik külkereskedelmünk terjedhetésének leglényegesebb akadályait. A kamara e jelentésére a miniszter legközelebb válaszolva, a következőket emeli ki leiratában:

„Meg voltam lepve, midőn kiviteli kereskedelmünk előmozditására és érdekeinek hathatós ápolására irányzott konkret javaslatok helyett és különösen az általam a keleti szomszéd országokba kiküldött bizottság közölt jelentésében foglalt elég számu tények birálata, s ez alapon a kamara részéről, mint az ország központjának kereskedői és iparosai részéről teendő észrevételek és inditványok helyett a kamara beható tanácskozásának eredményét abban kellett felismernem, hogy konzulátusi intézményünk mai szervezete nem felel meg azon követelményeknek, melyek külkereskedésünk előmozditására első sorban hivatvák. Nem szándékozom ez alkalommal konzulátusaink szervezetében a kamara által fölhozott hiányok tárgyalásába bocsátkozni, annyi azonban minden elfogulatlan előtt bizonyos, hogy nem áll a kamara felterjesztésének szelleméből kivehető azon nézet, mely szerint kiviteli kereskedésünk egyedüli előmozditását a külállamokban székelő konzulaink magatartásában és müködésében kell keresnünk. Bármily tökéletes legyen is a konzulátusi ügy szervezete, az érdeklett körök kellő tevékenysége és erélyes mozgékonysága nélkül a kereskedés emelkedni, vagy valamely külországban szilárd alapot nyerni nem fog. A mi a kamarának azon kérését illeti, mely szerint a keletre kiküldendő kereskedelmi képviselőjét támogassam és esetleg megengedjem, hogy az ilyennek kiküldetésével járó költséget megfelelő összegben 1882—83. évi költségvetésébe felvehesse, figyelmeztetnem kell a kamarát arra, hogy igen szivesen látnám, ha nagyobb üzleti czégeink saját üzletük czikkeinek kelendősége czéljából alkalmas ügynököt küldenének ki a Kelet egyes főbb városaiba, s azokat esetleg kellő mustrákkal látnák el, sőt a kamara tevékenységének egyik kiváló és általam méltánylandó irányát ismerném fel abban, ha a kamara ily ügynökségek felállitására nagyobb czégeinknél érdekeltséget kelteni tudna, és részemről az efféle ügynökségeket konzulaink védelmére és kiváló figyelmére ajánlanám. De hogy a kamara, mint testület, egy kereskedelmi képviselőt rendeljen ki, a midőn ugyanily czélból a fennálló törvények értelmében konzulátusaink fennállanak, a melyekhez a kamara felvilágositásokért bármikor fordulhat — s a melyekhez a mint tudomásom van — a kamarák tényleg fordulnak; és hogy a miniszterium egyily közeg fellitását nem csak megengedje, hanem konzulaink mellett még a külföldi hatóságoknak ajánlja is és erkölcsi támogatásban részeltesse: azt sem indokoltnak, sem törvényeink szellemében lehetőnek nem tartom. Végül felhivom a kamarát, hogy ugy saját maga mint testület, mint pedig a kerületében levő nagyszámu iparosok és kereskedők konzulátusainkellen ne általánosságokban mozgó panaszokat hangoztassanak, hanem a konkrét eseteket nálam a lehető részletességben jelentse föl, mert csak igy lesz lehetséges magamnak meggyőződést szereznem a konzulaink ellen felhozni szokott panaszok mivoltáról és csakis igy lesz lehetséges a tényleg netán előforduló visszásságokat kellően elháritani".

** **Szerbia és az Union générale.** Párisból sürgönyzik tegnapi kelettel: Végre sikerült a szerb képviselőknek az Union générale által eladott vasuti kötvényekről szóló kimutatást megszerezni. A 80,000 dbból álló első sorozatból 65,000 darab adatott el, melyekért az Union générale az értéket felvette. Az összegből az eddig szerzett adatok szerint a szerb vasutak épitésére igen kevés forditatott, a telekbeváltás már végrehajtatott, de a felek nagyobbrészt még most sincsenek kielégitve. A szerb kormány minden anyagszállitmányt, mely Szerbiába vasutak részére érkezett, lefoglalt, mert az Union générale számlájára szóltak. E rendszabály a Király- és a Laura-vasmüveket is igen érzékenyen sujtotta, mely körülményből számos és bonyolult pör van kilátásban. Szerbia természetesen vasutainak kiépitésére fekteti a fősulyt, mire nemzetközi szerződések kötelezik. A csődtömegnek eddig nem állt módjaban nyilatkozni, hogy nem fogja-e maga a kiépitést eszközöltetni. Mindenesetre szükséges, hogy a csődtömeg nyilatkozzék, hogy Szerbiának jogában álljon a muuka kivitelet más társaságra bizni. A szerb képviselők tettek már ez irányban lépéseket, s uj vállalkozónak az összes lefoglalt anyagot, valamint a megkezdett munkát rendelkezésére bocsátanak, hogy az ügyet ez uton olcsóbbá tegyék. A hirlapokban közölt belgrádi hivatalos nyilatkozat, hogy Szerbia az Union générale bukása következtében állitólag semmi kárt sem szenvedett, igy értelmezendő. A szerb sorsjegyekkel való viszony is igen bonyolult még, s ebben az irányban még semmit sem határozott a szerb kormány.

** **Törvényes intézkedések a tőzsdei üzérkedések ellen.** Ugy látszik, hogy valamint a szoczializmus kihágásainak megakadályozását nemzetközi rendszabályok segitségével kisérlették meg, ugy most a tőzsdei üzérkedési tulcsapások hasonló eszmét keltettek a különféle államokban, azt t. i. hogy az emlitett üzérkedések ellen törvényes intézkedések történjenek. Bismarck herczeg már kijelenté szándékát, hogy a tőzsdei különbözeti játék ellen törvényes intézkedéseket foganatosittat s Francziaországban ugyancsak siet az uj miniszterium, mely hatalmas üzérkedési krizis közepette alakult, uj és szigoru intézkedések által, melyek értelmében ezentul a financziális társulatok müködése és a kötelezettségek a tőzsdei üzletek szerint fognak megitéltetni, más czélokkal ugyanazt a czélt elérni. Sajátságos, hogy a párisi agents de change, kiknek léte főkép az értékpapiroknak üzérkedési adásvevésétől függ, magok sietnek a pénzügyminisztert az üzérkedést korlátozó törekvésében támogatni, és rajta tultenni az által, hogy minden határidőüzlet betiltását kérik. Nem tudni, hogy Bismarck herczeg mily uton fogja a tőzsdei üzérkedést elnyomi, a nélkül, hogy az egész tőzsdei forgalmat bénitő törvényes mellékutra térjen, s époly kevéssé lehet tudni, hogyan lehetne Francziaországban határidőre szóló értéküzleteket eltiltani, a nélkül, hogy valamennyi franczia tőzsde valamivel nagyobb váltóüzletté alacsonyittatnék le, melyeknek tulajdonosai mindenesetre az agents de change volnának, a kik azonban e mellett jelentőségüket egészen elveszitenék. A pusztitó kriziseket sem a határidőüzletek, sem pedig a tőzsdei üzérkedések nem okozzák, hanem mindig az üzérkedés tulcsapása, mely mesterséges eszközök által az optimizmus legfőbb fokára csigáztatik. Ha tehát van valami módszer, melylyel a tőzsdei válságokat elháritani lehetne, ugy azok csak abból állhatnak, hogy az értékekkel való üzérkedések tulkapásai megakadályoztassanak. Törvényes uton a különbözeti üzleteket eltiltani nem lehet, mert ennek csak az volna az eredménye, mint a mit az uzsoránál azokban az országokban tapasztalnak, a hol uzsora törvény van, hogy t. i. már veszélyes alakban lép fel; a mi pedig a határidőüzletet illeti, ugy az 1873-iki bécsi krachból azt a tanulságot lehetett vonni, hogy a mindennapi tőzsdei kötések lebonyolitása, tehát a határidőüzlet tényleges kizárása sem nyujt az üzérkedési válságok támadása és beláthatatlan kiterjedése ellen biztositékot. A baj elháritásának módja egyedü a tőzsdék szolidsága és a meggondolásban rejlik.

** **Kikészitési gyárak Magyarországon.** Több szakember a kereskedelmi miniszteriumban legközelebb értekezletet fog tartani a kereskedelmi miniszter meghivása folytán azon módozatok **megvitatása iránt, melyek alatt Magyarországon kikészitési gyárak volnának felállithatók, miután a kormány ily telepek felállitását,** melyeknek létesitésére Magyarországon minden előfeltétel meg van adva, — lehetőleg támogatni szándékozik.

** **Kereskedelmi szerződés Francziaországgal.** Külügyeink miniszteriuma a franczia kormánynyal 1881. évi november 7-dikén nyilatkozatot állapitott meg, melynek értelmében az addig érvényben állott legtöbb kedvezményt biztositó szerződés 1882-ik évi február 8-dikáig változatlanul meghosszabbittatott. — Egyidejüleg azonban egy egyezmény-tervezet is állapittatott meg, mely a franczia, osztrák és magyar törvényhozások részéről nyert elintézése után 1882-ik évi február 8 dikától egy évig leendett volna érvényes és a melynek értelmében Francziaország részéről a czukorvám kivételével monarchiánk számára a legnagyobb kedvezmény biztosittatott. Miután azonban ez az egyezmény a franczia parlamentben mindeddig nem volt tárgyalható — a mint már jeleztetett — február 6án ujabb nyilatkozat iratott alá, melynek értelmében a statusquo május 15-dikéig változatlanul fenntartatik, s ennél fogva részünkre a czukorvámot illetőleg a legtöbb kedvezmény biztosittatik. 1882. május 15-ikétől kezdve azután, ha a franczia törvényhozás részéről megszavaztatik, egy évre a már megkötött egyezmény fogna életbe lépni.

** **Közraktár és kereskedelmi csarnok a vidéken.** Hód M.-Vásárhelyről irják lapunknak, hogy ott több tekintélyes kereskedő kezdeményezése folytán kereskedelmi csarnok felállitásán müködnek; eddig mintegy 80-an irták alá az ivet — reménylik, hogy 150 tagja lesz; azon esetben ha e csarnok létre jönne, az az eszme is megpendittetett, hogy itt Vásárhelyen közraktárt állitson fel e kereskedelmi csarnok. Az eddigi aláirások között vannak a vidék legtekintélyesebb gazdái is.

** **Csőd.** „K. Weisz" budapesti bej. czég ellen (czipő-üzlet tulajdonos) király utcza 4 a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél 1882. évi 7582. sz. a. a csőd megnyittatott. Csődbiztos: Tóth István biró, tömeggondnok: Weitzenfeld Illés ügyvéd, helyettes: dr. Weisz Gábor ügyvéd. Bejelentési határidő 1882. márczius 14. Csődválasztmány megválasztása 1882. április 14. délután 3 óra.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Creditorenverein következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Brozik és Janke bejegyzett könyvnyomdászok Prágában, Hirsch Hermann kereskedő Maros-Lugoson, Haas Sámuel kézmüárukereskedő Zala-Egerszegen, Wolf Bernát utóda kézmüárukereskedő Kulán, Susan B. Gábor kézmüárukereskedő Bukarestben.

Pénzügyi és bankhirek. A gyöngyösi takarékpénztár mérleg kimutatása 1881. deczember 31-én. Vagyon. Pénztári maradvány 1881. deczember 31-én 8275.41. Váltótárcza 1522 drb forgatott idegen váltó és 62 drb hitelszövetkezeti váltó 405,850 frt 83 kr. Jelzálogkölcsönök 243 drb kötvényre 110,382 frt — kr. Zálog kölcsönök értékpapirokra 25,471 frt — kr. Kötelezvény kölcsönök közjegyzői okiratokra 5550 frt 57 kr. Egyesületi épület 675. sz. 20,000 frt — kr. Különféle ingatlanok 2664 frt 08 kr. Követelések folyó számlán 119,632 frt 68 kr. Kétes követelések 1060 frt 60 kr. Nyomtatvány készlet 1881. decz. 31. 230 frt — kr. Kamathátralékok 1881 decz. 31-ig 3645 frt 35 kr. Peres váltók 3695 frt 35 kr. Összesen: 706,457 frt 87 kr. — Teher. Részvénytőke 800 részvény 100 frt 50% befizetés 80,000 frt — kr. Tartaléktőke 5983 frt 56 kr. Takarékbetétek 649 könyvecskére és árvabetétek 105 könyvecskére 577,754 frt 87 kr. Betétkamatok 12,579 frt 80 kr. Hitelszövetkezeti biztositék és ennek kamata 2284 frt 02 kr. Letétek 355 frt 08 kr. Fel nem vett osztalékok 594 frt 25 kr. II. kib. részvény kamat 7 frt 60 kr. 1882. évre előre vett kamatok. Leszámitott váltók, jelzálog kölcsönök, zálog kölcsönök és kötelezvény után 6661 frt 92 kr. Perköltségek 289 frt 38 kr. Igazgatóság jutaléka (698 frt 14 kr.) Felügyelő bizottság jutaléka (299 frt 20 kr.) Vezérigazgató felül-jutaléka 238 frt 41 kr.) Mult évi nyeremény áthozat (11 frt). Nyeremény szerint egyenleg 19,947 frt 39 kr. Összesen: 706,457 frt 87 kr.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonatőzsde.

— február 10.

A buzaüzlet iránya ma ellanyhult. A kinálat ugyan csak gyenge volt, de malmaink rendkivül tartózkodók voltak és csak nyomott árakon akartak vásárolni és vontatott üzlet mellett a forgalom csak mintegy 7000 métermázsára szoritkozott, mi gyengén tartott, sőt egyes esetekben pár krajczárral olcsóbb árakon is adatott el. — Rozs lanyha irányt követett és pár krajczárral olcsóbban kináltatott, egyéb gabonanemek gyenge forgalom mellett ugy árban, mint irányban teljesen változatlanok. Eladatott:

Buza: Tiszavidéki 100 mmázsa 77 kil. 12.85, 200 mm. 76 k. 12.30, 100 mm. 76 k. 12.75, 200 mm. 75.5 k. 12.77½, 100 mm. 75.5 k. 12.75, 300 mm. 74.8 k. 12.65, 300 mm. 73.5 k. 12.60, mind három hóra.

Pestmegyei 200 mm. 75 k. 12.40, 200 mm. 75 k. 12.50, 300 mm. 76 k. 12.90, 100 mm. 72 8 k. 12 25, mind három hóra.

Becsei 500 mm. 73.5 k. 12 57½, 200 mm. 73.5 k, 12.57½, mind három hóra.

Marosvidéki 1900 mm. 72 k. 12.15, három hóra.

Felsőtiszai 500 mm. 78 k. 12.60, 200 mm. 76.4 k. 12.40, 100 mm. 75 k. 12.40, mind három hóra.

Északmagyarországi 100 mm. 78 k. 12.50, 100 mm. 78 k. 12.50, 200 mm. 75.5 12.20, mind három hóra.

Oláhországi 100 mm. 71 k. 11.—, három hóra.

Tengeri 220 mm. 7.30, készfizetéssel.

Árpa 100 mm. 7.30, 200 mm. 7.50, készfizetéssel.

Zab 200 mm. 7.70, 200 mm. 7.81, készfizetéssel.

Tengeri uj 200 mm. 6.82½, készfizetéssel.

Mai hivatalos effektiv árak:

Buza uj bánsági	75—80 k.	12.30—13.—	frt
„ „ tiszavidéki	75—80 k.	12.10—13.10	„
„ „ pestvidéki	75—80 k.	12.20—12.85	„
„ „ fehérmegyei	75—80 k.	12.30—13.—	„
„ „ északmagyarországi	75—80 k.	11.70—12.45	„
Rozs ó	70—72 k.	8.80— 9.10	„
Árpa ó takarmány	60—62 k.	7.50— 7.70	„
„ ó égetnivaló	62—64 k.	7.80— 8.40	„
„ ó sörfőzdei	64—66 k.	9.50—10.60	„
Zab ó	37—40 k.	7.55— 7.95	„
Tengeri ó bánsági	75 k.	7.30— 7.35	„
„ másnemü	73 k.	7.20— 7.25	„
Köles ó	— k.	5.90— 6.10	„
Repcze uj káposzta	— k.	—.— —.—	„
„ bánsági	— k.	—.— —.—	„

Határidőüzlet Newyork ujabbi jelentékenyen olcsóbb jegyzései következtében csekély forgalom mellett nagyon lanyha irányban nyilt meg. Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 12.29 frt, 2500 mm. 12.28 frt.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén a lanyha irányzat mérsékelt forgalom mellett további előmeneteleket tett. Köttetett:

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 12.26 frt, 2500 mm. 12.23 frt.

Szokványbuza őszre 2500 mm. 11.25 frt.

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 7.32.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	12.24—12.26—	frt.
Szokványbuza őszre	11.25 —11.30—	„
Bánsági tengeri május—juniusra	7.30— 7.34—	„
Szokványzab tavaszra	8.37— 8.40	„

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalomban lanyhább berlini jegyzések az amugy is lanyha irány mellett további csökkenést idéztek elő szokványbuzában tavaszra, mig egyéb határidők állandók maradtak. A forgalom mérsékelt volt. Köttetett:

Szokványbuza tavaszra 2500-on 12.23, 2500 mm. 12.20, 2500 mm. 12.21, 2500 mm. 12 22.

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 7.33.

Esti forgalom.

Az esti forgalom üzlettelen, az irány lanyha volt.

Esti 6 órakor zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	12.20—12.22—	frt.
„ őszre	11.22½—11.27½	„
B.-tengeri május—juniusra	7.32— 7.35—	„
Oláh tengeri május—juniusra	7.27— 7.30—	„
Szokványzab tavaszra	8.37— 8.40—	„
Káposztarepcze aug.—szept.-re	13.3/8—13.1/2 —	„

Terménytőzsde.

A terménytőzsde ma teljesen üzlettelen volt.

Szilva iránt tartósan kellemes a hangulat. Szerbiai zsákáruért 12 frtot kináltak, de 12¼ frton alul nem kapható. Hordóáruért 12¾ frtot ajánlanak 56 kilókint.

Szilvaiz üzlettelen.

Termények mai hivatalos jegyzése 100 kilókint:

Különféle termény	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru frt
Kendermag	lanyha	Luczerna magyar	54.—	56.—
		franczia	86.—	88.—
		olasz	70.—	75.—
		vörös	50.—	57.—
Repczeolaj	szilárd	nyers azonnali száll.	—.—	—.—
		finomitott	34.—	34.50
		őszi, kétszer finomit.	—.—	—.—
Lenmagolaj	hiányzik		—.—	—.—
Olajpogácsa	lanyha	repcze, egyss. prés.	6.60	6.75
Disznózsir ingyen hordó netto tara	szilárd	pesti	73.—	73.50
		vidéki	—.—	—.—
Szalonna	szilárd	m.Ialégensz.árum.sz.	62.—	62.50
		városi légensz.	66.—	66.50
		füstölt, azonnal	73.—	74.—
Faggyu	csendes	olvasztott	43.—	44.—
Szilva ingyen hordó t. s. hordó és zsákokban	szilárd	bosnyiai, hordó	22.30	22.50
		zsákokban	21 40	21.70
		szerbiai hordó	22 30	22 50
		„ zsákokban	20 50	20 75
Szilvaiz ingyen hordó netto tara	lanyha	szlavoniai Ia uj	—.—	17.—
		bánsági uj	14.—	16.—
Bab	lanyha	magyar min. szerint	18.—	16.—
		szerbiai	13.—	14.—
Sabse burok nélkül	szilárd	magyar Ia	16.—	18.—
		szerbiai	—.—	—.—
Hamuzsir ingyen hordó netto tara	csendes	magyar fehér	—.—	—.—
		magyar kékes	—.—	—.—
		házi kék	—.—	—.—
		illiriai,	—.—	—.—
		erdélyi	—.—	—.—
Borkő (term.) hordó nélkül	szilárd	fehér Ia	64.—	66.—
		fehér IIa	54.—	58.—
		vörös	—.—	—.—
Méz netto tara	lanyha	nyers min. szerint	27.—	27.50
		sárga, csurgatott	30.50	31.—
		fehér	—.—	32.—
Viasz	szilárd	apró bordókban	—.—	—.—
		rosznyói	121.—	123.—
		bánáti	122.—	—.—
Szesz 100 liter százalékonkint	szilárd	nyers	31.50	32.—
		élesztő	33.75	34.—

Értéktőzsde.

Az irányzatban tegnap beállt változás a mai forgalomban is kedvező hatással mutatkozott, annal is inkább, mivel Párisból és Frankfurtból is kedvezőbb árfolyamok érkeztek. A forgalom ugy hitelrészvényekben, mint járadékokban igen élénk volt, árfolyamaik csak mérsékelt ingadozásokat szenvedtek, s tegnappal szemben további emelkedést mutatnak. Az irány javulását főkép az a körülmény okozta, hogy az angol bankba arany folyt be, valamint a franczia bank kedvező kimutatása. Kivánatos, hogy a kedvező hangulat tartós is legyen.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén osztrák hitelrészvények 292.50-en indulván, estek futólag 290.50 re, mire ismét emelkedtek bécsi megnyitási árfolyamokra 294-re, magyar hitelbank 281.25-től 283-ig, magyar papirjáradék 84 20-on, magyar 4% os aranyjáradék 84.45—84.75-ön köttettek. Magyar leszámitoló és pénzváltó bank azonnali átvételre 99.50 pénz.

11 óra 30 perczkor zárulnak: osztrák hitelrészvények 294—294.50, magyar 4% os aranyjáradék 84.70—84.75.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén kezdetben lanyha hangulat uralkodott, később azonban berlini kedvezőbb jegyzésekre megszilárdult az irány. A helyi értékekben való forgalom ma szintén valamivel kedvezőbb volt, s egyesek magasabb árfolyamokat is értek el; váltók és valuták csekély eladás mellett inkább valamivel lanyhábbak. Osztrák hitelrészv. 291.50—294.50, m. hitelbank 282—284.50, magy. leszámitoló és pénzváltóbank 100—100.50, pesti kereskedelmi bank 645, magyar iparbank 182—185, magyar 4%-os aranyjáradék 84.55—84.90, magyar 6% kos aranyjáradék 117.75, magyar papirjáradék 84.25—84.60, tiszai sorsjegyek 109, keleti vasuti elsőbbségek I. kib. 90-en köttettek. Forgalomba jöttek továbbá országos központi takarékpénztár 545 ön, magyar biztositó társaság 4000-en, Ganz és társa-féle vasöntöde 650-en, pesti közuti vasuti élvezeti jegyek 262-ön, rimamurányi vasmü 113.50, Schlick-féle vasmü 230-on, Drasche féle téglagyár 142—144.50-ig, kassa-oderbergi vasut 139 en, birodalmi márka 58.50-en, váltó német bankpiaczokra azonnali átvételre 58 40 en köttettek.

1 óra 30 perczkor zárulnak: osztrák hitelrészvények 294—294.50, magyar hitelbank 283—283.50, magyar 4%-os aranyjáradék 84.85—84.90.

Utótőzsde.

Az utótőzsde lanyha hangulatban nyilt meg, jobb berlini jelentésekre azonban később megszilárdult. Osztrák hitelrészvények kezdetben 291 és 289.50-en árultatván, emelkedtek 294-ig, magyar 4%-os aranyjáradék 84.30-tól 84.60-ig köttetett.

4 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 293.75—294, magyar 4%-os aranyjáradék 84.55—84.60.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde magas frankfurti zárlati árfolyamokra szilárd magatartásban nyilt meg, a forgalom kezdetben igen élénk volt, később nyugodtabbá lett. Osztrák hitelrészvények 293.75-ről 295 re emelkedvén, 292.75-re estek, magyar 4%-os aranyjáradek 84.60-tól 84.90-ig és 84.45-ön, magyar 4%-os aranyjáradék 84.30—84.40-en köttetett, magyar leszámitoló és pénzváló bank 100 frt pénz, magyar papirjáradék 84.30—84.35.

6 órakor zárulnak: Hitelrészvények 292.50—292.75, magyar 4%-os aranyjáradék 84.40—84.45.

Felszámolási árfolyamok.

Magyar papirjáradék	84.50
Magyar 4%-os aranyjáradék	84.75
Magyar általános hitelbank	283.—
Magyar leszámitoló	100.—

Magyar földhitel	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitel	294.—
Anglo-osztrák	—.—
Unio-bank	—.—
Tiszai és szegedi kölcsön	—.—

Sertéskereskedelmi csarnok Budapest—Kőbányán.

Kőbánya, febr. 10. Csekély felhajtás következtében az üzlet igen szilárd, árak emelkedők. Magyar öreg nehéz 59½—60½, fiatal nehéz 61½—62½, közép 61—62, szedett nehéz —.—, közép 58½—59½, könnyü 58—. Romániai bakonyi nehéz —.— átmeneti, közép 58—59 átmeneti könnyü —.— átmeneti, eredeti nehéz —.— átmeneti könnyü —.— átmeneti, Szerbiai nehéz 60— átmeneti, közép 58½—59½ átmeneti könnyü 58—58½ átmeneti. — Az árak páronkint 45 kilós és 4%-os levonással, kilogr.-kint értendők. Románia és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adattak el, vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megtéríttetik.

Üzleti tudósítások.

Vidéki üzlet.

Heves, febr. 8. (Az „E g y e t é r t é s“ tudósitása.) Az időjárás tartósan hideg és száraz az égbolt felhőtlen derült, havat egyhamar nem is várhatunk, a mi elég aggodalmat okoz — mert félünk, hogy vetéseink megfagynak — s azok csirázása és fejlődése is meg van akadályozva az erős fagy kéregben. Ma este erős szélvihar zavarta meg a hetek óta tartó csendes téli időt, de nem oly természetü, a mely valami esést jelentene. Piaczi áraink kissé emelkedtek, kivált a tengeri, árpa és zab — a sertésnek szintén igen nagy ára van kivétel nélkül. Terményáraink a mai hetivásáron a következők voltak: Buza mmázsája 11—12 frt, rozs 8—9 frt, tengeri 7—7.50, frt, árpa 7—7.50 frt, zab 9—10 frt, bükköny 6—7 frt, bab 8—9 frt, burgonya hektoliterje 2—2.50. Vásár igen élénk volt, vevő sok. — Az egészségi viszonyok jók.

B.-Csaba, febr. 10. (Az „E g y e t é r t é s“ tudósitása.) Gabona üzletünk buzában a lefolyt héten igen vontatott volt, az árak hanyatlása Budapestről naponta érkező lanyhább tudósitások következtében nálunk is észlelhető volt, az árak 20—25 krral hanyatlottak. T e n g e r i környékbeli hizlalók által még mindig igen kerestetik, és igy az árak igen szilárdak. Á r p a kivált szép vetni való igen kerestetik. Jegyzünk buzát: 72 k. 11.10 11.15, 73 k. 11.20—11.30, 74 k. 11.40—11.50, 75 k. 11.60—11.65, 76 k. 11.70—11.80, 77 k. 11.80—12. Tengeri nagyszemü 6.50—6.55, tengeri cinquantin 6.55—6.60, árpa tiszta 7.20—7.30, zab 8.20—8.24, szalonna 62—64 frt., köles 4.80—5.20, kása 10.50—11.20 100 klgrkint.

Kolozsvár, febr. 9. (Az „E g y e t é r t é s“ tudósitása.) Vidéki behozatal a közepesen alól maradt. Pedig az idő és utak kedvezők. Az idő ismét téliesre változott. Pár nap óta hegyeinken nagy havazások voltak, mikből a völgyeknek is jutott egy kevés. De gabonánk fogyatékán. Sertésben és szarvasmarhában pedig ilyenkor már általában gyenge a behozatal. A z á r t v á r o s i r e n d s z e r óta még gyengébb, mert a vidéki nép sokban félreérti és s o k v i s s z a é l é s n e k i s v a n k i t é v e. A gabonahiány a majorság tenyésztésében is érezhető. A vidéki szegényebb nép inkább fában forgat egy kevés pénzt. P i a c z u n k a z á r t r e n d s z e r ó t a á l t a l á b a n g y e n g ü l t; a z á r a k e m e l k e d t e k; a z é l e t k ö l t s é g e s e b b l e t t. Ma jegyzett árainkat a következőkben közöljük: G a b o n a p i a c z. Hektlr. szerint: első minőségü tiszta buza 8.50—8.80 frt, másod minőségü 7.50—8.50 frt, rozs 5.40—5.80 frt, málé 4.50—4.80 frt, zab 2.85 frt, elegy buza 5.40—5.80 frt. A málét kivéve, az árak a mult héthez képest m i n d e n g a b o n a n e m b e n e m e l k e d t e k. A málénál kissé csökkentek. S e r t é s - v á s á r. Alig volt a piaczon m. e. 200 drb. Eladatott 90 drb. A kövér drbja 34—70 frt, sovány 15—22 frt, malacz 9—14 frt. Jól kinizott sertés igen kevés volt. Malacz a zárt rendszer miatt még kevesebb. Legtöbb nagy rideg sertés. F a p i a c z. Egy szekerecske fa 3.50 frt, nagyobb szekér 4—5 frt. A városi szegényebb néposztály többnyire a piaczról hétről-hétre vett fával tüzel. T a k a r m á n y. Egy kis szekér széna 6—8 frt, nagyobb 8—10—12 frt, szalma 3 frt, egy pár zsup szalma 9 kr. — M a j o r s á g. Párjával: csirke 60—70 kr, kövér liba 5 frt, sovány 3 frt, pulyka 5 frt, rucza 1.30 frt, tojás 6 drb 10 kr. V e g y e s c z i k k e k. Egy kiló marhahus 46 kr, nyers sertés hus 48 kr., füstölt 70 kr, fris hájzsir 72 kr, friss szalonna 72 kr, turó 60 kr, h a r c s a 80 kr. 20 liter krumpli 90 kr, paszuly 2 frt, murok 60 kr. — Ujdonság a z i d e i b á r á n y, melynek darabja 5 forint.

Hódmező-Vásárhely, febr. 8. (Az „E g y e t é r t é s“ tudósitása.) A már hetek óta tartós abnormis-lanyha időjárás a legnagyobb aggodalmakat kelti gazdáinkban őszi vetéseink helyzetét illetőleg, nappal olvad, éjszaka fagy és a hótakaró hiányának káros hatása már most is mutatkozik, a mennyiben buzavetéseük sárgul, vörösödik, de leginkább észlelhető ez a késői vetéseknél. Utaink jók, de forgalom csekély. Buza a lefolyt héten tulnyomólag lanyha irányzatot követett. Eladatott: 500 mm. (vevő a helybeli első gőzmalom) 12 frt 76 5/10 sulyu 700 mm. 77 k. egy bécsi mümalom részére 12.05 a helybeli vasuthoz szállitva. Árpa csak helyi szükségleteinkre is alig elegendő, tiszta vetni való 7.50 mm., kukoricza: tartósan szilárd, kereslet a sertés hizlalók részéről tartósan jó volt; eladatott mintegy 800 mm. 6.35—6.40-ig és 200 mm. ó-tengeri 6.60 frt.

Napirend február 11-én.

Naptár: Szombat. R. kath: Dezső, Frózina. Prot.: Frozina. Görög-orosz: (január 30.) Zsidó: (sebat 22.) Nap kel 7 ó. 15 p., nyug. 5 ó. 14 p. Hold kel 1 ó. 7 p. reg., nyug. 10 ó. 20 p. d. e. Utolsó negyed 9 óra 50 percz reggel. Venus naptávolban.

Tudományos vita estély az egyetemi olvasókörben este 6 órakor.

A korcsolya-egylet jégpályáján Callie Curtis bravour mutatványai d. u. 4 órakor.

A terézvárosi kör felolvasó estélye 1/28 órakor. Felolvasó: Lanka Gusztáv.

Protestáns bál az Európában.

Épitésvezetők bálja a vigadóban.

A budapesti kereskedő ifjak társulatának hangversenynyel egybekötött tánczestélye saját helyiségében.

A budai körben hölgyestély.

A fehérmegyei társaskör zártkörü tánczestélye a zenekedvelők egyletének helyiségében.

A báró Baldácsy Antal III. fővárosi hadastyán-egylet tánczvigalma a régi lövöldében.

A budapesti arany-, ezüst- és ékszer-munkások bálja a Hungáriában.

A budapesti könyvkötők önképző-egyesületének tánczvigalma a föv. iparoskörben.

A budapesti bádogos segédek betegsegélyző-egyletének zárt körü bálja a Schuszter-féle sör csarnokban.

A Szt.-Anna betegsegélyző-egylet bálja a Jarosaui sörcsarnokban.

A m. államvasutak gépgyára tüzoltó testületének tánczvigalma.

Egyetemi polgárok értekezlete Munkácsi budapesti fogadtatása tárgyában d. u. 6 órakor.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7-ig

Egyetemi könyvtár d. u. 3—7-ig

Muzeumi könyvtár d. e. 9—1-ig.

Muzeumban képtár d. e. 9—1-ig.

Horváth-féle „A föld körül“ czimü nagy mozgó diorama a mugárnton (58. sz.) egész nap. Belépti dij 20 kr.

Állatkert nyitva egész nap.

Kivonat a hivatalos lap február 10-ik számából.

Árverések a fővárosban. Gévay Béla 691 frtra becs. ingatl. febr. 18 (I—III.) Kozma Gábor 100,000 frtra becs. ingatl. május 17 (torony-utcza 1.) Moóry Gyula 627 frtra becs. ingatl. febr. 17 (I—III.)

Árverések a vidéken. Sztrihovszky József 1957 frtra becs. ingatl. febr. 22 Sárfő (Bazin). Fejes István 1447 frtra becs. ingatl. febr. 23 Keczel (Kalocsa). Pintér Ferencz 19,000 frtra becs. ingatl. febr. 27 Vácz. Dragschitz György 4000 frtra becs. ingatl. febr. 28 Kismartonban. Molnár János 1719 frtra becs. ingatl. febr. 17 Büssü (Kaposvár). Végh József 800 forintra becs. ingatl. márcz. 15 Dákán (Pápa). Csepregi József 450 frtra becs. ingatl. febr. 28 Vácz. Gaitzky Péter 1500 forintra becs. ingatl. febr. 14 Szent-Endre (pestvidéki tszék). Öreg Csapó Mihály 1403 frtra becs. ingatl. febr. 16 Fehértó (Győr). Bárácskov Zsiva 830 frtra becs. ingatl. febr. 9 Nagybecskerek. Benczák Iván 2864 frtra becs. ingatl. febr. 27 Szvetahóczon (M.-Szombat). Tóth Ferencz 852 frtra becs. ingatl. márcz. 17 Szil (Kaposvár) Ursák István 2184 frtra becs. ingatl. márcz. 17 Perbete (Komárom). Bugyi Imre 6567 frtra becs. ingatl. ápril 6 Talloson (Galántha). Tóth Éva 2915 frtra becs. ingatl. márcz. 15 Pográny (Nyitra). Hantzinger Tamás 999 frtra becs. ingatl. márcz. 11 Szt.-Péter (Magyaróvár). Moldovan Aniska 330 frtra becs. ingatl. febr. 27 Berlad (Besztercze). Hollendonner János 700 frtra becs. ingatl. márcz. 11 Kismartonban. Zsorzs Ivánka 1527 frtra becs. ingatl. febr. 18 Parácz (Temesvár). Bugyi Imre 7567 frtra becs. ingatl. márcz. 6 Talloson (Galántha). Suda János 19,173 frtra becs. ingatl. febr. 23 Ragyolcz (Losoncz). Pelle Gergely 2860 frtra becs. ingatl. febr. 16 Péterfalva (Rimaszombat). Selig Angel 4824 frtra becs. ingatl. febr. 27 Hászton. Baumel Jakab 414 frtra becs. ingatlságai febr. 17 Ujpesten (Budapest). Hadnagy Józsefné 1307 frtra becs. ingatl. márcz. 14 Dálnok (K.-Vásárhely). Sárközy Vincze 4975 frtra becs. ingatl. márcz. 3 Kisszszon (Kaposvár). Kitulea 291 frtra becs. ingatl. febr. 20 Csáklya (Nagyenyed). Verner János 170 frtra becs. ingatl. febr. 28 Visegrádon (pestvidéki tszék). Roska Gligor 750 frtra becs. ingatl. febr. 20 Buzdon (Medgyes). Köcker Márton 500 frtra becs. ingatl. márcz. 14 Botfalu (Brassó). Peck József 1000 frtra becs. ingatl. febr. 16 Árpád (Pécs). Szliz József 421 frtra becs. ingatl. márcz. 14 Csejte (Nyitra). Duris András 852 frtra becs. ingatl. márcz. 13 Vágujhely (Nyitra). Németh Ferencz 592 frtra becs. ingatl. febr. 13 Mérges (Győr). Németh Sándor 350 frtra becs. ingatl. febr. 13 Mérgesen (Győr). Reitmann János 1253 frtra becs. ingatl. febr. 20 Fehéregyház (Besztercze). Popovits Gyojka 2344 frtra becs. ingatlanai febr. 18 Petromán (Csákovár). Kermezán Tagyer 444 frtra becs. ingatl. febr. 24 Ulyes (Déva). Földváry Kálmán 16,942 frtra becs. ingatl. febr. 27 Gyöngyösön. Nehai Matolay Rozália 1100 frtra becs. ingatl. febr. 27 Vácz. Brandecker Anna 1130 frtra becs. ingatl. ápril 11 M.-Vásárhely. Néhai Kiss Ignácz 1885 frtra becs. ingatl. márcz. 4 Székesfehérvár. Nagy Borbála 1020 frtra becs. ingatl. márcz. 7 Bátor (Eger). Néhai Benyo Pál 880 frtra becs. ingatl. márcz. 4 Nyitra. Matits Ráda 1820 frtra becs. ingatl. febr. 9 Nagybecskerek.

Csődhirdetmény. Spitz Viktor temesvári kereskedő ellen, bej. ápril 18., csődbiztos Capdebó Lajos kir. tvszéki biró, tömeggondnok Hirsch Ignácz temesvári ügyvéd. — Smilovits Lipót máramarosszigeti kereskedő ellen, bej. ápril 17., csődbiztos Korányi Frigyes m.-szigeti kir. tvszéki biró, tömeggondnok Volosz Lajos ügyvéd. — Klekner Gyula zilahi keresk. ellen, bej. ápril 17., csődbiztos dr. Kiss Endre kir. tvszéki biró, tömeggondnok Kiss Lajos zilahi ügyv. — Koller Ágoston bajai lakos ellen, bej. márcz. 28., csődbiztos Orsay Vilmos kir. tvszéki biró, tömeggondnok Ollay Lajos bajai ügyvéd.

Szerkesztői üzenet.

O. J. B.-Csaba. Szivesen vesszük.

CSÁVOLSZKY LAJOS

felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

IDEGENEK NÉVSORA.

Vadászkürt szálloda.

Langenfelder A. Nürnberg.
Kary L. kdő Bécs.
Sztaviczky E. kdő Berlin.
Jantay G. kdő Bécs.
Vodnyanszky V. Budweis.
Schulz O. kdő Bécs.
Levy A. kdő Mühlhausen.
Schmidt G. kdő Bécs.
Kristodor J. kdő T.-Severin
Staar L. kdő Bécs.
Schreiber Zs. kdő Bécs.
Ronacher R. kdő Bécs.
Herz Gy. kdő Frankfurt.
Benko J. hajónagy Pola.

Pannonia szálloda.

Mocsáry B. birt. Nagyfalu.
Nyomárky H. birt. Zemplén.
Vitális Gy. birt. Kassa.
Lázár J. birt. Orosháza.
Szemző S. Kecskemét.
Garzó J. H. M.-Vásárhely.
Greiner A. kdő Eger.
Majorszky K. mgzó Kassa.
Dessewffy J. mgzó Krivein.
Br. Flödnig A. birt. Alatjáu
Lányi M. kdő Esztergom
Jaulusz G. hiv. Miskolcz.

Erzsébet szálloda.

Antonescu J. Német Bogsán.
Grosetz J-né Z.-Egerszeg.
Csapó S. ügyv Tamasi.
Ösz F. gazdat. N.-Karoly.
Stadel J. és neje Pusztazer.
Kende M. mérn. Tokaj.
Dr. Zeissler N. Miskolcz.
Weisz D. kdő Bécs.
Szabó E. Csáktornya.

Holzwarth-Frohner száll.

Br. Bülow mgzó Berlin.
Szojka G. főmérn. Szeged.
Pattenhausen C. London.

Weinberger A. birt. Baj.
Stán F. kdő Lyon.
Schlimp F. mérn. N.-Káta.
Braun J. Gyoma.
Spitz A. kdő Bécs.
Reisz K. mgzó Bécs.
Kirtz L. kdő Komárom.
Grünfeld P. Szeged.
Löwy V. L.-Szt.-Miklós.
Hippmann V. kdő Bécs.

István főhg. szálloda.

Krisztinkovich E. Győr.
Szalay Ö. képv. Pozsony.
Dr. Klamarik J. B.-Bánya.
Fischer K. kdő Budapest.
Kovács G. mgzó Győr.
Bauer A. mérn. Bukarest.
Fischer S. kdő Bécs.

Fehér ló szálloda.

Fényes G. Berettyó Ujfalu.
Rieszter M. birt. Munkács.
Wilszki V. kdő Ruttka.
Maraus L. N.-Várad.
Volner J. és neje Bécs.
Baleg F. jegyző Beregi.
Schichtner J. gyáros Bécs.
Brein B. hivtln. Linz.
Schwartz M. kdő Z.-ámbok.
Berecz B. kdő Temesvár.
Krausz M. kdő Verségh.
Bleuer J. kdő Uri.

Arany sas szálloda.

Beöthy L. főisp. Heves.
Sivó Gy. fldb. N.-Abony.
Gulner Gy. fldb. N.-Abony.
Elek L. fldb Demecser.
Barna J. fldb. T.-Füred.
Szlovák J. mérn. M.-Tur.
Bódi J. fldb. M.-Tur.
Endreffy Z. fldb. Szeged.
Mijatovics M. kdő Szabadka
Luppus M. fldb. B.-Komlós.
Molnár B. fldb. Szentes.
Bojtos M. fldb. B.-Gyarmat.

Szinházak és mulatságok.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombat, február 11-én:

WILTNÉ asszony, császári kir. udvari és kamara-énekesnő vendégjátékául:

HUNYADI LÁSZLÓ.

Eredeti opera 4 szakaszban. Szövegét irta Egressy Béni. Zenéjét szerzette Erkel Ferencz.

Személyek:

IV. László	Pauli	Mária, leánya	Maleckyné
Czillei Ulrik	Köszeghy	Erzsébet	WILTNÉ
Hunyady L.	Perotti	Nemes	Pongrácz
Hunyady M.	Kordin M.	Hölgy	Tarnai S.
Gara, nádor	Malecky		

Kezdete 7 órakor.

Holnap, febr. 12-én: „Csalódások.“ Vigjáték 4 felv. — Ezzel: „János kulacsa.“ Vigjáték 1 felv.

VÁRSZINHÁZ.

Szombat, február 11-én:

Először:

RANG ÉS MÓD.

Szinmü 3 felvonásban, irta Szigeti József.

Személyek:

Bannai	Bercsényi	Eltei Oszkár	Benedek
Clarisse	Helvey L.	Tauer	Pintér
Irma	Márkus E.	Weber	Szigeti Imre
Bannai Gerő	Szigeti J.	Klein	Komáromi
Erzsébet	Sz.-né Prielle K.	Szobaleány	Vizváriné
Sándor	Hetényi	Inas	Sántha
Auenburg	Ujházi		

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Szombat, február 11-én:

Blaha L. asszony mint vendég.

Először:

A körösi lány.

Eredeti népszinmü a fővárosi életből, dalokkal 3 felvonásban. Irta Balázs Sándor. — Személyek:

Kaczér Gáspár	Tihanyi	Hazafi Véres	Karikás
Kádár János	Ditrói	Tibula	Horváth
Katicza	Párténainé	Tibuláné	Klárné
Örzsike	Vadnay V.	Szikra	Kovács I.
Nagy Gergely	Vidor	Czigányprimás	V. Kovács
Kis Peti	Ujvári	Egy vendég	Marton
Mari	Blaha L.	Egy diák	Hatvani
Palotás János	Toldi		

Kezdete 7 órakor.

Holnap ugyanez.

IDŐJÁRÁS.

Az időjelző intézet távirati jelentése 1882. február 10. reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	Szél iránya és ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius fokban	Csapadék mm.	Felhőzet
Arad	75.7	DK₃	— 6.1	—	◔
Besztercze	73.6	◎	— 8.6	—	●
Besztercebánya	73.6	E₁	— 8.0	—	●
Budapest	74.8	◎	— 3.7	—	○
Csáktornya	75.6	E.	— 6.0	—	○
Debreczen	74.9	DNY₂	— 5.4	—	◑
Eger	—	ENY₁	— 8.8	—	○
Eszék	—	—	—	—	—
Fiume	76.2	E₂	+ 2.3	—	○
Késmárk	73.9	E₃	—10.2	—	○
Keszthely	75.8	E₁	— 4.9	—	●
Kolozsvár	74.9	NY₁	— 5.4	—	●
Magy.-Óvár	76.0	NY₁	— 6.4	—	○
Mármaros-Sziget	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed	75.0	EK₁	— 7.5	—	●
Nagy-Szeben	75.3	ENY₂	— 9.3	—	●
Nagyvárad	75.1	DK₁	— 4.6	—	◑
Orsova	74.9	◎	— 4.2	—	●
Pancsova	76.3	DK₁	— 7.3	—	●
Selmeczbánya	74.8	K₁	— 3.8	—	○
Sopron	75.7	ENY₅	— 6.2	—	○
Szatmár-Németi	73.6	DNY₂	— 5.6	—	●
Szeged	76.5	ENY₁	— 4.2	—	◑
Szepsi-Szt-György	73.5	NY₁	—10.1	✱1	○
Szolnok	75.6	D₂	— 6.9	—	○
Temesvár	—	DNY₁	— 7.4	—	◑
Trencsén	73.6	◎	— 1.3	—	◔
Ungvár	74.5	K₂	— 5.3	—	●
Zágráb	75.6	NY₁	— 4.8	—	○
Bécs	75	◎	— 4.5	—	○
Bregenz	77.4	D.	— 5.3	—	≡
Lesina	74.6	EK₁	+ 3.0	—	○
Pola	75.3	E₁	+ 0.4	—	≡
Prága	75.8	DNY₁	— 5.8	—	◔

Áttekintése a mai időjárásnak:

E u r ó p á b a n: A légnyomás nagyon keveset változott. A nagy légnyomás (777—778) ma is a kontinens közép tájáról terjed ki annak nagy részére (771—773). — Gyenge szeleknél az idő többnyire derült, helyenkint ködös. Csapadék kevés, a hőmérséklet kisebbedett fagyos.

H a z á n k b a n: Többnyire északi és nyugatias mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet délnyugaton kisebb, északkeleten kissé nagyobb lett; a légnyomás keveset változott. — Az idő a keleti kisebb részben változó felhőzetü; a többi nagyobb részben derült. — Kevés hó Sepsi-Szt.-Györgyön volt.

Kilátás a jövő időre:

H a z á n k b a n: Helyi kivételekkel északkeleten, általában derült fagyos időt várhatni továbbra is.

Vasuti közlekedési utmutató.

A vonat indul.	A vonatok minősége	Indulási idő
Az osztrák államvaspálya indóházából.		
Budapestről—Érsekujvár, Pozsony, Bécs	szem. vonat gyorsvonat szem. vonat futárvonat	9 óra 30 p. este 8 óra 30 p. regg. 9 óra 20 p. regg. 2 óra 10 p. d. u.
Budapestről, Vácz, Esztergom, Nána, Érsekujvár	vegyes von.	12 óra 5 p. d. u.
Budapestről, Czegléd, Szeged, Temesvár, Verciorova	futárvonat	10 óra 10 p. este
Budapestről, Czegléd, Szeged, Temesvár, Karánsebes	szem. vonat futárvonat szem. vonat	8 óra 15 p. este 10 óra 10 p. este 8 óra 55 p. regg.
Budapestről, Czegléd, Debreczen, Miskolcz, Kassa	személy von. „ „	6 óra 35 p. este 7 óra 50 p. regg.
Budapestről, Czegléd, Szolnok, Püspök-Ladány, N.-Várad, Kolozsvár, Brassó, Predeal	futárvonat	10 óra 10 p. este
Budapestről, Czegléd, Szolnok, Arad, N.-Szeben, Brassó	szem. vonat „ „	6 óra 35 p. este 7 óra 30 p. regg.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából.		
Budapestről Hatvan, Salgó-Tarján, Losoncz, Zólyom, Ruttka	gyors vonat szem. vonat vegyes von.	6 óra 34 p. regg. 5 óra 40 p. d. u. 2 óra 50 p. d. u.
Budapestről, Gödöllő, Hatvan, Miskolcz, Kassa	szem. vonat vegyes „ gyors „	7 óra 31 p. regg. 8 óra 50 p. este 11 óra — p. éjjel
A déli vasut (budai) indóházából.		
Budapestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof	szem. vonat gyors vonat vegyes von.	7 óra 10 p. regg. 5 óra — p. d. u. 7 óra 45 p. este
A vonat megérkezik. az osztrák államvasut indóházába	**A vonatok minősége**	**Megérkezési idő**
Bécs, Pozsony, Érsekujvár Budapestre	futárvonat szem. vonat futárvonat szem. vonat	3 óra 31 p. d. u. 5 óra 48 p. „ 9 óra 41 p. este 5 óra 57 p. reg.
Érsekujvár, Esztergom, Nána, Vácz, Budapestre	vegyes von.	11 óra 51 p. d. e.
Verciorova, Temesvár, Szeged, Czegléd, Budapestre	futárvonat	7 óra 30 p. regg.
Karánsebes, Temesvár, Szeged, Czegléd, Budapestre	szem. vonat futárvonat szem. vonat	8 óra 40 p. este 7 óra 30 p. regg. 9 óra 45 p. regg.
Kassa, Miskolcz, Debreczen, Czegléd, Budapestre	szem. vonat „ „	8 óra 21 p. este 7 óra 55 p. regg.
Predeal, Brassó, Kolozsvár, N.-Várad, Püspök-Ladány, Szolnok, Czegléd, Budapestre	futárvonat	7 óra 30 p. regg.
Brassó, N.-Szeben, Arad, Szolnok, Czegléd, Budapestre	szem. vonat „ „	8 óra 21 p. este 7 óra 55 p. regg.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába.		
Ruttka, Zólyom, Losoncz, Salgó-Tarján, Hatvan, Budapestre	vegyes von. gyors vonat vegyes von. személy von. gyors vonat	6 óra 33 p. regg. 7 óra 30 p. regg. 10 óra 37 p. d. e. 3 óra 50 p. reg. 10 óra 14 p. este
Kassa, Miskolcz, Hatvan, Gödöllő, Budapestre	személy von. vegyes von. gyors vonat	7 óra 58 p. este 6 óra 33 p. regg. 7 óra 30 p. regg.
A déli vasut (budai) indóházába.		
Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár, Budapestre	személy von. gyors vonat pósta vonat	7 óra 39 p. regg. 11 óra 35 p. d. e. 8 óra 47 p. este

Vizállás.

1882. február 10-én.

Folyó	Vízmérce	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik
Duna:	Pozsony	0.59	—	áradó
	Komárom	0.35	—	apadó
	Budapest	0.49	—	áradó
	Mohács	0.67	—	apadó
	Vukovár	—	—	—
	Ujvidék	1.00	—	apadó
	Pancsova	0.10	—	áradó
	Orsova	0.65	—	apadó
Dráva:	Barcs	—	—	—
	Eszék	—	—	—
Száva:	Sziszek	1.15	—	áradó
Tisza:	M.-Sziget	0.50	—	apadó
	Beregszász	—	—	—
	Sárospatak	0.45	—	apadó
	Szatmár	0.60	—	váltlan
	Tokaj	—	0.35	apadó
	Szolnok	—	—	—
	Szeged	0.14	—	apadó
Körös:	B.-Gyula	—	—	—
Maros:	Arad	—	—	—
Béga:	Temesvár	0.08	—	apadó

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései (azonos a P. Lloydéval) február 10.

Minőségi súly hektoliterenkint — 100 kilogrammnak ára

Faj	Irányzat	74 klg. frttól	74 klg. frtig	75 klg. frttól	75 klg. frtig	76 klg. frttól	76 klg. frtig	77 klg. frttól	77 klg. frtig	78 klg. frttól	78 klg. frtig	79 klg. frttól	79 klg. frtig	80 klg. frttól	80 klg. frtig	81 klg. frttól	81 klg. frtig
bánsági búza	szilárd	12.30	12.35	12.40	12.50	12.55	12.65	12.70	12.80	12.85	12.90	12.95	13.—	—.—	—.—	—.—	—.—
tiszavidéki	„	12.40	12.45	12.50	12.60	12.65	12.75	12.80	12.90	12.95	13.—	13.05	13.10	—.—	—.—	—.—	—.—
pestvidéki	„	12.20	12.25	12.30	12.35	12.40	12.50	12.55	12.65	12.70	12.75	12.80	12.85	—.—	—.—	—.—	—.—
fehérmegy.	„	12.30	12.35	12.40	12.50	12.55	12.65	12.70	12.80	12.85	12.90	12.95	13.—	—.—	—.—	—.—	—.—
m. északk	„	11.70	11.80	11.85	11.90	11.95	12.05	12.10	12.20	12.25	12.35	12.40	12.45	—.—	—.—	—.—	—.—
	„	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

Gabona	0 vagy uj	Faj	Irányzat	Minőségi súly hektoliterenkint	100 kilogrammnak ára frt	kr.	frt	kr.
rozs	ó	—	szilárd	70—72	8	80	9	10
árpa	„	takarmány	szilárd	60—62	7	50	7	70
„	„	égetni való		62—64	7	80	8	40
„	„	sörfőzdei	szilárd	64—66	9	50	10	50
zab	„	—	szilárd	37—40	7	55	7	85
tengeri	„	bánsági	szilárd	75	7	30	7	35
„	„	másnemü	„	73	7	20	7	25
köles	„	—	„	nélkül	5	90	6	15
káposzta-repcze	uj		„		—	—	—	—
bánáti-repcze	uj		„		—	—	—	—

Szokvány gabona, határidőre

Gabona	Irányzat	Határidő	100 kilogrammnak ára pénz frt	pénz kr.	áru frt	áru kr.
buza	lanyha	tavasz	12	24	12	26
	„	őszre	11	25	11	30
	„		—	—	—	—
tengeri	szilárd	május—junius 1882	7	50	7	34
zab	szilárd	tavasz	8	37	8	40
	„	őszre	—	—	—	—
repcze káposzta	„	augusztus—szeptemberre	—	—	—	—
„ bánáti	„	julius—augusztusra	—	—	—	—

Értékpapirok

Államadósság		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar vasuti kölcsön á 120 frt	5%	130.50	131.—
„ „ „ 120 frt egyes darabokban	5%	130.50	131.—
Gömöri államvasuti záloglev.	5%	—.—	—.—
Magyar 1869. keleti vasut áll.-kötv. (elsőbbs.) adóm.	5%	89.75	90.50
„ 1873. „ „ ar. v. ezb.	5%	107.50	108.50
„ 1876. „ „ államkötv. ar.	5%	93.50	94.50
„ kir. nyeremény-kölcsön 100 frt		113.50	114.—
„ „ 50 frt		110.—	111.—
Tiszai és szegedi kölcsön		109.—	109.50
1871-iki magyar állam-kölcsön-kötv. strl. £	4%	—.—	—.—
1873-iki „ „	5%	—.—	—.—
Magyar kir. aranyjáradék adómentes	6%	117.75	118.85
„ „	4%	84.75	85.—
Magyar aranyjáradék adóm. végl. kötv.		84.40	84.70
„ papirjáradék	5%	—.—	—.—
„ földtehermentesitési kötvények	5%	96.—	97.—
„ „ 1867. záradékkal	5%	94.50	95.50
„ „ temesi	5%	96.50	97.50
„ „ 1867. záradékkal	5%	94.50	95.50

Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	—.—	—.—
„ „ erdélyi	5%	97.50	98.50
Magyar orsz. jel. urbéri válts. kötv. (100 frt)	5%	92.50	93.50
Kir. horv.-szlav-jelz. földválts. kötv. (100 frt)		—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt).	5%	97.50	98.50
Magyar kir. kamatozó kincstári ut. 6 hóra (100 frt)		—.—	—.—
Egyesit. államadósság papirban	5%	73.50	74.—
„ „ ezüst kamat jan.—jul.	5%	75.50	76.
„ „ apr.—okt.	5%	75.50	76.—
Osztr. aranyjáradék 4% kamat	4%	92.50	93.—
„ papirjáradék, adómentes	5%	—.—	—.—
„ államadósság, kisorsolással 1854-ki á 250 frt p. p.	4%	118.—	120.—
„ „ 1860-ki á 500 frt o. é.	5%	129.—	130.—
„ „ 1860-ki á 100 frt o. é.	5%	133.50	134.50
„ „ 1864-ki á 100 frt o. é.		172.—	173.—
„ „ 1864-ki á 50 frt o. é.		169.—	170.—
Pest város kölcsöne 1870-ből	5%	101.50	102.—
„ 1871-ből	5%	101.50	102.—
Budapest főváros 1880-ki kölcsöne	5%	99.50	100.—
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank		35.—	37.—

Értékpapirok — Részvények.

Osztr. 1880-ra	a) Bankok.	befiz.	Utolsó árkelet pénz	áru
12.—	Ált. m. municip. hitel-int.	200 fr	118.—	120.—
3.—	Angol-osztr. bank	120 „	1 1 50	112 50
8.—	Bpesti bankegyesül.-r.-társ.	100 „	—.—	—.—
—.—	Franco-m. b. lesz. a.	200 „	—.—	—.—
—.—	Horvát leszámitoló bank	200 „	—.—	—.—
13.—	Iparbank, budapesti	100 „	65.—	70.—
—.—	Közp. ipartárs. hitelint.	80 „	—.—	—.—
10.50	Magy. ált. földh. r.-társ	100 „	—.—	—.—
—.—	Magyar ált. hitelbank	300 „	283.—	284.
—.—	Magy. jelz. hitelb	300 „	—.—	—.—
9.—	„ „ „ II. kib. id.-e.	100 „	114.—	116.
—.—	Magy. lesz. és pénzváltb.	100 „	100.—	100.50
—.—	Magy. orsz. bank r.-társ	100 „	—.—	—.—
38.30	Osztr. hitelintézte	160 „	294.	294.50
45.—	Osztrák-magyar bank	300 „	815.—	820.—
45.—	I. magyar iparbank	150 „	183.—	184.—
—.—	Pesti magy. keresk. bank	500 „	—.—	—.—
7.—	Pesti m. ker. bank elöv. jog. sz.	500 „	638.—	642.—
—.—	Szászeki hitelbank	100 „	—.—	—.—
	„Unio“ bank	100 „	117.—	118.—
	b) Biztositó társulatok.			
—.—	Bécsi bizt. társaság	200 frt	300.—	305.—
—.—	Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	200 „	335.—	340.—
170	Első magyar bizt. társ.	1000 frt	3950.—	4000.—
—.—	Magyar-franczia bizt. társ.	50 „	—.—	—.—
60.—	Pannonia viszb. társ.	200 „	1275.—	1300.—
—.—	Unio viszbizt. társ.	300 „	—.—	—.—
	c) Gőzmalmok.			
100	Concordia malom	500 frt	405.—	410.—
45.—	Első budapesti	500 „	1025.—	1040.—
—.—	Erzsébet malom	200 „	152.—	155.—
—.—	Hengermalom	500 „	475.—	485.—
25.—	Lujza	100 „	190.—	195.—
75.—	Molnárok és sütők	200 „	312.—	315.—
45.—	Pannonia	1000 „	840.—	860.—
	Viktoria	300 „	865.—	870.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
	Alföld-fiumei	200 frt	162.—	164.—
	Báttaszék-dombovári	200 „	—.—	—.—
	Déli vasut	200 „	—.—	—.—
	Észak-keleti vasut	200 „	154.—	156.—
	Erdélyi vasut	200 „	155.—	157.—
	Győr-sopron-ebenfurti v.	200 „	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut	200 „	139.—	140.—
	Magy. galicziai vasut	200 „	—.—	—.—
	M. ny. v. (székesf.-győr-grácz)	200 „	159.—	160.—
	Osztrák államvasut	200 „	302.—	304.—

Osztr. 1880-ra	Értékpapirok	befiz.	Utolsó árkelet pénz	áru
	Pécs-barcsi vasut	200 frt	246.—	248.—
6.	Tiszavidéki	200 „	—.—	—.—
4.	Osztr. dunagőzhajózási-társ.	500 „	—.—	—.—
	Budai hegypálya	100 „	445.—	450.
	Pesti közuti vaspálya	200 „	261	265.—
	„ „ „ élv. jegy	— „		
	e) Takarékpénztárak.			
4.—	Budapest III. kerületi	50 frt	53.—	54.—
4.—	Czeglédi	100 „	—.—	—.—
30.—	Országos központi	300 „	545	550
9.—	Pesti első hazai	1000 „	4825.—	4650
4.	Egyesült Budapest fővárosi	200 „	535.—	540.—
30.—	Pest-külvárosi	150 „	—.—	—.—
	Pakracz-daruvár-kottajai	50 „	—.—	—.—
	f) Különféle vállalatok.			
	Alagut	105 frt	—.—	—.—
	Ált. waggon-kölcsönző társ.	80 „	80.—	81.
	Franklin-Társ. szelv. nélk.	150 „	143.—	145.
35.—	Ganz és társ vasöntöde a gépgy.	400 „	650.—	655.—
24.—	Oschwadt-féle szeszgyár	200 „	375.—	380.—
12.—	Gyapjum. és bizt. s. m.	200 „	240.—	245.—
24.—	Keresk. test. épülete	210 „	540.—	550
40.—	Könyvny. „Athenaeum“	130 „	600.—	605.—
	„ Pesti részv.-társ.	500 „	825.—	850.
	Kőszén-és téglagyár (Drasche)	200 „	144.—	144.5
	Pesti épitő-társaság	85 „	—.—	—.—
	Rimamurány-S.-tarjáni vasmü	100 „	114.—	115.—
	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100 „	110.—	112.—
14.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgy.	200 „	230.—	232.—
25.—	Serfőzde első magy.	400 „	558.—	562.
20.—	Sertéshizlaló	200 „	345.—	350.—
	Sóskuti kőbánya	200 „	—.—	—.—
	Spodium és csontlisztgyár	200 „	300.—	—.—
	Szálloda részvény-társaság	200 „	—.—	—.—
8.	Tégla- és mészégető ujlaki	200 „	104.—	106.—
	Téglagyár, kőbányai	160 „	262	265.—

Záloglevelek.

		Utolsó árkelet pénz	áru
Magy. földh. int. papir érték	5%	101.—	102.—
„ „ „ „	5½%	100.25	100.75
„ „ „ „	4½%	93.75	94.25
„ „ arany v. ezüst	5%	117.50	118.—
„ jelzálogbank	5½%	—.—	—.—
„ „	5%	98.75	99.25
„ ált. földhitel részv.-társ.	6%	—.—	—.—
„ „	5½%	—.—	—.—
Kisbirtokosok orsz. földhitel-int.	5%	—.—	—.—
Osztrák-magyar bank o. é.	5%	100.50	100.75
„ „ o. é.	4½%	100.35	100.65
„ „ o. é.	4%	93.50	94.—
Pesti magy. kereskedelmi bank	6%	101.50	102.—
„ „	5%	101.50	102.—
„Albina“ tak. és hit. int.	6%	—.—	—.—

Elsőbbségek.

		Utolsó árkelet pénz	áru
Alföld-fiumei vas. (nagyv.) északi vonala) befiz. 300 frt	5%	—.—	—.—
Alf.-fiumei v. 1874. kib. 300 frt	5%	—.—	—.—
Báttaszék-Dombovár-zákányi vasut 200 frt	5%	—.—	—.—
Dunagőzhaj. társ. 300 „	5%	—.—	—.—
„ „ 100/200 „	6%	—.—	—.—
Észak-keleti vasp. 5% befiz. 300 frt		—.—	—.—
„ „ „ ár. 5% 300 „		—.—	—.—
„ „ „ ár. 6% 1000 „		—.—	—.—
Magy.-galicziai vasp. 5% 200 „		—.—	—.—
„ „ „ II. kib. 5% 200 „		—.—	—.—
„ nyug. vas. (Székesf. győr-gráczi vonal) 5% 200 „		—.—	—.—
M. nyag. vas. 1874. kib. 5% 300 „		—.—	—.—
M. vas. els. kölcs. beruh. czél. ár. 100/1000 „		103.—	104.—
I. erdélyi vaspálya 5% 200 „		—.—	—.—
Győr-sopron-ebenf. vas. 4% 200 „		—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut ez. 5% 200 „		—.—	—.—
K.-oderb. „ (ep.-tarn. v.) 5% 300 „		—.—	—
„ „ (osztr. v.) 5% 200 „		—.—	—.—
„ „ (m.-v.) 5% 200 „		—.—	—.—
Osztr. Állam-vasut 5%		—.—	—.—
Tiszavidéki vasut 5% 100 „		—.—	—.—
Budapesti lánczhid 6% 100 „		103.50	104.—
Kőszén és téglagy. kötv. 6% 100 „		—.—	—.—
Lloyd- és tőzsde-épület 5% 200 „		96.—	97.—

Magánsorsjegyek.

	pénz	áru
Osztrák hitelintézet	173.—	175.—
Budavárosi sorsjegy	37.—	38.—
Keglevics	17.—	18.—
Pálffy	37.—	38.—

Pénznemek.

	pénz	áru
Cs. kir. arany (vert)	5.62	5.64
Cs. kir. arany (kor.)	5.59	5.61
Osztr-magyar 8 frtos arany	9.55	9.58
20 frankos arany	9.55	9.58
Török aranylira	—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst	—.—	—.—
Német birod. bankj. 100 márkányi	58.50	58.60

i) Váltók árfolyama (látra).

	pénz	áru
Német bankpiaczok 100 márk	58.50	58.60
Amsterdam 100 hollandi frtért	98.75	99.—
Brüssei 100 frankért	—.—	—.—
Páris 100 frankért	47.60	47.70
Marseille 100 frankért	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	47.50	47.60
Zürich 100 frankért	47.50	47.60
London 10 font sterlingért	120.25	120.50
Szentpétervár 100 rubelért	—.—	—.—
Milano 100 lira névre [illegible]	—.—	—.—

Bécsi tőzsde február 9.

A. Általános államadósság.		Pénz	Áru
Egységes járadék, egy. máj.—nov.	5%	73.—	73.20
„ „ feb.—aug.	5%	73.35	73.55
„ „ ezüst jan.—jul.	5%	74.75	75.—
„ „ ápr.—okt.	5%	74.90	75.10
Sorsolással, 1854-ből 250 frtos orszj. pp.	4%	118.—	119.—
„ 1860-ból 500 frt o. é.	5%	128.75	129.50
„ 1860-ból 100 frt „	5%	133.—	134.—
„ 1864-ből 100 frt „		171.50	172.50
„ 1864-ből 50 frt „		168.—	170.—
Como járadék 42 lira		—.—	—.—
Államjószági jelzálogilevél 120 frt.	5%	145.—	146.50
B. A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok államadóssága.			
Osztr. aranyjáradék adóm. 100 frt	4%	91.60	91.90
Osztr. hivat. jegy visszaf. 1881 100 frt	5%	87.10	87.30
„ „ „ 1882 100 „	6%	100.50	101.—
C. A magyar koronaországainak államadóssága.			
Magy. aranyjáradék adóm. 100 frtos.	6%	117.75	118.—
„ papirjáradék 100 frtos	5%	83.50	83.75
Magy. vas. kölcs. 120 frt.	5%	130.30	131.—
Gömöri államv. záloglevél 150 frt.	5%	—.—	—.—
Keleti vasuti ál. kötv. 1869-ből 300 frt.	5%	89.30	89.60
„ „ „ 1873-ból 300	5%	—.—	—.—
„ „ „ 1876-ból 100	5%	93.—	94.—
Magy. államkölcs. 1871. sors. 100	5%	—.—	—.—
„ „ 1873. „ 100	5%	—.—	—.—
„ urbéri válts. kötv. 100	5%	—.—	—.—
„ szőlődézsma-vált. kötv. 100	6%	97.75	—.—
Magy. nyeremény-kölcsön 100 frt		111.—	111.50
„ „ á 50 frt		109.—	110.50
Tiszav. és szeg. ny. sorsj. 100	6%	107.90	108.30

D. Földtehermentesitési kötvények [illegible]		Pénz	Áru
Csehországi	5%	105.25	—.—
Bukovinai	5%	99.75	100.50
Galicziai	5%	99.50	100.50
Karinthiai	5%	103.50	—.—
Krajna és tengerparti	5%	103.—	—.—
Morvaországi	5%	103.—	104.—
Alsó-ausztriai	5%	105.—	106.—
Felső-ausztriai	5%	103.—	—.—
Salzburgi	5%	102.—	—.—
Sziléziai	5%	108.—	—.—
Stiriai	5%	104.—	—.—
Tiroli	5%	99.—	—.—
Horvát- és szlavonországi	5%	95.—	100.—
Erdélyi	5%	98.—	98.25
Temesi bánság	5%	96.50	97.50
Temesi 1867-iki sorsolási záradék	5%	94.—	95.—
Magyar	5%	96.50	97.
Magyar 1867-iki sorsolási záradék	5%	94.50	95.50
E. Más közkölcsönök.			
Dunaszab. sors. 1870-ből 100 frt	5%	113.—	114.—
„ kölcs. 1878-ból 100 frt	5%	103.75	104.25
Pestvárosi kölcsön 1871.	6%	—.—	—.—
„ 1880.	5%	99.25	99.75
Bécsvárosi kölcsön 1867		101.75	102.25
„ 1874. (sors.)		121.25	122.—
Török vasuti kölcs. 400 frc		20.50	21.50
F. Záloglevelek, jelzálogkötvények és kötvények (100 frtért).			
Osztr. ált. földhitelint. sors. ar. v. ez.	5%	119.25	119.75
„ „ 33 éves visszaf.	5%	100.—	100.50
Közp. földhitelint. bank	6%	99.75	100.25
Osztr. jelzálogbank 19 év visszaf.	5½%	102.—	103.—
Osztr. jelzálogbank sorsolással	5½%	99.25	99.75
Osztrák-magyar bank	5%	100.60	100.75
Osztrák-magyar bank	4½%	100.50	100.75

		Pénz	Áru
Osztrák-magyar bank	4%	93.80	94.—
Első osztr. takarékp. sors. 30 év	5%	102.50	103.25
„ „ 32 év	5%	102.50	103.25
Magy. ált. földhit. részv. t. 34 év	5½%	98.50	99.50
Magyar földhitelintézet	5½%	101.—	102.—
„ „ sors. 30 év	5½%	99.50	—.—
„ „	5%	117.75	118.25
„ „ sors. 30 év arany	5½%	93.75	94.25
„ jelzálogbank	5%	98.75	99.—
„ „	5½%	102.50	103.—
G. Elsőbbségi kötvények.			
Albrecht pálya 300 frt 5% ezüst		—.—	94.25
Alföld-fiumei pálya 200 frt 5% ezüst		—.—	93.—
Dunagőzhajózási társ. 300 frt 6% ezüst			
„ 200 frt 5%		106.50	107.50
Erzsébet pálya 100 frt 5% ezüst		98.25	98.75
Erzsébet p. 309 frt o. é. 5% 1862-ki kiboes.		98.—	98.50
Ferdinánd északi pálya 100 frt p. p.	5%	103.50	104.—
„ „ 100 frt o. é.	5%	101.25	101.75
„ „ 200 frt ezüst	5%	103.25	—.—
Ferencz-József pálya 200 frt ezüst	5%	101.—	101.50
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	5%	100.25	101.—
Károly-Lajos gácsi pálya 300 frt	5%	99.—	99.75
Kassa-oderbergi pálya 200 frt. ex.	5%	—.—	95.—
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt. ezüst	5%	—.—	90.80
Lemberg-czern.-jassii p. I. kib. 300 frt		94.—	94.50
„ „ „ II. „ 300 frt. ex.		100.—	101.
„ „ „ III. „ 300 frt. ex.		95.—	95.50
Osztr. észak-nyugati pálya 300 frt ex.	5%	102.—	103.—
Rudolf-pálya 300 frt ezüst	5%	99.—	100.—
Erdélyi-pálya 200 frt ezüst	5%	88.50	89.50
Osztr. állampálya 500 frank	3%	176.—	176.50
„ 1874. kib. 500 frank	3%	171.50	172.50
Déli pálya 500 frank	3%	130.50	131.—
Déli pálya 200 frt arany	5%	115.—	115.50
Dél-északnémet össze k.-pálya 100 frt	5%	98.—	99.—
„ 1879. k. 100 frt	5%	94.75	95.50
Tiszavidéki pálya 1000 frt	3%	101.—	102.—
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt.	5%	89.—	90.—

		Pénz	Áru
Magyar észak-kel. pálya 300 frt ar.	5%	89.—	90.—
M.-nyug (Székesf.-Győr-Grácz) 200 frt	5%	—.—	95.—
H. Különféle sorsjegyek.			
Hitelintézet 100 frt o. é.		173.—	175.—
Clary 40 frt p. p.		39.50	—.—
Dunagőzhajózási 100 frt p. p.		108.—	109.—
Innsbruck városi 20 frt o. é.		—.—	23.25
Keglevich 10 frt p. p.		17.50	—.—
Krakkói sorsjegy-kölcsön 50 frt o. é.		—.—	20.—
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o. é.		23.25	24.—
Buda város kölcsöne 40 frt o. é.		—.—	38.—
Pálffy 40 frt p. p.		36.50	37.25
Rudolf alapitvány 10 frt o. é.		—.—	20.50
Salm 40 frt p. p.		—.—	51.—
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o. é.		—.—	23.25
St.-Genois 40 frt p. p.		44.50	45.—
Stanislau városi 20 frt o. é.		25.75	26.50
Trieszti város 100 frt p. p.		127.—	128.—
„ 50 frt o. é.		63.—	64.50
Waldstein 20 frt p. p.		—.—	29.50
Windischgrätz 20 frt p. p.		37.25	37.75
I. Bankok részvényei.			
Angol-osztr. bank 200 frt	5%	112.—	113.—
Bécsi banktársulat 200 frt	5%	140.—	155.—
Bécsi bankegyesület 100 frt	5%	105.50	106.50
Magy. ált. földh. r. társ. 100	5%	204	205
Osztr. ált. földhitel int. 200 frt	5%	—.—	—.—
Pesti magy. kereskd. bank 500 frt	5%	—.—	—.—
Keresk. és ipar hitelint. 160 frt	5%	283.25	283.75
Magy. ált. hitelbank 200 frtos	5%	273.—	274.—
Alsó-ausztr. leszám. társ. 500 frtos	5%	890.—	900.—
Magy. lesz. és váltóbank 100 frt	5%	99.50	100.—
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 frt	5%	—.—	—.—
Osztr. jelzálogbank 200 frt	5%	58.—	—.—
Magyar jelzálogbank 100 frt	5%	235.—	240.—
Osztr. tartományi bank 200 frt	5%	—.—	—.—

		Pénz	Áru
Magy. ált. municip. hit. 200 frt	5%	811.—	813.—
Osztrák-magyar bank 600 frt	5%	112.50	113.—
Unio-bank 100 frt	5%	142.—	144.—
Ált. forgalmi bank 140 frt	5%		
K. Közlekedési vállalatok részv.		—.—	87
Albrecht pálya 200 frt	5%	159.50	160.50
Alföld-fiumei pálya 200 frt	5%	700.—	710.—
Buschtiehradi vasut 500 frt pp	5%	151.—	153.—
„ (lit B.) 200 frt o. é.		522.—	526.—
Duna gőzhajózási társulat 500 frt pp		157.—	158.—
Duna-drávai pálya 200 frt ez.	5%	204.50	205.—
Erzsébet pálya 200 frt pp.	5%	182.	184.
„ Lincz-Budweis 200 frt	5%	2415.—	2425.—
Ferdinánd északi pálya 1000 frt pp	5%	192.25	192.75
Ferencz-József pálya 200 frt	5%	194.—	196.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt	5%	285.50	286.50
Károly-Lajos galicziai pálya 200 frt	5%	138.	139.—
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	5%	164.50	165.50
Lemberg-czernoviczi-jassii p. 200 frt	5%	635.—	637.—
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p. p.	5%	201.—	202.—
Osztrák-északnyugati 200 frt	5%		
Győr-sopron-ebenfurthi pálya 200 frt		161.—	162.—
Rudolf pálya 200 frt	5%	155.—	155.50
Első erdélyi pálya 200 frt	5%	295.—	296.
Osztr. államvasut-társaság 200 frt	5%	122.50	123.—
Déli pálya 200 frt	5%	144.50	145.50
Dél-északnémet összekötő p. 200 pp.	5%	247.—	248.—
Tiszavidéki pálya 200 frt	5%	187.—	188.—
Bécsi Tramway 200 frt	5%	149.50	150.—
Magyar-gácsországi pálya 200 frt	5%	154.50	155.50
„ északkeleti pálya 200 frt	5%	158.50	159.—
M.-nyugati székesfeh.-gráczi 200 frt	5%		
L. Iparvállalatok részvényei.			
Osztr. ált. épitőtársaság 200 frt		—.—	—.—
Ált. osztr. légszesztársulat 200 frt	5%	132.50	133.50
Innerbergi bányatárs. 200 frt		—.—	—.—

		Pénz	Áru
Ödenburgi vasmü 70 frt		—.—	—.—
Liesingi sörfőzde 100 frt	5%	62.75	63.50
Rozsiczi papirgy. részv. t. 200 frt	5%	—.—	—.—
Prágai vasipar-társulat 200 frt		145.—	150.—
Salgó-tarjáni vasfin. társ. 100 frt	5%	106.—	110.—
„ kőszénbánya 100 frt	5%	110.—	112.—
Bécsi fegyvergyár társ. 100 frt	5%	145.—	150.—
Ált. waggon kölcs.-t. Budap. 80 frt	5%	75.—	78.—
Bécsi épitőtársaság 100 frt		37.—	38.—
M. Váltók. (Látra.)			
Amsterdamra 100 hol. frt	3%	—.—	—.—
Brüsseli 100 frank	3½%	—.—	—.—
Német bankpiaczok 100 m.	4%	58.50	58.70
London 10 font sterl.	3%	120.15	120.55
Milano 100 olasz lira	4%	—.—	—.—
Franczia bankpiaczok 100 frank	3½%	—.—	—.—
Paris 100 frk.	3½%	47.50	47.60
Pétervár 100 rubel	6%	—.—	—.—
Svájczi piaczok 100 frank	3½%	47.50	47.60
Zürich 100 frk	3½%	47.50	47.60
N. Valuták.			
Cs. arany	darabja	5.65	5.67
„ reczés	„	5.63	5.65
Osztrák-magyar 8 frtos arany	„	9.54½	9.55½
20 frankos	„	9.54½	9.55½
20 márkás	„	11.69	11.72
Orosz imperiale	„	9.77	9.79
Sovereigns	„	11.97	12.02
Török arany lira	„	10.78	10.80
Mária Terézia (Levant) tallér	„		
Ezüst 100 o. é. forintért			
Ezüstjáradék szelvény 100 o. é. frtért			
Német bir. bankjegy 100 márkáért		58.50	58.60
Olasz bankjegy 100 olasz líráért		45.55	45.65
Orosz papir rubel	darabja	1.22	1.22½

Mezőgazdasági közlemények.

Tengeri termelés.

Fehérmegye Alcsut vidékén.

Hazánk legtöbb vidékén kiváló fontosságu helyet foglal el a tengeri termelés. E kiváló fontosságu termény azonban csak akkor ad megfelelő jövedelmet, ha annak előállitása minél kevesebb termelési költséget emészt fel. Az alföld egy némely vidékén a tengeri termelés körül még ma is igen hibásan járnak el, ugyanis a Nyirségen és Debreczen s Nagyvárad vidékén a tengerit rendesen szórva vetik s jó mélyen leszántják, ha azután sikerül a magnak magát a gyakran jó vastag földrétegen átküzdeni, jó, ha nem, akkor azt mondják, hogy „az idén rosszul kél a tengeri" s e hibát természetesen vagy a tengeriben, vagy az időjárásban, szóval mindenütt inkább hajlandók keresni, mint magában a hibás eljárás félszegségében. A további mivelésnél pedig Hajdu, Szabolcs és Biharmegyékben a kikelt tengeri mellől az első kapálás alkalmával minden földet annyira elszednek, hogy a növény rendesen lefekszik s gyökerei a földből kilátszanak, igy akarják hihetőleg pihentetni a növényt azon fáradságos munka után, melyet az addig végzett, s mig magát a talaj felszinére felküzdte. Néhány nap mulva azonban a lefektetett szálak, miután a föld terhétől, mely elé a vetéskor temettettek, felszabadultak, annál erőteljesebben állanak fel s annál gyorsabban nőnek.

E helytelen s okszerütlen termelési eljárás annyival inkább szégyenletes ugy az egyesekre, mint általában az egész környékre, miután épen a nevezett vidékek közvetlen szomszédságában van a debreczeni tanintézethez kapcsolt földmivelési iskolának jól rendezett s ügyesen vezetett példánygazdasága, épen azon derék honpolgárok nagylelküségéből, kik áldozatot nem kiméltek ugyan, a vidék gazdasági kulturájának fejlesztésére s emelésére, de ama példánygazdaságban bemutatott jó példát ugy látszik hasznukra nem igen akarják forditani.

Mint e derék alföldi magyar város volt lakója s az ott létező gazdasági tanintézet egykori hallgatója, a Dunántul e vidékén a tengeri mivelés körül szerzett tapasztalataimat tehát azon szándékkal fogtam tollat, e lapokban elmondani, hogy talán egyikét másikát a nevezett vidék gazdának sikerülni fog az általam ismertetett tengeri termeléssel kisérlet tevésre buzdit.

Fehér megyében mély őszi szántásba jö a tengeri, mely tavaszkor megfogasoltatván, meghengereztetik. A hengerezés után következik a tábla megléniazása, mit egy e czélra készitett eszköz segélyével, vagy szögtüző müszerrel hajtunk végre. E vonalzás czéija a tengerinek sorba ültetése, lókapákkali megmüvelése és feltöltögetése. A vonalzás hossz és kereszt irányban történik, ugy hogy midőn a munka befejeztetett, az egymást keresztező vonalak, egy teljes koczka alaku hálózattal boritják a táblát be. Az igy alakult 4 szögek minden oldala 2 láb hosszu.

A léniázás egy e czélra készitett, állitható kapákkal ellátott s 1 ló által vontatott vonalzó müszerrel eszközöltetik, melynek kettős rudja közé egy ló van fogva.

A rud végei egy kereszt gerendához erősitvék, melyen a vonalzást eszközlő s mozgatható csoroszlyák s a kormányzást eszközlő szarvak vannak elhelyezve. Ilyen eszközzel 1 gyermek, ki a lovat vezeti s 1 ember, ki a szarvakat tartja, naponkint 6—8 holdat végez. A vonalzás után, ha lehetséges, azonnal következik a vetés, miután a vonalzó nyomait egy tartósabb eső könnyen elmossa, elsimitja, mi könnyen hiányos és tökéletlen vetést fogna eredményezni. A vetés közönséges módon történik, serdülő fiuk vagy leányok vagy férfi napszámosok által, ugy hogy ott, hol egyik sor a másikat keresztezi, fészket vág egyik munkás a kapával s a másik munkás abba helyezi el a 2—3 szemből álló magot. Vetés befejezte után egy nehezebb fajta hengerrel kell megnyomatni a talajt, hogy a föld még jobban érintkezvén a maggal, az minél előbb kikeljen. Az igy származott tengeri vetés minden irányban egyenes sorokat mutat, minek folytán a földet lókapával minden irányban meg lehet munkáltatni, e mellett a levegő a sorok között szabadon mozoghatván, az ily mivelés, a növények megtermékenyülése, tökéletes kifejlődése és megérésére lényeges befolyást gyakorol. A mint a tengeri kikelt azonnal meg kell azt kapáltatni, mit is a Howard-féle egyfogatu lókapákkal eszközölünk, különösen őrizvén a gyenge növényt a gaztól, mely épen a tengeri kikelési idejében levén legnagyobb fejlődésében, azt könnyen elnyomhatja. A tengeri táblákon az ürgék is fel szokták ütni tanyájukat, ezek ellen a környékbeli czigányság — hagyományos jogainál fogva — a kiöntéssel igen jó szolgálatot tesz, azok darabjától eleinten 5—6 krajczárt, az ürgék leellése után azonban csak 3—4 krajczárt kapván. — Az ürge-öntéshez kap a czigányság vizet, melyet egy szamár vagy lófogat viz a táblához s ők igen csekély vizzel, gyakrabban fütyüléssel is kicsalva az ürgét lyukából, egy kampós, hegyes vas segélyével nyakon csipik s mire este a napi eredménynyel beszámolva, e munkával gyakran igen jó napszámot szereznek.

A tengeri első kapálása nagyon fontos, azért a lehető legnagyobb pontosság és részletességgel hajtandó végre. Ha ez alkalommal azt észlelnők, hogy egyes fészek helyén nincs tengeri, azt azonnal után kell vetni mely még ekkor sincs egészen elkésve. Az első kapálás után, ha jó meleg s nem egészen esőszegény az időjárás, a tengeri feltünő gyorsan nő s ha ezalatt a gaz ismételten elszaporodik, azonnal meg kell adni a második kapálást is. A harmadik müvelés már a töltögetés, mely azért történik, hogy miután a tengerit nem szabad mélyen vetni, a sekélyebb vetésnél pedig a gyökerek nem állanak mélyen a talajban s a nagyobb szél azokat könnyen kidöntheti: a töltögetés által a szár állása inkább megszilárdul s daczol a szél döntő erejével; továbbá, hogy mivel a tengeri mint minden fütéle minden egyes bütyöknél gyökeret lévén képes hajtani, ezek segélyével a növény bővebb táplálkozásban is részesülhessen. Minél lazább s minél inkább gaz termőbb a talaj, annál többet kell a tengerit kapálni, ha szükséges háromszor is s a töltögetést kétszer is végezni. Ezen esetben azonban az első töltögetést előbb kell eszközölni. A töltögetés szintén lófogatokkal végeztetik hossz- és kereszt irányban, a mikor egy töltögető ekével naponta 4—5 holdat végezhetünk.

Nagy szárazság alkalmával, hogy a talaj hajcsövessége elömozdittassék, egy fölületes kapálás igen jó szolgálatot tesz. Minden töltögető eke után, hogy a ló által letiprott vagy az eke által eltemetett növény felszabadittassék: egy-egy gyermek állitandó.

Az első töltögetés után azonnal észlelhetjük, hogy mily nagy a tengeri sarjadzási képessége, mihelyt azonban az ily sarj kézzel megfogható, legjobb azt letörni; bár összehasonlitó kisérletek utján kiderült, hogy ezen fattyu-hajtások a tengerinek kárt nem okoznak ugyan, de mindazáltal bizonyos, hogy a főnövénytől sok nedvet és tápot vonnak el, s igy azt tökéletesebb kifejlésében gátolják is. Egyébiránt kisebb gazdák a letépett fattyuhajtásokból jó takarmányt nyernek, de nagyobb táblákról a kihordás, igen költséges lenne.

A tengeri fajok érése általában szept. elejétől október közepeig történik. Ha a tengeri nem akar pl. a nedves időjárás folytán érni, akkor elvirágzás után a himvirágot a szárral együtt a csőtől egy araszny[i]ra levágatjuk, de csak akkor, ha a szemek már tökéletes fejlettek s még csupán keményedniök kell, ekkor a termésben s a szem tökéletes kifejlésében semmi hátrány sem észlelhető.

De ha megfontoljuk, hogy a levagdalt szár kihordása nagyobb tábláról, mily költséges, mennyi kárt tesznek a munkások a hordás alatt a növényekben, ez eljárást csak a végső esetben lehet ajánlani.

A tengerit igen jól meg kell hagyni érni, mert a szemekben az olajtartalom főleg a legutóbbi időkben fejlődik ki. Legajánlatosabb azon leszedési mód, mely abban áll, hogy a cső a száron fosztatik meg a kehely levelektől s akképen töretik le, hogy a kehely levelek a száron visszamaradjanak.

A vetőmagnak szánt tengerit nem a górében kell áttelelni hagyni, hanem a kehely levelekkel felfüzve, koszorukba kötve kell azt szellős helyen felfüggeszteni, s közvetlen a vetés előttig, a lemorzsolásig érintetlenül hagyni. A lemorzsolásnál arra kell ügyelni, hogy sem a cső felső végéről, mely sok fejletlen magot tartalmaz, sem a cső alsó végéről, hol a szemek tulérettek — ne kerüljenek a szemek a vetőmagba, hanem csak a közép részről valók, mely a legtökéletesebb magot szolgáltatja, s a vetőmag morzsolást ne a géppel, hanem csak kézzel kell végeztetni.

Szobonya Bertalan.

A fentebb ismertetett tengeri termesztés mindenesetre a lehető legokszerübb, s részünkről is óhajtandónak tartjuk, hogy a tengerinek szórva vetése s alászántása helyett a kisbirtokos osztálynál is a vonalzó után vagy géppel való vetés foglalna mielőbb helyet, valamint óhajtandónak tartjuk a tengeri termesztésnél a kapáló és töltögető eke alkalmazásának elterjedését is, mert ezáltal, mig egyrészről nagyobb területet lehetne bemivelni, más részről meg a tengeri okszerübb mivelésben részesülve, nagyobb hozamot is adna, szóval nagy haladást jelezne az a tengeri termesztés körül, de hogy nagyobb uradalmaknál az ismertetett eljárás oly lassan foglal tért, annak véleményünk szerint a legtöbb esetben nem emez okszerübb mivelésnek nem ismerésében, vagy a nem akarásban rejlik az oka, hanem a tengeri mivelésnél az egész alföldön általában elfogadott s gyakorlatban lévő feles mivelésben, melylyel ha egyik másik birtokos egyszerre felakarna hagyni, ugy járna, a mint ezt már nem egy kisérlet mutatta, hogy az illető uradalom saját erejével elvetette, megis kapálta s fel is töltögettette tengerijét s az szépen sikerült is, de mikor a törésre került a sor, akkor látta, hogy vagy nem volt a ki letörje a termést vagy épen ugy 1/3—1/2-ét kellett a termésnek oda adni csupán a törésért, mint különben az egész mivelésért kellett oda adni. Itt tehát csak lassu reformnak van helye, de azt mi is határozottan kárhoztatjuk, hogy ha uradalmak is még a vetést is átengedik a feleseknek s elnézik, hogy csupán egy tavaszi szántásba s alászántással végzik a felesek a vetést, a helyett, hogy minden tengeri föld őszszel fel lenne szántva, s abba a mag vagy vonalzó után, vagy géppel lenne vetve.

Kertészeti közlemények.

A váltógazdaság a konyhakertészetben.

A „Gy. és K. k. füzetekben" e tárgyról a szerkesztő Villásy Pál tollából a következő figyelemre méltó közlemény jelent meg:

Tökéletesen elismert tény, hogy minden növény jobban tenyészik, ha az alá a talajt változtatjuk, mert ugyanazon növénynem mindig ugyanazon tápanyagot szedvén föl a talajból, melyek az ő tenyésztetéhez szükségesek, hosszas évi tenyészet után egy és ugyanazon talajon, végül azt egészen kimeriti; azaz: ha a talajon terménycsere nem történik, a talaj kizsaroltatik, a nélkül, hogy más növények táplálására képtelen lenne.

Ugyanis a talajban meglevő tápanyag-alkatrészek nincsenek mindig a növények által fölveendő állapotban, hanem ezek télen át a fagy és egyéb légköri befolyások által felapróztatván, a nedvesség által pedig feloldatván, a növények által fölvehető állapotba helyeztetnek; de ha ezen tápanyagok a talajban egyáltalán elő nem fordulnak, akkor azokat a leggazdagabb trágyázás sem igen adhatja meg a talajnak, mert a trágya rendesen nem elegendő mennyiségben tartalmazza a talaj szükséges hamurészeit: azért tehát ezeket mesterséges ásványtrágya alakjában kell a földnek megadnunk.

Azonban a tapasztalás azt bizonyitja, hogy oly talaj, melyben bizonyos növény számára szükséges oldható tápanyagok hiányzanak, egy másik növényt, melynek táplálására az előbbeni növénytől eltérő tápanyagok szükségesek, igen jól táplálhat; azért tehát a talajat sohase hagyjuk üresen, azaz ugaron, hanem felváltva azon folytonosan más és más növényeket tenyésztünk: és ezen törvényen alapszik a váltógazdálkodás. Az igaz, hogy nem ritkán találkozunk oly vidékekkel, ahol egy és ugyanazon talajon, évek hosszu során át mindig ugyanazon növények kedvező eredménynyel tenyésztetnek, mint péld. sok helyen a káposzta, másutt a hagyma, Ó-Budán pedig a retek: azonban minden esetekben sokkal több trágya használtatik fel (mire különös példa Pozsony, hol mesés mennyiségü trágyát használnak fel az ottani konyhakertészek), mint a mennyi tulajdonképen szükséges volna; azért tehát az ily esetekben trágyapazarlás fordul elő, és mégis szükséges időnkint még iszapot és ásványi trágyanemeket is alkalmazni. Mindezen bajokon segit ugyan némileg a talajforgatás, minthogy ezáltal tulajdonképen talajcsere történik, azonban ezen eszköz a talaj termékenységének fenntartására nem elegendő, gyakran ismételve pedig igen költséges.

Továbbá a konyhakertészetnél még egy másik okunk is van, melynél fogva a talaj- vagy növénycserét alkalmazzuk, és az abból áll, hogy a különböző konyhanövények nem egyenlően kivánják a trágyát: mert némelyek friss trágyát óhajtanak, mások pedig ezt meg sem türik, és ezen okból fogva a váltógazdálkodás vagyis növénycsere a legalkalmatosabb eszköz arra nézve, hogy minden növénynek megadjuk azt, a mit óhajt, t. i. ha a friss trágyát szerető növények után olyakat tenyésztünk, melyek a trágyát kevésbé vagy épen nem szeretik. Azonkivül, miután azon növények közt is, melyek a trágyát kivánják, különbség van a trágya mennyiségére nézve, a mennyiben az egyik sokat, másik meg kevesebbet kiván: azért trágyázás nélkül még egy harmadik, söt negyedik termést is érhetünk el ugyanazon talajon egy esztendőben a mennyiben ugyanazon talajon, ugyanazon esztendőben, több növénynemet ültetünk egymásután.

A növényeknek ezen, a trágya iránti magaviseletéből fejlődött ki az ugynevezett két- és hároméves forda; ugyanis az, hogy valjon két vagy három év mulva jobb-e ismét trágyázni, az a fennforgó körülményektől függ, ugy hogy szegény talajat minden két évben trágyázni kell, a gazdagabbat pedig csak minden három évben. Azonkivül tekintetbe kell venni még azt is, valjon mennyi trágyát alkalmazhatunk egyszerre a konyhakertben? Mert ha sokat használhatunk, akkor minden évben felét trágyázzuk meg a konyhakertnek, — mig második esetben sokkal jobb a kertnek egyharmad részét bőven trágyázni meg azon növények számára, melyek friss trágyát kivánnak, azaz a hároméves fordát alkalmazni, mint felét gyengén. Megjegyzendő még, hogy bizonyos évelő növények, melyek sokáig egy és ugyanazon helyen maradnak, minők a spárga, eper, torma, metélőhagyma stb., ezen rendszerbe nem sorozhatók; azért, hogy zavart ne okozzanak, elkülönitve mivelendők és többnyire minden esztendőben trágyázandók.

A fentebb elmondottakból következik, hogy a konyhakertet két vagy három főcsapásra vagy dülőre kell felosztani; de ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy bizonyos számu trágyázott vagy nem trágyázott ágyaknak okvetlenül egymás mellett kell feküdni, hanem mivel a konyhakerti növényeknek igen nagy száma van, nem szükséges, hogy egy és ugyanazon növények minden két vagy három évben ismét ugyanazon helyre kerüljenek, hanem ugy lehet beosztani, hogy ez csak minden négy vagy hat esztendőben történjék meg, söt egy kis utángondolás és pontos könyvvezetés mellett ezen visszakerülést 8—10 évre is ki lehet terjeszteni; ámbár szorosan minden ágyra ezt keresztülvinni nem lehet, de nem is szükséges. Mint péld. a következő példa ezt világosabban érthetővé teszi: friss trágyázás után első növénynek ültetünk káposzta-féléket, másodiknak morkot, harmadiknak hagymát; másik három év mulva első növénynek ugorkát salátával, másodiknak czéklát vagy pasztinakot, harmadiknak babot; — és még három év mulva első növényül zellert vagy foghagymát, másodikul pozdort, harmadikul borsót.

De hogy ezen beosztást helyesen megtehessük, meg kell jegyeznünk, hogy friss trágyázast kivánnak és azért első évben trágyázás utan tenyésztendők a káposztafélék és saláták mind, az ugorka, dinnye, tök, fogbagyma, pórézeller, torma, laboda, majoránna, paradicsom. — Második évben tenyészthetők a gyök- és gumós-növények mind, kivéve a zellert, tehát a répák, retkek, burgonya, hagyma. — Harmadi évben tenyészthetők a hüvelyesek, tehát bab, borsó és gyöknövények is, ha azokon egy kevés hig trágyával segitünk. Azonban a hüvelyesek és hagymák is nagyon eltürik a trágyát, csakhogy ezt inkább hig trágya alakjában adjuk nekik.

De hogy a talajból a lehető legnagyobb hasznot huzzuk, a konyhakertésznek egy és ugyanazon talajból kétszeres, söt háromszoros termést kell kivenni tudni, és ez okból minden konyhakertben, mely nem tulságosan nagy, nem elég, hogy tenyészet idején soha egyetlen ágy se álljon üresen, hanem hosszabb tenyészetü és nagyobb helyet kivánó növények közé még más kisebb helylyel megelégedő és rövidebb tenyészetü növényeket is kell ültetni ugy, hogy mire a nagyobb helyet kivánó növény az ő helyét elfoglalná, akkorra a második vagy néha a harmadik is már kivehető legyen. — Magától értetődik, hogy az ilyen gazdálkodáshoz sok erő és sok trágya szükséges; ugyanazért, a kinek sok földje és kevés trágyája van, de munkát sem akar sokat alkalmazni, az békét hagy az ilyen eljárásnak; egy és ugyanazon talajon csak egy növényt tenyészt, és a mint az onnan kikerült, a talajt üresen állni engedi: csakhogy ennek az a rosz oldala van, hogy az ilyen talajon sok gyom terem, a mi a talajból épen annyi tápanyagot von el, mint a konyhanövény.

Mily értéket képvisel egy gyümölcsfa?

Erre a kérdésre egy értelmes cseh gazdának alábbi közleménye igen világos feleletet szolgáltat. Az illető gazda egy nagy Liegel-féle vaj körtefa jövedelméről 10 éven át jegyzéket vezetvén, abból a következő számadatok tüntek elő:

1865-ben termett	1 mérő	á 2 frt — kr.	....	2 frt — kr.
1866-ban „	17 „	„ 3 frt 25 kr.	....	55 frt 25 kr.
1867-ben „	5 „	„ 1 frt — kr.	....	5 frt — kr.
1868-ban „	14 „	„ 2 frt 25 kr.	....	31 frt 50 kr.
1869-ben „	8 „	„ 2 frt — kr.	....	16 frt — kr.
1870-ben „	12 „	„ 2 frt 20 kr.	....	26 frt 40 kr.
1871-ben „	1½ „	„ 6 frt — kr.	....	9 frt — kr.
1872-ben „	18 „	„ 3 frt 75 kr.	....	67 frt 50 kr.
1873-ban „	3 „	„ 5 frt 75 kr.	....	17 frt 25 kr.
1874-ben „	8 „	„ 4 frt — kr.	....	32 frt — kr.
			Öszesen	261 frt 90 kr.

Ha e fának gondozásáért s trágyázásáért ez összegből 20 frtot levonunk, esik átlagban egy évre több mint 24 frt haszon. Igaz, hogy minden fa ily jövedelmet nem ad, de hogy a gyümölcsfa tenyésztés, ha kellő gond fordittatik reá, kifizeti a fáradságot, az elvitázhatlan tény.

Vegyesek.

* **A sodronynak alkalmazása a szőlőmivelés és gyümölcstenyésztés körül** czime azon kis röpiratnak, melyet a földmivelés ipar és kereskedelemügyi magyar királyi miniszterium megbizásából Gábor József az érdőszegi vinczellérképezde igazgatójairt, s melynek czélja utasitást adni a sodrony alkalmazására a csapos és szálvesszős tőke miveletnél és lugasoknál, valamint a kikötözött szárnyas és szegély gyümölcsfáknál. S miután e kis müben nemcsak részletesen le van irva, hogy a sodronymivelésnél alkalmazandó támaszok czölöpeit miként kell lerakni és a sodronyt miként kell kihuzni, hanem 7 a szöveg közé nyomott ábrában az fel is van tüntetve, valamint utasitást ad az minden a sodrony mivelés körüli teendőkre, azt hiszszük, annak mindazok igen jó hasznát veendik, a kik szőleikben a karó helyett sodronyt akarnak alkalmazni, amire a gazdaközönséget a szerző annál is inkább figyelmeztethetni hiszi, mivel a földmivelési-, ipar- és kereskedelmi miniszterium intézkedett arról, hogy a gazdaközönség az elhasznált táviró sodronyhoz méltányos áron jusson. Ugyanis az 5 millimeteres sodrony ára 100 klgrammonkint 9 frt, a 4½ millimeteresé szintén 9 frt s a 3 millimeteresé 10 frt, kell pedig 100 meterre az elsőből 15 kgrm., a másodikból 12 kgrm, s a harmadikból 5 kgrm. E szerint kerül s 3 millimeteres sodronyból 100 folyó méter 50 krba, s a 4½—5 millimeteresből 1 frt 8 kr—1 frt 35 krba. Sodrony végett a központi távirdai raktárhoz kell (Budapest, József utcza 6. sz.) fordulni az illető vidéki gazdasági egyesület által láttamozott, s 50 kros bélyeggel ellátott folyamodványnyal. A beadványnyal együtt a sodrony ára is beküldendő.

* **A hernyók pusztitása** sokszor igen nagy munkát ád a gazdának, az alábbiakban két oly eljárást közlünk, a melyek ha valóban czélravezetnek, igen megkönnyitenék a harczot a fáknak e veszedelmes ellensége ellen. Az egyiket egy német gazda tette közzé egy német gazdasági lapban s eljárását következőleg irja le; Egy könnyü és vékony fenyőfapózna végét ketté hasitva, ebbe egy darab, a boroshordók kiverésére használtatni szokott kénviráglemezt dugunk s ezt meggyujtva, a hernyó-fészkek alá tartjuk. — A kéngőztől a hernyók veczkelendve vetik le magukat a földre, a hol azután meg is döglenek. Egy ember ez egyszerü készülékkel pár percz alatt megtisztithatja a legnagyobb fákat is a hernyófészkektől. A másik egy magyar találmány, az viszont a következőleg volt leirva a G. Lapokban. Néhány év óta, mondja t. gazdatársunk, a költséges hernyó-szedéssel felhagytam, hanem bevárom az időt, mig a hernyók kikelnek és csomóba gyülekeznek, ekkor reggel és estvefelé készitve magamnak egy jó hosszu kampóval ellátott könnyü fapóznát, a kampó végére kötök jó erősen vékony hálószövetbe burkolva egy pamutcsomagot, ezt bemártom petroleumba és a hernyókat megnedvesitem. A munkának hamarosan kell történnie; a mely perczben a petroleum a hernyót érinti, az azonnal megszünt élni. Mióta az eljárást követem, azon idő óta megszünt kertemre nézve a hernyó-kalamitás. Meg kell próbálni mind a kettőt, s aztán, a ki megpróbálta, ne sajnálja megirni, melyik eljárás jobb és bizonyosabb, hogy jövőre mások is követhessük.

* **A burgonya tartalmának vegyi változása** fagyás következtében. 1879—80 ban a bécsi gazdasági főiskola vegytani laboratoriumában 3 faj burgonya lett vegyvizsgálat alá véve, annak kiderités végett, hogy a fagyás következtében, mily változást szenved annak tartalma. S az eredmény azt mutatta, hogy a fagyás után a burgonya tartalmának oldható részei szaporodnak, és pedig annak keményitő tartalma rovására, de hogy mily oldható anyagok keletkeznek a keményitőből, azt biztosan meghatározni nem lehetett. Ama tapasztalat, hogy fagyás után a burgonya édeskes izt nyer, annak az az oka, hogy benne a czukron kivül még más édesizü anyagok is keletkeznek.

* **A Kalebs-szőlő.** Danhauser Biegeni szőlőbirtokos által az őszön egy gyönyörü fürt szőlő volt kiállitva, melyet az illető egy barátjától keletről kapott, magból növelt s melyet ő Kalebs-szőlőnek nevezett el. Sulya a kiállitott fürtnek 2 fontot tett, a bogyók szine piros volt s zamatja igen kellemetes. E szőlő már szeptember közepén érett volt, tehát méltán a legkorábbi fajok közé tartozik. — Igy közli ezt egy rajna vidéki borászati lap s még hozzá teszi, hogy a tenyésztő hajlandó belőle sima vesszőket barkinek szolgálni. — Mily nevetséges dolog ma egy ily közlemény, mikor a szőlővesző tilalom miatt a szomszéd határból semmiféle szőlőfajhoz még sem lehet hozzájutni — csupán csempészet utján! — Ó bölcs filloxera tudósok!

* **A szarvasmarhának adandó borsódarát** csak nyersen és szárazon kell adni az állatoknak, mert a tapasztalat azt mutatta, hogy igy jobban kihasználja azt az állatok gyomra, mint pedig ha megfőzve tétetik elébe, mig a keményitő tartalmu magvaknál főzés által azok kihasználását a gyomor és belek által m. e. 25%-ra lehet tenni.

* **A korai burgonya termesztés** mindenesetre egyike a legjövedelmezőbb kertészeti fogásoknak, mivel a korai burgonyának mindig biztos vevője van, s azt rendesen jól is fizetik. E mellett a földet lekerülve a burgonya aratás, még más növénnyel való beültetés által is hasznositani lehet. Főfeltételei a korai burgonya termesztés sikerének: jó napos fekvésü föld s védett hely, a legkorábbi burgonya fai, és a csiráztatott burgonya lehető korai kirakása. Jelenleg az amerikai rózsa-burgonya az, melyet e czélra ajánlani leginkább lehet. A burgonya csiráztatás 15—20 napot vevén igénybe, azt már most meg lehet kezdeni, hogy lehető korán a mint csak enyhül az idő ki lehessen azt rakni, a csiráztatás kosarak vagy ládikákba homok vagy fürész-porban történik, melyet valamely jó meleg helyiségbe kell állitani. Istálló vagy szeszgyár, vagy cselédszobába. Ugy márczius közepe felé kirakva a csirázott burgonyát, körülbelül május közepén lehetnek vele a piaczon. Ha a kirakáskor még éjjel hidegek járnak, be kell az ültetvényt szalmával vagy szalmatakaróval fedni. Es e czélra szalmatakarókat a cselédek még most is ráérnek késziteni. Az ültetésnél jó trágyás földdel kell a kicsirázott burgonyát betakarni. 60 nap mulva a kirakás után lehet a herélést megkezdeni, kézzel szedve ki, a burgonya érintetlen hagyása mellett, a bokor alól a legkifejlettebb gumókat.

* **Egy uj időjárást-mutató kompasz.** Dr. Klinkerfusz göttingai tanár egy uj fajta barometrumot talált föl, mely, mint róla irják — ha igaz — nagy jelentőséggel bir a mezőgazdákra nézve. Nevezetesen az a barometer és hygrometer összekapcsolása által, sokkal biztosabban mutatná a bekövetkező időjárást, mint akár a közönséges higany, akár az Aneroid-barometer. Szegély szerszám 14 cent átmérővel bir, előlapja az időjárás és szélirány jelzésére szolgál, mint az Aneroid-barometernél is feltalálható. Kezelése egy utasitásban van leirva, melyet a késztő Biermaczky & Comp Hamburg minden példányhoz mellékel. Ára 30 frt (50 márka.)

* **Az orosz zsidók kolonizácziója Amerikában.** „American Israelit" czimü lap irja, eme kolonizáczió czéljából minden 12 család számára 2500 acre földet akarnak szerezni és azt 24 tanyára á 100 acre osztani, melyek között széles fával beültetett utak maradnának, a kolonia közepén park maradna, az iskola és egy szuperintendens számára, a ki a zsidócsaládoknak a gazdálkodásban való oktatásáért 5 évig 1/10 részét a jövedelemnek huzná. Egy-egy farm hat év alatt lenne lefizetendő. Ezen telepitési kisérlet sikerét, mint egy igen fontos szocziális kérdés megoldását érdekeltséggel várjuk! — irja a nevezett lap.

* **A lengyelség hanyatlása** a poroszországi Posen tartományban. Posenben a lengyel földbirtokosok kezéről rohamosan megy a földbirtok a német kézre. Igy 1881-ben lengyelek, lengyelektől csupán 16 birtokot vettek, mintegy 17,500 hold terjedelemben, lengyelek németektől 9 birtokot m. e. 8200 holdat. Németek pedig lengyelektől 29 birtokot. 45 800 hold terjedelemben. Összesen tehát Németországra mult évben m. e. 37.000 hold ment át. A poseni lapok e hireket „Gyászjelentés" czim alatt közlik — 1848-tól német kézre Posenben több mint fél millió hold ment át. — Erre lehet azután elmondani, hogy „Finis polonia!" Mert „a kié a föld, azé a haza" Nekünk is volna ily „Gyászjelentésbe" való birtokváltozási statisztikánk — de a mi statisztikai hivatalunk ilyen dolgokkal nem szokott foglalkozni, — legalább jelét nem adja, hogy foglalkoznék ilyennel is, pedig az tanuságosabb volna sok más közleménynél.

Egyiptomi királyok mumiák.

— A legujabb felfedezések. —

Az egyptologia tudománya a legutóbbi években rohamosan halad. Egyre szaporodnak a leletek, melyek fényt vetnek a három és négy ezer év előtti idők történetére, egyre jobban és jobban tanuljuk megismerni a kort, annak minden viszonyaival együtt, mely az emberiség történetében kétségtelenül egyike a legérdekesebbnek s mely a mellett a keresztény világ fejlődésének is kezdetét, ugyszólván kündulási pontját képezi. A piramisok egymásután nyittatnak föl, s clénk tárják sokáig rejtett titkaikat. Az emberiség megtanulta olvasni az irást, mely falaikon belől ma is kivehető, s eltanulta a legnagyobb nehézségek legyőzése mellett a nyelvet is, melyből egy szó sem maradt reánk. Pedig kétféle irással is van dolgunk. Az egyik, melyet a nép előkelőbbjei is értettek, a demotikus irás, a másik, mely csak a papok előtt volt ismeretes, a hyeratikus. S mig az egyiptomi papok el tudták rejteni az ő szent irásuknak titkát a nép előtt, a saját korukban, holott az a nép tudta, hogy az egyes feliratok tárgya miben áll, addig egynehány ezer év mulva jött a modern világ kutatója, s noha nem volt előtte egyetlen fogalom, egyetlen név, egyetlen szó sem ismeretes ezen feliratokból, azok nem maradhattak előtte titkok, fel kellett nyilniok.

S azután előkerültek a papyruscsomagok s, tele irva ezen sajátos hieroglifikus jegyeken s az uj kor tudósa azokat is olvassa immár s letükrözödve látja bennök a legrégibb eseményeket. Előkerültek az egyes országnagyok koporsói a sziklasirokból, melyek a piramisok hosszában elhuzódnak. Ezek födele is tele volt irva s az irás az elhaláloztattak magán és nyilvános életéről is megemlékezett.

De bármily nagy is e téren a haladás, melyet a tudomány az utolsó évek folyamán tett, nagyobb, nevezetesebb leletet egyet sem hozhatunk fel, mint a minőnek fölfedezése a mult 1881-ik esztendőre esik.

A régi Thébe, a napistenségnek szentelt város helyén, illetőleg az egész vidéken, a mely romjai körül fekszik, néhány esztendő óta feltünt már a régiségek iránt érdeklődők előtt, hogy néhány arab régiségeket adogat el, melyek csakis királyi sirokból származhattak. Már a nem régiben meghalt Mariette pasa négy esztendő előtt megvett egy arabtól egy papirusz tekercset, mely azon imát és könyörgéseket tartalmazza, a melyek Hont-Tani királyné temetése alkalmával elmondattak. Később Maspero, a franczia kormány megbizottja, Egyiptomba jövén, felajánlottak neki megvételre egy hasonló tekercset, a mely a XXI-ik dinasztiából származó I. Pinótem király halali könyörgéseit tartalmazta. Hasonló könyörgéseket és imákat magába a koporsóba volt szokás zárni a régi egyiptomi világban. El voltak abban mondva a boldogultnak érdemei, egész élete története, s fohász volt intézve bennök Ozirishez, a tulvilág isteneihez, Anubishoz, a sakálfejü istenhez, a ki a tulvilági itélőszékeknél elnökölt, a halál négy fő szelleméhez Amszet, Kabszénuf, Tuatmutf és Hapihoz, valamint egyéb kisebb szellemekhez. Mikor a temetésre került a sor, az ily könyörgő imádságokat két példányban irták le a papiruszra, az egyiket a koporsóba tették, a másikat pedig a „halottak könyvének" egy példányával együtt elégették. Egy ilyen papirusz tehát csak ugy kerülhetett napfényre, ha feltörték a sirt és a koporsót, a melybe zárva volt.

Mindezekből világos volt a régészek előtt, hogy az arabok, a kik a kincseket eladogatták, valamely eddig ismeretlen sirokra bukkantak. Bizonyos Abd-el-Ranul nevü arab volt az, a ki a legtöbb ilynemü tárgyat eladogatta, hozzá fordultak tehát mindenekelőtt. Ő azonban nemcsak hogy el nem akarta árulni, hogy a sirok hol fekszenek, hanem egyenesen tagadta, hogy ilyenek létezéséről tudomása van. Maspero 5000 frtot ajánlott fel neki a titok elárulásáért — mind hiába. Néhány hónap mult el, mig végül Abd-el-Ranul bátyja, a kit az előbbi alkalmasint fukarul részeltetett a közös osztalékból, megjelent Daud Pasa kenehi kormányzó előtt, s kijelentette, hogy a sir létezését el fogja árulni. A kormány, mely a dologról azonnal tudósitva lett, a bulaki muzeum őrét, Brugsh Emilt küldte ki, hogy magát a sirhoz elvezettesse, s az ott található maradványokat átvegye. Az arab — név szerint Mohamed — a régi Thébétől nem messze, a Nekropolis helyére vezette Brugbsot, s egy elhagyott, a Nilustól nyugotra fekvő 3—4 mértföldnyi hosszuságu völgyben mutatott neki egy rakás követ és törmeléket, melyek a bejárás száját maszkirozták. A köveket elhengergették, s egy függőlegesen lefelé menő sziklanyilás előtt állottak. Brugsh maga ereszkedett le legelőbb. Körülbelől 2 méter átmérővel birt a nyilás, szabálytalanul volt a sziklába kitaragva, s oldalán a kövek csekély érintésre is kimozdultak helyökből. 46 lábnyi mélységre kellett ereszkedni, mig feneket ért. A lámpa, melyet magával vitt, csak egy-két lábnyi távolságnyira világitotta meg ezen sürü, néhány ezer éves levegőt. Egy folyosót talált maga előtt, melyen csak lehajolva haladhatott keresztül, s mely csak 8 méternyire haladt előre. Ennek végére érve, ugy látszott, hogy a tárna nem halad tovább. Azonban csalatkozott, oldalt egy szélesebb, magasabb folyosó következett, melyben kényelmesen fölállva lehetett járni, s melynek oldalán koporsó koporsó mellett állott. Mindjárt az első koporsón leolvashatta Széti királynak nevét, mely a szokásos tojásdad alakba volt foglalva, s a nagy Ramzesnek atyját jelölé. Odább mindenütt királyok, királynők, a királyi családhoz tartozó herczegek és herczegnők koporsói feküdtek.

Hozzá láttak a koporsók napfényre hozatalához, s az eredmény 36 koporsóból állott, köztök 7 királyé volt, 9 királynőé, s valamennyien a XVII—XXI-ik dinasztia idejéből származtak. Azonkivül néhány papyrus tekercs, szertartási eszközök stb. hozattak felszinre.

A tudós világot rendkivül meglepte ez az eredmény. Egyátalában nem számitottak reá, hogy ennyi halottat fognak találni, s az általános csodálkozást fölkelté az a körülmény is, hogy ezen uralkodói mumiák közös, még pedig disztelen sirban találtattak fel. A hatalmasok számára különben külön-külön pompás sirok késziittek, még akkor is, ha mindegyikök számára nem készült piramis. A mint azonban olvasni kezdették a leplek feliratát, melyekbe a mumiák gyöngyölgetve voltak, valamint némely koporsókon található feljegyzéseket, akkor az egész titok meg lett fejtve.

E mumiákat a sirrablók elől rejtették ide. A régi Egyiptomban minden időben sok sirrabló találkozott. A gazdag aranyozás, kincsek, melyeket a halottakkal velök adtak, felkölté sokaknak kapzsiságát, s felásták, olykor hosszu földalatti folyosók közvetitésével a gazdagok, legkivált pedig a királyok sirjait. Ezért régidőtől fogva léteztek magas rangu hivatalnokok, kiknek feladatuk abban állott, hogy a királyi sirokat sorba megvizsgálják, s azok mikénti állapotáról s a bennök talált mumiákról jelentést tegyenek. Az ily vizsgálatok idejét és eredményét olykor magokra a mumiákra, nevezetesen azoknak takaró lepleikre is feljegyezték. A most felfedezettek között is van több ilyen, igy p. o. Razekenen és I. Amen-Hotep királyok mumiáin fel van jegyezve, hogy a XX-ik dinasztiából származó IX-ik Ramzes király idejében egy bizottság által megvizsgáltattak s érintetlen állapotban találtattak.

Az ilyen vizsgálatok azonban, melyek az ujkor bizottsági eljárásának valóságos mintaképei, nagyon veszedelmesek voltak a jövőre nézve, a mennyiben a rablók előtt elárulták a sirok bejárását, felnyithatásának módját, s a bejuthatást annyival könnyebbé tették. — A XX-ik dinasztia kihalásának ideje táján mind nagyobb számmal léptek fel a rablási esetek s a vizsgálatnál mind több feltört és kifosztott sirra találtak. Her-hor király, a ki e dinasztia utolsó éveiben Amen thébei templomának főpapja volt, ezután pedig magához ragadván a trónt, egy uj dinasztiát: a XXI-iket alapitotta, elhatározta, hogy ennek egyszersmindenkorra elejét veszi s egy közös, titkos sirba hordatja össze elözőinek holttetemeit. Hogy a rablókat félrevezesse, összevissza hordatta egyik piramisból másikba, egyik sirból a másikba a halottakat. II. Ramzesnek mumiáját, a kinek idejében a zsidók oda hagyták Egyiptomot, többször is elvitte egyik helyről a másikra, a mint a feliratok bizonyitják. Egy időben I. Széti király sirjában gyüjtötte össze a fenyegetett halottakat, máskor Anzéra királynő sirjában. Mindez, ugy látszik, nem használt. Nagyobb biztosság okáért a Nekropolis egy elhagyott völgyében vágatott titkos folyosót s ott rejtette el a fennmaradt tetemeket.

Hogy mily hirtelenül, talán éjszakának idején ment a munka végbe s a mellett mily szükség volt ily módon intézkedni a mumiák biztosságáról, mutatja az a körülmény, hogy még itt is csak csonkán lehetett egyeseket fenntartani, söt hogy egyesek egészen elvesztek. Igy p. o. az I. Ramzes koporsója ott volt, de üresen. A mumiát alkalmasint már előbbi sirjából elvitték, s csak az üres koporsót lehetett a rejtett helyen megmenteni. A III-ik Tótmesz király mumiája három darabra törve találtatott a koporsóban, az Anzéra királynő koporsója pedig elveszett, s maga a királynő mumiája egy idegen koporsóban találtatott, melyet eredetileg bizonyos Raai nevü herczegasszony számára készitettek.

A feltalált koporsók és mumiák egy része csodálatosan ép. A feliratok mindenütt jól kivehetők. Némely halottnak arcza is épen maradt, pedig vannak köztök, melyek (p. o. XVII-ik dinasztiából származó Razekénen király) a Krisztus előtti 1700-ik esztendő körüli időkből származnak. Egynehány mumián halotti álarcz találtatott, mely valószinüleg az elhunytnak hasonmását tükrözi vissza. Az egyik (II-ik Tótmeszé), mely szintén több mint 3400 esztendő óta alussza örök álmát; ajkai körül játszadozó mosolylyal maradt fönt, mintha hirdetné, hogy nem fáj a halál. Ifjan halt el, s hátramaradt neje (Hataszu) szikamór virágokkal szórta tele koporsóját, melyek még csak szinüket sem vesztették el a hosszu idő alatt.

Halászatunk és haltenyésztésünk.

— Gróf Migazzy Vilmos felolvasása a „Gazdakör" február 8-iki estélyén. —

II.

Az Egyesült Államok legjelesebb halegyede az oncorhyncusok faja, melyhez a mi lazaczunk, a mi pisztrángunk is tartozik. E faj szaporitása, illetve ki nem irott mennyiségének fenntartása az állam halászati kommissziójának föczélját képezi s munkálkodását az állampénztár 300,000 dollár szubvenczióval gyámolitja.

Nem hiába emlitem e kolosszális szubvencziót, mert félek, hogy a mi halászatunknak szánt előirányzatot némely ügybuzgó honfi sokallani fogja.

Amerika a mult évben a nevezett fajból millió halébrényt helyezett a Sacramento viz vidékébe, összesen pedig 15,350 000 lazacz bocsáttatott a Mac Cloud Pitt és a felső Sacramento folyókba.

Öt év alatt — mióta az állam a halászat-industriát kellő ápolásban részesiti — a Sacramento halászati eredménye megkétszereződött; mig ugyanis 1875-ben 5,098.781 font halat fogtak, 1880-ban 10,837.400 font hal lett a halászok zsákmányává.

De tanuskodik ez állitás helyességéről Amerika áruforgalma is, hisz évenkint 300,000 font sterling értékü halconzerve indul a kereskedelembe.

Midőn az állam a mesterséges haltenyésztést elkezdte, egy halconserve-gyár sem volt, most van belőle 11, melyek 1880-ban 62.000 szelenczét dolgoztak fel.

Hogy mily hatalmas tényező Amerikában a népesség olcsó megélhetésére a halászat, könnyü méltatnunk, hisz Dunn jelentése szerint egy tuczat salmo quinnatnak ára 1 dollár és 5 cent.

Ebből a roppant lazaczgazdagságból évenkint egy nagyobb szállitmány indul, megtermékenyitett ébrények alakjában, Európába, kedves ajándék, melylyel Amerika a német birodalomnak kedveskedik a német halász egyletnek.

E lazaczokból az idén már másod izben kapott, közbenjárásomra, a magyar kormány osztályrészt, s 120.000 darab kaliforniai üdvözölte aranyos-marothi tenyészházamban ébredése reggelét.

E halakat a német halászegylet a Dunának szánta s következetesen valósitja szándékát, mi azonban tavaly juttattunk belőle a miniszter ur engedélyével a Balatonnak is, melybe 15,000 darabot helyeztem el, mely összeget az idén, ha megkétszereztem, alapos reményem van, hogy nem sokára a Balaton ép oly hires lesz lazaczairól, mint fogasairól hires.

Bár mennyire szeretném tovább fejtegetni, bucsut kell vennem a külföld halászati viszonyainak ismertetésétől, reményiem azonban, hogy a halászat nagy horderejét és nemzetgazdaságtani jelentőségét általuk illusztrálnom sikerült.

Térjünk tehát vissza — a hol elkezdtem — hazai viszonyaink ismertetéséhez.

A népesség szaporodása egyes kultur csomópontok körül való csoportosulása, a nyerstermékek értékének folytonos fokozódását vonja maga után, kétségtelen tehát, hogy a nyerstermékek tárházát mindig jobban és jobban kell megközelitővé, telhasználhatóvá tennünk.

Hogy ez valósitható legyen, szükséges az egyes vidékek asszocziacziója, szükséges az egyes asszocziacziók müködését egyöntetü müködéssé szervező állami felügyelet, állami támogatás.

Ingyenes munkát ne kivánjunk senkitől, különösen a haltenyésztőtől nem, aki ha nem is nagy költséggel, de bizonynyal nagy és folytonos éber munkával teljesiti kötelességét saját jól felfogott érdeke megvalósitásában. De ne is adjunk ingyenes dijat senkinek, szubvenczionálni valakit azért, mert haltenyésztése jövedelmező, észszerünek nem tartom, de söt károsnak ismerem.

Elégitsük ki az egyes individuumok érdekeit az által, hogy a közösség érdekeinek szolgáljanak.

Megmondom mikép.

Egyes vidékek társulatilá tömörülnek, felügyeletük alá veszik vidékük folyóit, patakjait és szövetkeznek, mint testület, vidékük magán haltenyésztőivel.

A ki a haltenyésztésnek elemeit ismeri, tudni fogja, hogy a haltenyésztő egy huszadrészét sem képes felnevelni annak a halállománynak, melyet kiköltött, egy tizedrészét sem azoknak a halikráknak, melyeket megtermékenyitett, hiszen ha elgondoljuk, hogy egy jól kifejlett ivar érett lazacz nőstényének 25,000, a csukának 100,000, a márnának 200,000 ikrája lehet, ha elgondoljuk, hogy mig a szabadon tenyésztésnél az ikrák egy százaléka termékenyül meg, a mesterséges tenyésztés által ellenben egy százalék vesz csak el és 99% megtermékenyül, ha felveszszük pl.: hogy 100 darab lazaczból a tenyésztő csak 1 000,000 ikrát termékenyitett meg, egy millió halat mesterséges tenyésztés által felnevelni nem fog, hanem megtart 500,000 darabot, 500,000 ébrenyt pedig elád, felnevel 100,000 halat és elad 400,000 zsenge halat.

A magán tenyésztő tenyész anyagának biztos vevője a vidéki szövetkezet, a mely nevezzük nevén, a felső magyarországi, vagy az erdélyi, mármarosi, sárosmegyei, szepességi, vágvidéki, balatoni halász-egylet. Isten adja, hogy idővel mind ezek megalakuljanak.

A halászegylet territóriumán azonban van például egy nagyobb folyó, mely elhagyja az egylet jogkörét és más egylet, mondjuk hogy több egylet területére lép, mondjuk, hogy e folyó a Duna vagy Tisza.

A halászegylet oly folyók halfaunáját nem fogja ápolni, mert nem közvetlenül az ő érdekeit elégiti ki, idegen érdekekért pedig költekezni nem akar.

Mit tesz tehát?

Felir a minisztériumhoz s azt mondja, hogy van nekünk, vagy lehet nekünk p. o. 50,000 db. kaliforniai zsenge halunk, melyeket a jövő tavaszszal a Dunába bocsátani akarnánk; e lazaczok nem nekünk használnak csupán, de az egész Dunavidéknek, tiszteletteljes kérdést teszünk tehát, hogy minden ezer darab hal után nem lenne-e hajlandó a kormány a halászegyletet pl. 5 frttal gyámolitani, mely esetben a mondott mennyiség jól megválasztott helyen és időben a Duna folyóba bocsájtatni fog.

A minisztérium pedig az országgyülés által halászati czélok előmozditása czéljából rendelkezésére bocsátott pénzből szivesen ad 500.000 forintot s jó üzletet csinált a miniszter is, a halász egylet is, a haltenyésztő is, — de legjobbat a nemzet.

Ha országunk térképét halászati tendencziákkal szemügyre veszszük, okvetlenül szemünkbe ötlenek a Kárpátok, a Duna, a Tisza és ezeknek nagyobb mellékfolyói, nemkülönben a Balaton há-rom megyére szóló határával, szemünkbe ötlik az alvidék is, két folyónk a Tisza és a Duna, mint gazdagon dagasztott kolosszusokaz országtest két fő ütereivé lesznek.

Magyarország halfaunája körülbelül 64 egyedet képvisel, e halak közül különböztessünk meg értékes és csekély értéket képviselő halakat, melyek inkább, mint az értékes halaknak szánt táplálék közvetve nyujtanak hasznot.

Jelesebb halfajaink, nem fogom untatni egyesekkel, a salmonidák, u. m. pisztráng, lazacz, a percidák u. m. süllő, fogas és az acipenserinák, u. m. a viza, kecsege, tok, a ciprinusok, az essocidák és a silurdiák mesterséges tenyésztésére nem szorulnak s ezuttal ezeket mellőzhetjük.

Kezdjük a Kárpátoknál; a hegyi tavakba helyezzük el a semlinget, mely eddig hazánkban ismeretlen, mesterségesen azonban a legnagyobb sikerrel tenyésztjük.

A hegyi patakok jeles lakója a pisztráng, a timalkó, ezeket csak szaporitani és kimélni kell.

Nagyobb folyóinkban adjunk helyet a galóczának az északi részekben, lejebb nemkülönben a Dunának biztositsuk a sügereket és szerezzük meg a kaliforniai lazaczot; a Poprád óvja meg tipikus egyedét a rajnai lazaczot, a Balaton fogasát, s adjuk neki társul a kaliforniait s pusztitsuk elharapodzó mennyiségü csukáit, a déli vidékeknek pedig szerezzük meg a vizát, a kecsegét, a söreget és viseljük jobban gondját.

Ha minden vidék ápolni fogja saját halegyedét, ha minden vidék haltenyésztőit egyesületbe csoportositja ezen, egyesületek müködését egy országos egyesületnek nem lesz nehéz összhangba hozni. Egy országos egyesület megalkotása tehát halászatunk felvirágoztatásának sarkalatos, el nem odázható kérdése.

Ha ez a nemzedék még nem is, az utánunk következők bizonynyal pálczát törnek a mi halgazdaságunkon, a mi hütelen, a természet egy kincsét elpazarlott sáfárkodásunkon. — Az ő munkájuk azonban nehéz lesz. — Benépesiteni ujra hallal vizeinket, midőn annak még magva sem maradt, s a mi akad a halfauna söpredéke, a tergély, a görgöcse, a fehér hal, s legfeljebb még a csuka, s ha akarná a titáni munkát, hová helyzi el az ivartereket avagy fel fogja bolygatni a folyók szabályozásának milliókat elnyelt gátjait, zsilipjeit, s ha akarná, s ha megtenné, ki lesz itélőbiró ezernyi ezer vashámor, kartongyár, börgyár, lenáztató, kender tiloló, kék-festő gyárfürészmalomnak a halakra mérges üzelmeit ellensulyozni. Midőn ma, midőn még csak a jövő század reményében álmodozunk s gyár-iparunk a kezdet szinvonalán áll, a földmivelés, ipar és kereskedelemügyi miniszteriumnak egy érdemes tagja a megmondhatója, hogy mennyi bajt okozott neki a késmárki fehéritő társaság, s még az a szerencse, hogy csak neki okozott, rövid idő alatt Popráduuk gyöngyét az igazi lazaczot tette volna tönkre, pedig még ez nem minden, hát a halhágcsók, melyekkel, ha isten engedi és vizi gyáriparunk felvirul, a haltenyésztőnek boditani kell s oda kell tennie a gyáriparos, a kérlelhetlen gyáriparos magán bástyájára a viz zuhó töltésére, s feltüzni rá a haladás zászlóját azt mondani halainak — jöhettek utánam!

Ma a kezdetén vagyunk, a vizi gyáriparunkkal egyszerre karoltunk fel halász industriánkat, ma megmondhatjuk a folyamszabályozó mérnöknek, hogy add meg a halnak nyughelyét, mert annak az ágya az ő fészke is, s ha jól megvetette, az ő helyén ezer zsenge nemzedék virul.

Ma megmondhatjuk a gyáriparosnak, ki gyára mérges moslékát a patakba dobja, hogy nem addig a moslék a te hasznod hulladéka, de a patak másé, s ez a más is hasznot akar venni patakjából.

Ma még oda tétethetjük a vizgát fölé a halhágcsót, melyen a halak ösztönszerü utjukat követni képesek lesznek, mert bizonynyal minden halászati vagy vizi jogtulajdonos megköszönné, ha valaki, mint a hogy a mi gácsországi szomszédaink tették, vasrácscsal elzárná a vizet, mert ott ugyan, a hová a rácsot tette övé a viz, de egy méternyire onnan már a szomszédé, ki álmélkodva nézi a Péter szomszéd dus halászatát, neki pedig még egy csik sem akad hálójába.

Hát ezek, uraim, mind oly dolgok, miken a szegény epigon a fejét törheti szét, segiteni rajta már nem fog, mi pedig még könnyü szerrel segithetünk, rend és észszerü gazdálkodás által.

Az észszerüség az a mi dolgunk; de ha nem akarnók tetteinket szabályzó normativum gyanánt használni mögöttünk áll a rend, s annak őre az állam hatalom, a ki nem fogja azt mondani, hogy uram bocsásd meg neki, mert nem tudja, hogy mit cselekszik, hanem ezt mondandja: ezt akarom, s te engedelmeskedjél!

Óvakodtam attól, hogy jelen felolvasásom során figyelmöket kifáraszszam, óvakodtam azonban attól is, hogy a népszerüség rovására müérzéküket kulináris lapáliákkal gyötörjem, annyival inkább, mert a népszerüség nem azonos a tudománytalannal.

A halászati törvény megalkotásának küszöbén állunk, nem mellőzhetem tendencziáimat, melyeket a halászati törvényben megtestesülve látni szeretnék. — Szóljunk hozzá, hisz eszmecsere fejleszti az eszmét.

Egy tisztelt halkedvelő társamtól hallottam, hogy a halászati törvény megalkotása sok nehézségbe ütközik, mert ugymond, országunk területe nagy, egyes vidékek érdekei ellentétesek s hogy nehezen fog menni a viza halászok érdekeit a pisztráng halász érdekeivel egy kalap alá hozni.

Mily területet foglal el Magyarország a föld felületén? 824,043 négyszög kilometert.

A német birodalom pedig 539.816 négyszög kilometert.

Az Egyesült Államok 9333,680 négyszögöt.

Németország, az Egyesült Államok képesek voltak, általános törvénynyel halászati viszonyaikat szabályozni, holott náluk a tengeri halászat az édes vizi halászatot felülmulja, mig nálunk, daczára hogy Dalmáczia parti lakóinak nyomorát épen a halászat lenne hivatva enyhiteni, még ugy sem üzik mint a hogy lehetne s 1871—74-ig a magyar-horvát kikötőkből csak 65 tonna hal szállittatott kifelé, és Dalmáczia halkivetele 530,000 frtról 210,000 frtra szállt alá.

A megalkotandó törvény, tengert nem látott népünknek, a halászat iránt ugy is szük körben mozgó nézeteit a tengeri halászat szabályaival zaklatni nem fogja, s minden fogalomzavart elkerülendő csak is az édesvizi halászatra fog kiterjedni, ezt azonban a Kárpátoktól Adriáig kimeritőn szabályozni hivatva lesz.

Mindenek előtt szabályoznia kell a vizi jogot s megállapitandó, hogy a halászható viz fölött ki rendelkezik. Beismerem, hogy e kérdés elbirálása fog a legtöbb nehézséggel járni, de mert halászatunk észszerü rendezése e kérdés sikeres megoldásában leli alapját, mellőznünk nem szabad.

Oly intézkedés tehát, hogy a törvény egyszerün egy valamelyik §-ában azt mondja, hogy jelen törvény intézkedése a vizi jog felett nem rendelkezik, anomalia, s megássa azt az örvényt, melyben halászatunknak irott törvény daczára teljesen elmerülnie kell, s én többre becsülöm, ha becsülésről ezuttal szó lehet, a hatóságilag ignorált rendetlenséget a törvény által papiroson szabályozott rendnél, melyre az érdekelt vállat von, s mert nem követheti, hát mellőzi is.

Legujabban kezdtek hirlapjaink is foglalkozni a vizi jog kérdésével és nagyon helyesen, hisz hirlapirodalmunknak épen az a föhivatása, hogy a megértett eszmét kristalizálja.

Be kell azonban ismernem, hogy lapjaink nem helyes uton keresik a halászati törvény achillesi sarkát; a vizi jogot, engedjék meg tehát, hogy e kérdés megoldhatására is nézeteimet röviden elmondhassam.

Minden jogviszony rendezésénél azt hiszem, hogy fő kötelessége a törvényhozásnak, hogy nem idegen országok szabályainak meghonositását utánozza, hanem iparkodik a már meglevő joganyagot formulázni, — belőle az elavultat elhagyni, s a jót, a használhatót kifejtve, uj és a korszellem megkivánta igényeihez mért medern alakba tömöriteni.

Ez a jogtörténeti iskola elve, mely ezredéves alkotmányunk multjában oly életre való módon nyilvánul.

Náluk — a vizi jog nem ismeretlen fogalom, sokszor találkozunk vele törvényeinkben, statutumainkban, királyaink privilegiumot adó okirataikban, s mindenütt az, mint földes uri jog, a regalék kiegészitő részét képezi, oly annyira, hogy az 1836. VI. t. czikk a halászati jogot az urbéresektől eltiltja, sőt a földes uraság köteles a halászati jogot a jobbágytól urbéri uton visszavenni.

Igaz, hogy e törvény szentesitése óta majdnem 50 év mult el, nekünk ez 50 év, hazánk történetében legalább is öt század.

Azóta megszünt az urbarium, megváltva van a dézsma, a minisztérium az italmérési regále megváltása fölött tanácskozik, talán rosszul is hivatkoztam törvényre, talán az már elavult és talán jól is van, ha igy van.

Nem kezdek fölötte polémiát, csak konstatálni akartam vele, hogy hazánkban van magánhalászati jog, és nem ugy, mint Németországban minden nyilt viz az államé.

Nálunk a vizi jog annak a földnek a tartozéka, melynek a partjait mossa, s ha a tulsó part másé, a viz medrének közepe szab határt a parti birtokosok vizi joga fölött.

Halászatunk érdekében én csak annak szükségét látom, hogy halászható vizeink megállapittassanak, s valamint az is, hogy e halászható vizeknek ki a tulajdonosa.

A tulajdont pedig a vizi, illetve az ettől el nem választható halászati jog fölött szabályozhatja akár királyi adomány, akár szerződés, akár pedig 30 évi békés és jó hiszemü tulajdont igazoló elbirtoklás.

Ha a kormány rendeleti uton a közigazgatási hatóságoknak meghagyja, hogy a területükön létező összes halászható nyilt vizek összeirassanak, egyuttal hogy megállapittassék minden ily halászható viznek a tulajdonosa, a vizi jog kérdése alapjában megoldva van, mert ha valamely vizterület tulajdonjogára többen tartanak igényt, és ha kiegyezni nem tudnak, igazaik bebizonyitására a dologi birósághoz fognak utasittatni, mig ellenkezőleg, ha valamely vizterület gazda nélkül marad, ily területre az állam érvényesiteni fogja főtulajdonjogát s intézkedni fog, hogy ezen állami tulajdonba szállott vizek alkalmas korporácziók, például maguk a halászegyletek által ápoltassanak.

Ha minden viznek ekként lesz tulajdonosa, a halászati törvény megállapitandja, hogy mily nagy területü vizen gyakorolható a halászati jog.

Ennek megállapitása pedig a vadászati törvény intézkedéseinek egyszerü utánzása által nehézségbe nem ütközhetik, mert ha kimondja a törvény, hogy a tulajdonos csak oly vizben gyakorolhatja jogát, mely példának okáért ötven katasztrális holdnyi területtel bir, asszocziácziók alakulnak, a községek bérleteket kötnek, s a halászat eléggé korlátolható lesz.

Fölösleges mondanom, hogy a halászható terület minimalis megszabásánál más mérettel szabályozzuk a hegyi patakokat és mással a róna folyókat, azt hiszem azonban, hogy az országgyülésnek e méretek megállapitása nehézséget okozni nem fog.

Mert én sokkal inkább tartom megoltalmazhatónak halászatunkat, ha az azt szabályozó törvény rendelkezését tényleges tulajdonosok iránt érvényesitjük, mintha az eddigi békés tulajdont felbomlasztjuk s az uj törvénynyel egy uj tulajdon rendszernek vetjük meg alapját.

Nem a jogos tulajdon ártott halászatunknak, hanem a jogtalan bitorlás, mely eddig halászatunkat közös tulajdonná tette.

Hogy mi a közösség, ha tulajdonról, ha haszonélvezetről van szó, jól tudjuk.

Jól tudjuk, hogy a „res nullius" bitang jószág, használja, a ki akarja és addig használja, mig tönkre nem tette. A vizi jog rendezését elmondottakban érintvén, áttérek a halászati törvényben érvényesülni hivatott egyéb sarkalatos elvek megvitatására.

Megállapitandó továbbá a halak oltalma stricte és nem általában.

A közvetlen oltalom két intézkedésben nyilvánul.

Az egyik a halászati tilalom a halak ivarzása idejében, a másik a zsenge halak oltalma.

Szóljunk hozzá mindegyikhez.

Felállitandó a szigoru szabályzat, hogy a halat ivarzása szakában elfogni nem szabad.

Nem helyeselhetem tehát, ha a zöld asztal mellett fogalmazott törvény e kérdést akként birálja el, hogy a tudomány megkülönböztet téli és nyári ivarzási halakat, a téli ivarzás nov. 15-től jan. 15-ig, a nyári ellenben márczius 15-től junius 15-ig tart, ez időben tehát minden halászat szigoruan tilos.

E határidőket, uraim, van okom szellőztetni, van okom megtámadni, mert ha esetleg ilyeneket állapitana meg várva várt törvényünk, akkor valamennyi szalmonidánk, mely már október elején ivarzik, mielőtt ikrát rakhatna, a törvényesen halászónak lenne szerencsétlen mártalékává, a süllők sem kerülnék ki sorsukat és látnók fogasainkat ivarérett állapotban — szerepelni a halpiaczon.

A jelzett tilalmi idő tehát helytelen és igaztalan.

Igaztalan a hal iránt, de igaztalan a halász iránt is.

Leszámitva augusztust, nincs hó, melyben valamely hal ne ivarzanék, a téli és nyári évad megállapitása tehát helytelen, mert van őszi is és tavaszi is; a természet törvénye chablont nem ismer.

De menjünk tovább. Az ember naptárt szerkesztett az asztronómia utmutatása szerint, mathematice felosztotta a földpályát négy részre s megállapitotta a négy évszakot.

Nincs ország, melynek oly ingatag klimája lenne, mint Magyarországé, hisz ezt közgazdaságunk is eléggé panaszolja. A hal azonban utazásait, élvezeteit nem naptár, hanem az időjárás szerint osztja be, és hol hamarább, hol később veti meg nászágyát, a naptár csak körvonalozhatja, hogy körülbelül ivarzása mely időben várható.

De igaztalan a téli és tavaszi tilalom a halászokra is, mert hosszu időre megköti kezét, és megakasztja keresetét, igaztalan a konzumensre is, mert a tavaszi tilalom beleesik a nagy böjtbe, a midőn a halak iránt a kereslet a legnagyobb.

Én tehát azt hiszem, hogy általános tilalmat alkotni fölösleges, hanem minden egyes s a törvényben felsorolandó haltipus halászati tilalma külön megállapitandó lenne a nélkül, hogy a többi nem érdekelt halakra a halászat betiltva legyen.

Legyen szabad nézetemet egy példával illusztrálnom.

A németországi Madue-tó hires coregonusmaraenájáról, melyet Madue-Maraenának is hivnak.

Daczára a szigoru tilalomnak, a marena létszáma a Madue tóban évenkint csökken.

Keresték, kutatták okát és rájöttek, hogy a marena zavartalan ivarzásában a saját ikráját falja, az általános csendet pedig felhasználja a falánk csuka és a mámorban uszó marenákat vadászsza.

Az ikraevés minden hal szokása, az ikra egyedüli eledele ivarzási mámorában.

Ha a vizet a halász zavarja, az ivarzó hal azért lerakja petéjét, addig nem üzi el semmi zaj, ha azonban már lerakta és a megtermékenyités megtörtént, fut a hálótól s falánksága elől az ikra megmenekült, mert az embryot a hal már nem bántja.

De van még egy ok, mely az általános tilalom ellen szól. — A halász nem ereszti az ivarterekre a rabló halat, mely elég óvatos, hogy a hálót elkerülje.

A zsenge halak oltalmát elérjük az által, ha hosszmérték szerint megállapitjuk azon minimális nagyságot, melyet a halnak birnia kell, hogy tulajdonosa a piaczra sértetlenül elvihesse. E nagyság megállapitását szabjuk ki családok szerint, mert a halász rosz természettudós, ha saját érdeke szól és ráfogja a fejletlen lazaczra, hogy hisz az nem lazacz, hanem pisztráng. Igy történik Németországban, a hol a lazacz nagysága 40 cm., a tengeri pisztrángé 28 cm. minimális nagyságban van megállapitva, a 28 cm. lazaczot tehát mint pisztrángot árulják.

Különös oltalomban részesitendők az ivarterek, melyeken a zsenge hal fiatalsága első napjait tölti, melyeken tehát fövenyt szedni, nádat vágni szigoruan tilalmaztassék.

Mivel a folyóknak nem csak állandó lakói vannak, hanem vándoraik is, kellő figyelemmel legyen a törvény a vándorhalak iránt és akkor engedje csak meg tömeges elfogásukat, midőn nászutjukról már hazatérőben vannak.

Meg kell óvni a halat az állatvilágban élő ellenségeitől s azok kipusztitását előmozditani. Ilyenek az emlősök közül a vizi cziczkány (crossoppus fodieus), a vidra (lutra vulgaris), a görény (putorius tutreola). A madarak közül a csonttörő sólyom (paudion haliaetos), a sirály (milvus ater), a halászraro (circus aeruginosus), a jegér (alcedo ispida), a fehér gólya (ciconia alba), a fekete gólya (ciconia nigra), a kócsag (ardea cinerea), a dobos gém (ardea stellaris), a buvár (mergus serrator), a rajokban járó csülők (larus) és vizi fecskék (sterna) és a komoran (comoranus). A halnak ártó férgek nagyszámát felsorolni nem tartom szükségesnek, mert a haltenyésztő tudni fogja azokat a halaitól távol tartani, a szabadon élő halakat pedig ezektől megoltalmazni ugy sem birjuk.

De meg kell óvnunk halászatunkat az emberi tulkapás ellen is, röviden már jeleztem, hogy kötelességünk gyáripari viszonyainkat halászati érdekeinkkel kiegyeztetni s ismétlésekbe bocsátkozni nem akarok.

Megemlitem még a bérrendszerre vonatkozólag, hogy igenis kötelessége lesz a törvénynek megállapitani a halászati bérletek minimumát, mert ha mindenki azon tudatban, hogy ha ő nem, az utánna vagy mellette halászó bizonynyal elhalász minden halat, iparkodik fokozni keresetét, ha zsákmányából hizó állatainak is jut. Bizonynyal oly abnormis viszonyok ezek, melyeken hamarább kell segiteni, mielőtt vizeinknek sikeres benépesitésére gondolhatnánk.

Sietek értekezésem befejezéséhez; sokat kell elhallgatnom, a miről szólni szerettem volna, de felfogom hivni az önök nagyrabecsült ügyelmét azon eredményekre, melyekben lépésről lépésre, fokról fokra megtestesül a ma még pium desiderium. Egy kis körü, de munkás, szerény, de kitartó egyesület alakult felső Magyarországban, s a hazai halászat emelését tüzte ki élet czéljául, — ez egyesületnek ma még csak 200 tagja van s ez a 200 taggal biró egyesület, melynek tagjai bizalmából már a második éve elnökévé megválasztatni érdemen felül szerencsésse lettem, rövid fennállása alatt nem csak itthon, de a nagy külföld előtt is elismerést biztató támogatást vivott ki magának s e kis egylet képes volt a haltenyésztés nagy munkáját felkarolni s lassan, de következetesen küzd előre. Ez év folyamában, hogy legyen miben egyesek tapasztalatait, tanácsait, sikerét elmondani, hazai nyelvünkön lapot is inditott. Ez a kis egylet még a hazája drága nyelvét is ápolja, miveli, titáni munkájában még a magyar nyelvnek is apostolává lett a kárpátok idegen ajku népe között. Nem érdemetlenül érte az egyesületet a miniszteri budget-exposéban nyilvánuló nyilatkozat, mely szerint az 1882. évre a tavalyihoz képest 2000 frttal nagyobb összegben előirányzott költségek gyümölcsöző felhasználása biztositva van a jelen évben alakult felsőmagyarországi halászegylet közremüködése által, mely az e téren müködő szakértőket egyesitvén, már is jótékony hatással van kivált a felvidék halászati viszonyainak emelésére.

Ily nyilatkozat az országgyülés előtt több, uraim, mint a francziák medaile d'encouragement-ja, hiszen a magyar kormány még 1879-ben a felső asztriai halász-egyletnél volt kénytelen tanácsot kérni, hogy mikép kellessen a halászati tilalmat a Duna folyón szabályozni.

De mindez, uraim, még nagyon szép, nagyon elismerésre méltó ahhoz, hogy müködni elkezdtünk, de megbélyegezné indolencziánkat, ha fejlődni nem akarnánk.

A felső-magyarországi halász egylet kétszáz tagjával megoltalmazhatja Liptó, Árva és Turócz hegyi patakjait, de nem indulhat meghóditani eszméinek nagy Magyarországot.

Pedig erre van szükség, pedig addig törekszünk, a meddig a magyar nemzet hatalma ér.

Kifejtettem, hogy életfeltételünk egy országos épület megalkotása — annak képezheti csiráját a felső-magyarországi halász-egylet.

Önöktől függ, hogy a csirából egyöntetü, s nemzetünk sorsára kiható faktor fejlődjék, önökön áll az országos halász-egyletet megalkotni.

S a felső-magyarországi halász-egylet készséggel feláldozza nevét, speczialis tendencziáit, ha hamvaiból főnixként az országos egylet születik hatalmassá, hogy áldástelt müködését az utánunk jövő nemzedékek méltassék.

Ha ez a nemzet ugy akarja, az országos halász-egylet megalakulása csak idő kérdése lehet. — Isten adja!

Bizom, hogy nem marad kérdés sokáig!

Magyar történelmi társulat.

(Febr. 9.)

A történelmi társulat tegnap tartotta havi ülését, miután a hónap első csütörtökén ünnep volt. Minden bizonynyal a rendkivüli idő az oka, hogy közönség épenséggel nem volt jelen az ülésen.

Szalay József volt az első értekező, Nádasdy Tamás levelezéseit ismertetvén. A tud. akadémia történeti bizottsága Szalayt és Károlyi Árpádot bizta meg, hogy Nádasdy családi levelezéseit sajtó alá rendezzék. E leveleket ismertette most. Nádasdy Tamás nádor korának egyik kimagasló alakja. Szolgálta a hadügyet, a diplomácziát, az igazságügyet. Minden tekintetben nagy tevékenységü férfiu volt, még jeles gazda is, söt jó sakkjátszó. Nagy mozgalmu élete óriási levelezéssel volt összekötve. 1530-tól harminczkét éven át folytatott levelezése megvan részint az országos levéltárban, részint Bécsben, részint a családi levéltárban. A levelezés ama kor legkiválóbb szereplőivel is tartott; igy több levél van János, Ferdinánd, Miksa királyoktól, Fráter Györgytől, Török Bálinttól, Verböczytől, Zrinyi Miklóstól a szigetvári hőstől, Verancsicstól stb. A családi leveleknek nagy érdeket biztosit, hogy a XVI. századbeli magyar családi életre vonatkozó gyér adatokat gyarapitják. Az is érdekessé teszi, hogy mig az 1562-ik év előtti időből alig ismerünk magyar nőktől leveleket, itt egész sorozat van Nádasdy nejétől, Kanizsay Borbálától, és Majláth Istvánnétól, Nádasdyné rokonától. Nádasdyné első levele 1536-ból való, latin nyelvü, de nem az ő irása, az ő levelei 1540-ben kezdődnek. Gyanitani lehet, hogy Nádasdyné, ki 16 éves korában ment férjhez, csak férjétől tanult irni, mint ezt a tökéletesen egyforma helyesirás is sejteti. — A házastársak közti levelezés gyöngéd, a tárgyak változatosak s nemcsak családi viszonyokról szólók, hanem országos dolgokról is, többféle adatot nyujtanak Erdély állapotaihoz Fráter György politikájához János Zsigmond kormányának viselt dolgaihoz, stb. E levelezésekből kitünik, hogy Nádasdy lutheránus volt, a mit eddig nem tudtak biztosan. Az ifju Nádasdy neveléseire vonatkozólag is érdekes adatok merülnek föl. Az akkori szokások közül megemlitendő, hogy a névnapokat mily nagy ünnepélyekkel tartották, s ha nem is volt jelen az illető családtag, azért megülték névnapját. Sokszor fordul elő ily kifejezés: „Szent Tamás poharával jól tartám az urakat", tudniillik a távol levő házi gazda névnapját ülték. A legkedveltebb étel a béles volt, mert szt. János, szt. Orsola bélese sokszor emlittetik. A dinnyét is nagyon szerették. A levelekből igen sok jellemzőt találni a szokásokról, a vadászatról, mulatságról is. Udvarmester csak szép szakállos ember lehetett. Kereskedelmi czikkekre nézve nem Bécs volt a főpiacz, hanem Velencze. A betegségek gyógyitásáról is vannak följegyzések. Nyelvezetre nézve a levelek ma is tisztán érthetők. A „tréfát" akkor pakocsnak nevezték (pakocsál-tréfál); „képzelet" helyett képzöd van irva; „jövő hét" helyett „hétbe kelve", stb.

Majláth Béla tartotta a második értekezést ily czim alatt: „Gal Cesar követsége Ali budai pasánál 1596-ik évben." Rudolf császár, tanácsosai unszolására akkor küldte Gal Cesar udvari tanácsosát a budai pasához, mikor Bocskay megnyerte a töröktől a fejedelemségi jelvényeket. A békealkudozások végett tett ajánlatot Ali budai pasánál, kinek a szultánnál kellett ez ügyben közbejárni. E követségről nem sok adat maradt; a legtöbbet Sepsi-Latzkó Máté krónikájában találjuk. A Forgách-család levéltára közelébb a nemzeti muzeumba kerülvén, Majláth abban egy magyar iratot talált a budai alkudozásokról. Az irat egész jellege azt tanusitja, hogy körülbelől egykoru Gal Cesar követségével. Szövege a Sepsi-Latzkó krónikájáéval megegyez, de jóval bővebben adja a követ (vagy mint az irás nevezi „az német") beszélgetését a pasával, s ezenkivül a krónika latin forditásának némely kifejezését is más értelemben találjuk az érdekes magyar följegyzésben, melyet Majláth egész terjedelmében felolvasott.

Ezután folyó ügyek következtek, melyeket Szilágyi Sándor titkár adott elő. Legelőször is egy pályázatról tett jelentést. A Bay Ilona által kitüzött pályakérdésre: „Adassék a hazai régibb 1790. előtti történetből a nemzeti élet bármely terén feltünt — a pályázó által tetszés szerint választandó — személynek kutforrási tanulmányon alapuló egyéni jellemzése, a melynek terjedelme egy nyomtatott ivnek felét meg ne haladja", 8 pályamü érkezett be, u. m.: 1) Mátyás király jellemrajza. 2) Aba Sámuel. 3) Erdődi báró Pálffy Miklós a győri hős jellemrajzának kiválóbb vonásai. 4) Fráter György. 5) Egy palatinus. 6) Garai II. Miklós. 7) Széchenyi Pál kalocsai érsek, 1642—1710. 8) Nagy András hajdukapitány élet- és jellemrajza.

E pályaművekről már előre is jó véleményt lehetett hallani az ülésen. A birálatot Ipolyi Arnold, Pauler Gyula és gr. Széchen Antal fogják teljesiteni.

Két ujabb pályakérdést is tüztek ki. Az Emich Gusztáv által fölajánlott 20 db aranyat oly önálló forrás kutatás alapján irt kisebb munkára tüzik ki, mely valamelyik magyar király vagy erdélyi fejedelem udvartartását ismerteti meg. A Bay Ilona urhölgy által ujabban adott 20 db aranyat ugyanazon pályakérdésre tüzték ki, melyre épen most érkezett be az emlitett nyolcz pályamü.

Végül a pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság adta elő jelentését. 1881. utolsó napján a pénztári könyv szerint a bevétel 11,729 frt 96 kr., kiadás 10,047 frt 70 kr. Az alaptőke 31,400 frt. Ebből a földhitelintézetnél el van helyezve 27,900 frt kamatozó papirokban és 2000 frt mint Bay Ilona urhölgy alapitványát illető közjegyzői nyilatkozat; összesen 29,900 frt, a többi 1500 frt magánkötelezvényekben a pénztárnok kezei közt van. A pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság ajánlja, hogy a tagsági dijak az év első négy havában fizetendők be. A január havi bevétel 2025 frt, a kiadás 965 frtot tett.

Ezzel ért véget az ülés, melyen Ipolyi Arnold püspök elnökölt.